

A circular photograph showing the entrance of a building. The entrance features a wooden door with a glass panel, set within a dark frame. The door is slightly ajar, revealing a dark interior. The building's facade is made of light-colored, textured stone or concrete. A set of concrete steps leads up to the door, flanked by blue metal railings. The overall scene is somewhat aged and rustic.

CONSTRUIR UN FUTUR, SENSE OBLIDAR EL PASSAT

ESTUDI I PROPOSTA DE DINAMITZACIÓ CULTURAL I TURÍSTICA D'ANGLÈS: LA BURÉS

Autora | Meritxell Riera Collell

Tutor acadèmic | Dra. Mariàngela Vilallonga Vives

Estudi | Grau en Comunicació Cultural

Centre | Facultat de Lletres, Universitat de Girona

Curs acadèmic | Curs 2014-15

Data de lliurement | Divendres, 5 de juny de 2015

*I el que compta és l'esforç de cada dia
compartit tenaçment amb els qui creuen
que cada gest eixampla l'esperança,
que cap dia no es perd per als qui lluiten.*

Miquel Martí i Pol.

Fragment de "He heretat l'esperança".

Agraeixo a totes aquelles persones que m'han ajudat, assessorat i guiat en tot moment. Als professors Mariàngela Vilallonga, Margarida Casacuberta, Lluís Costa i Mª Assumpta Roig. I en especial també als meus pares i amics més propers.

Gràcies, per transmetre'm l'esforç que m'ha ajudat a tirar-lo endavant. Per l'esperança que heu brindat en mi.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	Pàg.6
1.1 Preàmbul i objectius	Pàg.7
1.2 Metodologia i estructura del treball	Pàg.9
2. ANÀLISI I DIAGNOSI	Pàg.11
2.1 Estudi socioeconòmic i territorial del municipi	Pàg.13
2.1.1. Situació geogràfica i infraestructures de mobilitat	Pàg.13
2.1.2 Demografia i perfil dels habitants	Pàg.14
2.1.3 Treball i ocupació	Pàg.15
2.2 Estudi del patrimoni d'Anglès	Pàg.16
2.2.1 Aspectes socioeconòmics i socio-laborals	Pàg.16
2.2.1.1 Del bosc a la fàbrica	Pàg.16
2.2.1.2 Fires i mercats	Pàg.22
2.2.2 Aspectes culturals que identifiquen un poble	Pàg.24
2.2.2.1 Festes, cerimònies, danses i cançons	Pàg.24
2.2.2.2 Esports i jocs	Pàg.26
2.2.2.3 Llegendes	Pàg.26
2.2.2.4 Personatges il·lustres	Pàg.26
2.2.3 Aspectes científic-tecnològics	Pàg.28
2.2.4 Aspectes artístics	Pàg.29
2.2.4.1 Art	Pàg.29
2.2.4.2 Museus	Pàg.29
2.2.4.3 Béns mobles	Pàg.31
2.2.4.4 Béns immobles	Pàg.32
2.2.5 Biblioteques i arxius	Pàg.34
2.2.6 Paisatge cultural	Pàg.35
2.3 Estudi de la dinamització d'Anglès	Pàg.35
2.3.1 Què entenem per dinamització interna i externa?	Pàg.35
2.3.2 Els antecedents de la dinamització cultural i turística d'Anglès	Pàg.36
2.3.3 Situació actual de la dinamització cultural i turística d'Anglès	Pàg.37
2.3.3.1 Síntesi entrevistes	Pàg.38

2.3.3.2 Entitats i associacions	Pàg.40
2.3.3.3 Equipaments	Pàg.41
2.3.3.4 Comerços, restauració i establiments turístics	Pàg.42
2.4 DAFO	Pàg.42
3. DEL DIAGNÒSTIC A L'ACTUACIÓ	Pàg.45
3.1 El potencial del patrimoni industrial	Pàg.47
3.1.1 L'interès per la recuperació del patrimoni industrial	Pàg.48
3.1.2 S'han de conservar tots els espais industrials obsolets?	Pàg.48
3.1.3 El patrimoni industrial i la identitat col·lectiva	Pàg.49
3.1.4 La valoració turística i recreativa del patrimoni industrial	Pàg.50
3.1.5 Exemples de reconversió	Pàg.52
3.1.5.1 Exemple de projecte aturat: El barri del Rec d'Igualada	Pàg.53
3.1.6 Implicació de la ciutadania amb el patrimoni industrial	Pàg.61
3.2 Proposta projecte: "Un futur millor a La Burés és possible", 1era Jornada Cultural a La Burés	Pàg.62
3.2.1 Presentació i denominació	Pàg.62
3.2.2 Justificació: per què es fa?	Pàg.63
3.2.3 Marc de referència	Pàg.64
3.2.4 Públic a qui es dirigeix	Pàg.64
3.2.5 Objectius	Pàg.65
3.2.6 Programa d'activitats	Pàg.66
3.2.7 Ubicació	Pàg.82
3.2.8 El paper de les entitats col·laboradores	Pàg.84
3.2.9 L'equip de treball	Pàg.85
3.2.10 Comunicació i promoció	Pàg.86
3.2.11 Calendari de producció	Pàg.87
3.2.12 El pressupost total	Pàg.90
3.2.13 Finançament	Pàg.92
3.2.14 L'avaluació	Pàg.93

4. CONCLUSIONS	Pàg.95
5. BIBLIOGRAFIA	Pàg.98
5.1 Llibres	Pàg.98
5.2 Llibres electrònics	Pàg.98
5.3 Revistes electròniques i articles digitals	Pàg.99
5.4 Articles de premsa	Pàg.100
5.5 Pàgines web	Pàg.101
5.6 Material complementari	Pàg.102
5.7 Arxius consultats	Pàg.103
6. ANNEXOS	Pàg.104
6.1 Entrevistes	Pàg.105
6.1.1 Entrevista Emili Rams i Toni Simon - Arxiver Municipal i Regidor de Cultura, Esports i Festes	Pàg.105
6.1.2 Entrevista Isidre Serra - Tècnic de turisme	Pàg.113
6.1.3 Entrevista Raquel Fernández - Gerent del Consorci Ter-Brugent	Pàg.115
6.2 Quadres Remedios Varo	Pàg.119
6.3 Material Complementari - Imatges de La Burés	Pàg.127

INTRODUCCIÓ

1. INTRODUCCIÓ

1.1 PREÀMBUL I OBJECTIUS

En el moment en què vaig començar a buscar un plantejament pel meu projecte de final de grau, tenia molt clar l'objectiu principal que havia de perseguir: ajudar a millorar la situació actual del meu poble, Anglès. Una tasca, que des del primer instant, sabia que no seria fàcil, però que no per això, s'havia de deixar d'intentar.

Posant en valor els meus estudis i el coneixement que he anat adquirint al llarg d'aquests anys a la universitat, he volgut desenvolupar un projecte que confiés en la cultura com a motor del desenvolupament d'una societat.

Al meu entendre, la cultura exerceix un paper determinant en el creixement, la competitivitat, el desenvolupament sostenible, la innovació, l'ocupació, la cohesió social, el sentiment de pertinença i l'oferta de llocs de treballs compartits¹, i per això, considero que no es pot deixar de banda en una població com Anglès.

Aquest raconet amagat de la Selva, té, des del meu punt de vista, un gran potencial cultural que no s'explota i s'està deixant perdre. Per una banda, és cert que amb els temps que corren, no es poden fer grans inversions en aspectes culturals i turístics. La crisi, i en particular, l'enorme endeutament públic de l'ajuntament, estan afectant molt a la població. Això últim, provoca que les subvencions siguin molt limitades i el pressupost municipal tingui unes preferències o altres.

D'altra banda, també és cert que des de l'òrgan municipal, actualment² no es creu, ni s'aposta, per la cultura i el turisme. Des del meu punt de vista, en temps de crisi la política cultural s'ha d'utilitzar més que mai, però com bé sap tothom, això dependrà de l'equip de govern que estigui al capdavant.

És trist veure com el teu poble, on has nascut i t'has fet gran, està perdent tota l'essència que tenia abans. Perquè Anglès, no fa tants anys, tenia uns valors molt importants. Hi havia un teatre, dos cinemes, dues discoteques, les entitats i les associacions col·laboraven juntament,

¹ Manito (2009, pàg.26)

² L'equip de govern que m'estic referint, i que em referiré tot el treball, és el que ha governat Anglès des de l'any 2011 fins al maig del 2015. El partit polític independent s'anomena PAU (*Per Anglès Units*) i és encapçalat per Pere Espinet.

es vetllava perquè fos un punt d'atracció turística. En definitiva, poc s'assemblava a la "zona deprimida i sense vida"³ amb la qual s'identifica avui dia.

És així que aquest projecte neix com a fruit de motivacions personals, a partir d'una simbiosi entre el sentiment patriòtic de pertànyer a Anglès i en l'interès per creure en la cultura com el llevat que pot fer fermentar una societat.

De fet, considero que ja som uns quants els universitaris que ens hem adonat de les capacitats culturals que té el nostre poble, i per això, hem volgut posar el nostre granet de sorra per explotar-ho i ajudar a millorar la situació existent. Un compromís ciutadà que, des del meu punt de vista, tot estudiant hauria de tenir present.

Fent una primera aproximació, la finalitat que engloba aquest treball, és el d'estudiar i proposar una millora cultural i turística a Anglès, que tanmateix, serveixi per millorar el benestar social dels qui l'habiten.

Després de donar-hi moltes voltes i considerar diverses opcions que ajudessin a millorar la dinamització del poble, vaig arribar a la conclusió que una proposta adient podria estar en la rehabilitació de les naus abandonades de La Burés.

En les següents pàgines reflexiono envers el potencial del patrimoni industrial, sobre els usos que es donen a les naus que han estat restaurades, i també, a les que estan en procés. I en darrer terme, faig un reclam perquè es promoció La Burés i s'hi duguin a terme més accions culturals.

Per reivindicar aquesta última idea, proposo una jornada cultural al complex industrial. Una jornada que, a través d'espectacles, exposicions i debats, vol fer reflexionar a la població sobre el seu patrimoni industrial i el seu futur. Així com indiquen María José Granero i Manuel Cabrera, "s'ha de treballar en l'educació de la revalorització de patrimoni cultural dels nostres pobles perquè després no ens en puguem penedir."⁴ Tanmateix, la jornada també vol demostrar la seva capacitat de promoció turística.

En conclusió, la idea que finalment exposa aquest treball, és la de demostrar La Burés com un centre de cultura del poble i com un nou recurs turístic de la zona. Al mateix temps, el treball vol reivindicar la conservació d'aquest patrimoni i evitar-ne l'enderrocament. És important tenir en compte la seva conservació com un factor clau del nostre passat. La Burés forma part

³ Consorci del Ter-Brugent (2014, pàg.26 i 34)

⁴ Granero i Cabrera (2004, pàg.272)

de la memòria industrial i obrera del poble, és un "símbol d'identitat"⁵. I per tot això, el treball es proposa de conscienciar a la població sobre el futur d'Anglès.

D'aquí, ve el títol del treball: construir un futur, sense oblidar el passat.

1.2 METODOLOGIA I ESTRUCTURA DEL TREBALL

Per tal d'assolir el principal objectiu del treball, millorar la situació actual d'Anglès mitjançant la cultura, ha calgut desenvolupar diverses fases i mètodes de treball.

Inicialment, ha estat necessari documentar-se, a través de diferents autors, sobre el paper que té la cultura dins la societat, per tal de poder fomentar una base més sòlida i realista del treball.

En segon lloc, ha estat convenient dur a terme una fase de diagnòstic i anàlisi que permetés conèixer la situació actual del poble i detectar les Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats d'Anglès.

En el procés del contrast de la informació i l'anàlisi d'aquest estudi, ha estat necessari, per una banda, visitar l'Arxiu Municipal d'Anglès i indagar en llibres d'història que tractessin sobre el passat de la vila, i de l'altra, la realització d'entrevistes⁶ a diversos tècnics de l'ajuntament, per així també conèixer diversos punts de vista sobre la situació de dinamització cultural i turística del municipi.

Un cop s'ha valorat tota la informació fins ara exposada, i s'ha observat que La Burés pot ser un dels recursos amb més potencial d'Anglès, s'han realitzat, per una banda, dues visites guiades al complex industrial, de la mà d'Emili Rams⁷, i de l'altra, una recerca bibliogràfica que permetés valorar les possibilitats de reutilització de les antigues naus industrials. A partir d'aquí, s'han tingut en compte les referències bibliogràfiques i els documents d'investigació⁸ sobre patrimoni industrial de *Mendeley*, un plataforma en línia acadèmica, també les pàgines web que parlen sobre les empreses i associacions que dinamitzen i promocionen les naus industrials en desús, i en darrer terme, de l'experiència personal viscuda en esdeveniments com, el REC.0 d'Igualada, on es posa en valor el barri industrial igualadí.

⁵ Sureda (2006, pàg.356)

⁶ Les entrevistes es van realitzar entre el febrer i el març del 2015.

⁷ Arxiver Municipal de l'Ajuntament i membre del Grup d'Estudis de la Vall d'Anglès.

⁸ Les referències bibliogràfiques utilitzades al treball, la majoria, han estat traduïdes del castellà al català.

Finalment, per poder desenvolupar la part més imaginativa i personal del treball, ha estat necessari consultar diferents manuals sobre com realitzar un projecte cultural. Els manuals utilitzats han estat *Manual bàsic d'elaboració i avaluació de projectes*⁹, de Manuel Mille, i *Como elaborar un proyecto. Guía para diseñar proyectos sociales y culturales*¹⁰, de Ezequiel Ander-Egg i María José Aguilar.

En resum, l'estructura del treball es divideix en dues parts. La primera, consisteix en una fase de diagnòstic i anàlisi del municipi d'Anglès, i la segona, en una part més pràctica que exposa la proposta de dinamització cultural i turística d'Anglès.

⁹ Mille (2002)

¹⁰ Ander-Egg i Aguilar (1994).

ANÀLISI I DIAGNOSI

1. ANÀLISI I DIAGNOSI

Abans de determinar una proposta de dinamització cultural i turística, es va treballar en l'anàlisi i la diagnosi dels camps següents:

- Estudi socioeconòmic i territorial del municipi
- Estudi del patrimoni d'Anglès
- Estudi de la dinamització d'Anglès

La divisió dels camps d'aquesta anàlisi, té a veure amb la recollida de dades que s'ha anat extraient. La finalitat de la qual és que, a partir de la informació que es presenti, un pugui tenir una visió general del poble i sobre la seva situació actual.

En relació a l'*Estudi socioeconòmic i territorial*, es va pretendre fer una anàlisi de les dades bàsiques del poble, com la situació geogràfica, l'estat de les comunicacions, de la demografia i de l'ocupació local.

Es va considerar que s'havia de realitzar un *Estudi del patrimoni d'Anglès*, perquè calia conèixer, avaluar i detectar tots aquells aspectes que identificaven el poble.

Es va pensar que alguns apartats es podrien presentar esquemàticament perquè es poden trobar més aprofundits en d'altres treballs del mateix caràcter sobre Anglès, tot considerant-ho, com una feina que s'ha de tenir en compte. Un cas concret és el que va presentar la Judit Crous l'any 2014, en el grau de Comunicació Cultural, anomenat "Pel valor de la quotidianitat"¹¹.

En últim terme, es va voler fer un *Estudi de la dinamització cultural i turística d'Anglès* per detectar el grau de percepció de la població vers la cultura i el turisme, i al mateix temps, per valorar el pas dels anys de la dinamització del poble.

A part, també s'han valorat els equipaments dels quals disposa el poble en relació al turisme i la cultura, i s'han esmentat les entitats i associacions del municipi.

¹¹ Crous (2014)

2.1 ESTUDI SOCIOECONÒMIC I TERRITORIAL DEL MUNICIPI

2.1.1 SITUACIÓ GEOGRÀFICA I INFRASTRUCTURES DE MOBILITAT

S'acostuma a dir, que Anglès és aquell poblet situat en una vall de la comarca de la Selva. Una vall que el mateix Carlemany, sentencià com "la vall dels Àngels" quan la contemplà des del Puig d'Afrou, així com explica la llegenda en l'origen del mot del municipi.¹² Tot i això, sempre hi ha hagut una incertesa en això. Als documents més antics apareix sota la forma *in valle Anglesio*, i posteriorment es parlà de *in valle Anglesis*, o *valle Anglese*, que significa la vall de l'església o de les esglésies.¹³

Il·lustració 1. Fotografia aèria que permet copsar la ubicació del poble a la vall.

Font: Google Maps.

El terme municipal d'Anglès té 16'3 km², es troba a 181 metres sobre el nivell del mar i està situat al lloc on conflueix el riu Ter amb la riera d'Osor. Es divideix per "un turonet granític on s'assenta la vila vella, una petita plana que s'estén cap a Trullàs, on s'aixeca el nou nucli i les grans filatures o fàbriques de derivats de la fusta, i una part molt accidentada, derivació dels contraforts de les Guillerries, que es decanta cap a Santa Bàrbara (854 metres d'altitud)".¹⁴ Els pobles limítrofs són La Celler de Ter, Sant Julià de Llor i Bonmatí, i Osor.

Pel que fa a l'estat de les comunicacions, la vila està comunicada amb Girona mitjançant la carretera N-141. La C-63 la comunica amb Olot i Santa Coloma de Farners i la Gi-542 amb Osor i Sant Hilari Sacalm. L'eix transversal passa a uns 9 quilòmetres de la població. La C-25, al seu torn, enllaça amb l'AP-7, que dona accés a l'àrea metropolitana de Barcelona.¹⁵ En l'actualitat, el municipi no disposa de comunicació ferroviària. L'aeroport de Girona, però, es troba a tan sols 20 km, com l'estació de l'AVE.

¹² Rams (1998)

¹³ Rams (1998)

¹⁴ Lanao (1986, pàg.10)

¹⁵ Consorci del Ter-Brugent (2014)

Un fet a destacar és la carretera que uneix Anglès amb Girona, la qual es coneix com la Carretera de la Vergonya, per la quantitat d'accidents i morts que s'hi registren cada any. Per molt que s'hi hagin realitzat obres de millora entre Anglès i Bescanó durant el 2014, i hi hagi pendent una reforma integral de la via en els propers anys, és un valor negatiu que s'ha de tenir en compte pel que fa a les comunicacions del poble.

Il·lustració 2. Localització i posició geogràfica d'Anglès.

Font: Google Maps.

En general, però, es percep una bona comunicació, afegint-hi que es troba en un lloc de pas per a molts habitants d'Olot i Girona. A part, s'ha de tenir en compte que també es tracta d'una bona ubicació perquè es troba a mig camí de dues universitats: la de Vic i la de Girona.

2.1.2 DEMOGRAFIA I PERFIL DELS HABITANTS

Des d'un punt de vista demogràfic, la vall era poblada per 5.606 anglesencs l'any 2014.¹⁶ En relació a l'any 2013, el municipi tenia 5.662 persones empadronades, dada que el "Pla Estratègic en l'àmbit del desenvolupament econòmic local i l'ocupació del Ter-Brugent 2014-2020"¹⁷ va identificar com el 47,9% de la població total resident al Ter-Brugent¹⁸ i que va fer servir per demostrar que és el municipi més important demogràficament de la zona.

El Pla Estratègic¹⁹, dut a terme el novembre del 2014 per "Activa Prospect" i subvencionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya, aporta unes dades sobre el Ter-Brugent que permeten fer-se una idea molt més clara de la situació actual d'Anglès en els aspectes que plantegem.

Com ara, ens demostra que a partir del 2010 la població del Ter-Brugent s'ha anat estancant en relació als altres anys. També, que a partir de 2012 hi ha hagut un increment de la població

¹⁶ Segons dades de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya) de l'any 2014. Es pot consultar a <http://www.idescat.cat/emex/?id=170084>

¹⁷ Consorci del Ter-Brugent (2014)

¹⁸ El Ter-Brugent és la zona que aplega els municipis d'Amer, Anglès, La Celler de Ter, Osor, Sant Julià del Llor i Bonmatí i Susqueda, els quals van impulsar l'elaboració d'aquest mateix treball esmentat.

¹⁹ Consorci del Ter-Brugent (2014)

jove i del grup de població en edat de treballar, en relació a anys anteriors, on la piràmide d'edats mostrava una estructura força envellida.

Una altra dada molt important a tenir en compte, és que actualment "la població nouvinguda guanya pes, sobretot l'estrangera i, en menor mesura, la nascuda a d'altres províncies catalanes."²⁰ A part, segons aquest Pla Estratègic, la població estrangera representa el 21'3% del municipi d'Anglès i el major nombre d'infants que neixen al poble són dels immigrants.

Amb tot això, el Pla Estratègic conclou que a nivell de cohesió social, concretament a Anglès, es detecta un cert risc de fractura social. Per una banda, s'observa que la disminució del preu de l'habitatge ha propiciat l'arribada de nouvinguts estrangers, els quals es troben en situació de desocupació. Per altra banda, també es comenta que a Anglès, l'absentisme i l'abandonament escolar entre els joves de procedència estrangera és elevat, i que els nens estrangers representen el 40% dels alumnes primària. Tot això porta a pensar que s'haurien de potenciar les activitats esportives o extraescolars adreçades a tothom, perquè, tal i com afirmen en el Pla, són els espais d'interrelació entre els joves i un motor educador molt important.

El cas és que no totes les famílies es poden permetre aquestes despeses. En aquesta mateixa línia, també detecten que, degut a la crisi econòmica, la delinqüència ha augmentat, i sobretot, la juvenil.

D'altra banda, també hi ha constància que la demografia podria variar en els següents anys perquè "predomina una percepció de zona deprimida econòmicament i que té dificultats en retenir la població. Un dels col·lectius que més preocupa és el dels titulats universitaris, que sovint en acabar els estudis canvia el seu lloc de residència"²¹.

2.1.3 TREBALL I OCUPACIÓ

En relació al treball i l'ocupació, aquest Pla Estratègic també ens aporta unes dades rellevants per valorar. S'informa que les empreses del territori no generen prou ocupació i que, en particular a Anglès, la diferència entre llocs de treball i població ocupada és molt elevada.

També comenten que les persones sense estudis post-obligatoris constitueixen el gruix de l'atur, però que per primera vegada, l'ocupació més elevada la registren els tècnics professionals i els universitaris.

²⁰ Consorci del Ter-Brugent (2014, pàg.31)

²¹ Consorci del Ter-Brugent (2014, pàg.34)

2.2 ESTUDI DEL PATRIMONI D'ANGLÈS

La forma o l'estructura²² que s'ha utilitzat per realitzar l'*Estudi del Patrimoni d'Anglès*, és la següent:

2.2.1 Aspectes socioeconòmics i socio-laborals: es parla de la tradició artesanal, agrària i industrial, i de les empreses més importants que hi ha hagut a Anglès fins a l'actualitat. També, però, s'esmenten els mercats setmanals i les fires que actualment tenen lloc a la vila.

2.2.2 Aspectes culturals que identifiquen un poble: s'expliquen tots aquells aspectes que tenen a veure en primer lloc, amb els costums religiosos, en segon lloc amb les festes, cerimònies, danses i cançons, en tercer lloc amb els esports i els jocs, en quart lloc amb les llegendes i en últim terme, amb els personatges il·lustres d'Anglès.

2.2.3 Aspectes científic-tecnològics: s'anomenen les construccions singulars científic-tecnològiques, com ara, els molins, els forns alts, entre d'altres.

2.2.4 Aspectes artístics: es parla dels museus i sales d'exposicions que hi ha al municipi, dels béns mobles i immobles, i de l'art popular.

2.2.5 Biblioteques i arxius

2.2.6 Paisatge cultural: es determinen els paisatges naturals del municipi que, d'alguna manera o altra, han influït en la cultural del poble.

2.2.1 ASPECTES SOCIO-ECONÒMICS I SOCIO-LABORALS

2.2.1.1 DEL BOSCA A LA FÀBRICA

Si bé és cert que la fusta no ha estat la indústria més important de la vila, sí que podem afirmar, però, que ha estat la més tradicional. Aquest fet s'explica per la llarga caracterització i especialització laboral que hi va haver a Anglès, durant anys, en aquest sector. Podem referir-nos a professions com les de traginer, llenyataire, serrador, roder, espardenyer, cisteller, baster, carboner, entre moltes d'altres. Tots molts propis de zona muntanya, han estat els oficis tradicionals de molts pobles de les Guillerries, i aquí, concretament, es tracten dels oficis més antics²³.

²² El model que s'ha utilitzat ha estat d'acord amb el model que planteja Agustín Ubierto Arteta a *Propuesta metodológica y didáctica para el estudio del patrimonio*, encara que, s'ha adaptat a les necessitats del projecte.

²³ Rams (1998)

Tot i la comercialització que iniciaren aquestes professions a Anglès, juntament amb l'explotació de l'agricultura i del proveïment del plom, fluorita i ferro de la Farga de l'Olmera, avui només en queda el record. El comerç d'aquesta artesanía i manufactura estava localitzat a la Vila Vella del poble, on avui no hi ha ni rastre de cap mena de mercantilització.

Un altre dels oficis oblidats de la vall pre-industrial, es basa en la minería. Les mines d'Osor van ser les més rellevants de la zona, ja que hi van arribar a treballar quatre-centes persones²⁴ i van ser un focus d'immigració molt important a la vall.

En el seu moment, el conjunt de mines que aplegava aquest indret, va arribar a representar el 30% de l'activitat minera de tot Espanya²⁵. Tot i això, amb el temps s'anaren deteriorant i molts inversors quedaren arruïnats.

Diu Emili Rams, "La minería, que s'explotava amb certa intensitat des de finals del segle XVIII, va ser un sector que tingué molta empena, però els resultats econòmics foren nuls. Prou que sorgiren empreses i inversions econòmiques per posar en marxa les explotacions mineres del Sant Pare, o del ferro del Puig Ventós, que es volia fondre en el forn alt de la Farga, però els resultats foren decebedors i ruïnosos, tot i les fortes inversions econòmiques que s'hi dedicaren."²⁶

El que avui es conserva de tot aquest llegat miner a Anglès, són Les mines del Sant Pare. Es troben abandonades enmig del bosc, en molt mal estat i, gairebé, en perill de desaparició.

En relació a les fargues²⁷, conegudes avui com aquelles indústries d'origen medieval, també van tenir un lloc important al poble durant molts anys. Moltes empreses naixeren en l'àmbit de la indústria dels articles de ferro, però, a la fi, acabaren sent un altre fracàs econòmic immens, tal i com confirmava Emili Rams anteriorment. Les més conegudes de la vall són La Farga d'Olmera, per ser la més antiga, i El forn alt de La Farga, per la seva popularitat.

El cas és que les fargues són cada dia més desconegudes. El forn alt de La Farga, també conegut com El forn del Pla d'Avall, és un dels pocs edificis que avui encara es conserva. Després que la minería tingués una considerable fallida, aquesta farga, com moltes d'altres, es va convertir en una bòbila que va servir per coure rajols i teules. La mateixa bòbila, on s'hi van

²⁴ Rams (1998)

²⁵ Rams (1998)

²⁶ Rams (1998, pàg.60)

²⁷ Les fargues eren els establiments que produïen el ferro, on hi havia uns forns que cremaven el carbó vegetal o els troncs.

coure els totxos, teules i resta de material, que es va fer servir per construir les naus de La Burés.

Tal i com s'ha pogut veure fins ara, Anglès va viure molts anys de l'agricultura i dels productes que s'obtenien al bosc. També, de l'activitat minera, la qual va estimular l'augment de la demografia i la construcció d'alts forns al voltant del poblat. Ara bé, en un moment del temps, la petita vall de la Selva, es va trobar amb una manca de subministrament de mineral de ferro de bona qualitat i amb una forta reconversió tecnològica. Es va capgirar la situació de la vila i va patir una greu crisi.

Moltes empreses van haver de tancar, i de la mateixa forma que s'anaven abolint, la societat s'anava transformant. Tots aquells oficis tradicionals anaven desapareixent i la població s'anava reduint.

Per il·lustrar tot el que s'acaba de dir, podem donar un cop d'ull a la següent taula demogràfica. Concretament, parant especial atenció al període que comença l'any 1860:

Taula 1. Evolució demogràfica d'Anglès des de l'any 1365 fins al 1986.

De 128 a 5.028 habitants en sis segles															
ANY:	1365	1553	1718	1787	1860	1877	1886	1900	1930	1940	1950	1960	1970	1979	1986
HABITANTS:	128	136	387	448	1371	1276	1141	1626	2677	2911	3291	4026	4688	5186	5028

Font: Lanao (1986)

Tot i això, si un se n'adona, a partir del 1900 es pot observar que es va registrant un augment de la població any rere any. La causa d'aquest succés, es pot començar explicant amb els canvis de l'aprofitament de l'energia que es van instaurar amb la nova etapa tecnològica de la Revolució Industrial.

A finals del segle XIX, alguns dels avenços de la nova tecnologia es van basar en l'aprofitament de l'aigua com a força motriu substituïdora del carbó. Un fet que va tenir lloc a Anglaterra molts anys abans, però que no tardà en arribar en terres catalanes posteriorment.

Un nombre considerable d'empresaris van començar a escampar les seves fàbriques per les ribes del Llobregat, el seu afluent el Cardener i, més endavant, en els trams mitjà i alt del Ter.²⁸ Aiat, però, es van acabar les possibilitats d'aquests rius i es va haver de començar a buscar

²⁸ Tarrés (2005)

noves àrees d'aprofitament. I així com explica Josep Tarrés, "només els quedava el tram del riu Ter entre la seva sortida de les Guilleries i Girona."²⁹

Una família manresana, anomenada Burés, va ser la primera en fixar-se en aquesta zona a finals del segle XIX. Els Burés, eren en aquell moment una de les famílies més importants del sector tèxtil català. Tien fàbriques a Castellbell, Sant Joan de Vilatorrada i el Vilar. Totes elles dedicades a la producció de filat de teixit de cotó i dirigides des de Barcelona.

Amb ganes d'expandir encara més el seu negoci, l'empresa es va trobar amb un problema: el poc cabal del Llobregat no els permetia aprofitar més aigua. És així que, essent el Ter una zona nova per explotar, van considerar que Anglès seria el lloc adient per construir-hi la següent fàbrica. La fàbrica, que acabà convertint-se en la més important del Grup Burés.

Amb tot això, l'any 1881 es van començar a iniciar les gestions per comprar els terrenys i demanar els permisos de l'edificació, i, justament el 13 de novembre de 1887, els familiars Salvadó, Burés i Homs³⁰, van poder inaugurar la fàbrica. Enguany, van organitzar una jornada festiva a la vila amb una missa al matí i un dinar al qual assistiren més de 200 persones.

La primera nau del complex, ja va comptar d'entrada amb una turbina d'última tecnologia, fabricada per l'empresa gironina Planes i Flaquer. Una turbina que va servir per aprofitar la força del Ter i posar les màquines en funcionament, però també, per enlluernar tots els habitants de la vila. L'electricitat que generava aquesta turbina es va aprofitar per instal·lar un sistema rudimentari d'enllumenat públic al poble, la qual cosa va permetre que Anglès fos una de les primeres poblacions d'Espanya a tenir llum elèctrica al carrer.

Els números sortien i la demanda augmentava, i poc després de la inauguració, el 1889 i el 1900 successivament, es van edificar la segona i la tercera nau. També es van construir altres pavellons al seu costat i les colònies, les quals es trobaven en el mateix carrer del complex i anaren augmentant a mesura que creixia el nombre de treballadors. Aquesta creixuda també es va notar en el poble, atès que es va passar dels dotze als divuit carrers en menys de cinc anys.³¹

²⁹ Tarrés (2005, pàg.34)

³⁰ L'empresa Burés era composta per Antoni Salvadó Safont i la seva esposa Ignàsia Burés Arderiu, Frederic Homs Cabanas i la seva esposa Carme Burés Arderiu, i també, pel nebot d'ambdós matrimonis, Francesc Burés.

³¹ Rams (1998)

Des dels seus inicis, La Burés va produir fils i teixits de cotó. Fabricava llençols de la marca *El Burrito Blanco*, i més endavant roba per a les franquícies Christian Dior i Agatha Ruiz de la Prada abans d'entrar en l'etapa de decadència.

En els anys 80, es van experimentar un seguit de circumstàncies que indicaven la davallada de La Burés. Es va passar dels 250 treballadors inicials, fins al 1.125 l'any 1958 i, tornant als 250 l'any 1995³². En aquella època, es van vendre una part de les accions, es van tancar dues naus, es va dividir La Burés en dues societats (Filatures Burés i Buretex) i es va presentar una suspensió de pagaments. Finalment, l'any 2002, Filatures Burés va tancar definitivament les seves portes i posteriorment el 2008, la Buretex.

Tal i com s'ha pogut observar, el complex industrial va experimentar nombrosos canvis al llarg dels anys, passant pels propietaris, el nombre de treballadors, el procés de producció³³, l'augment de les naus, la construcció de les colònies,... Doncs bé, probablement, el més important de tots va ser el de la instal·lació de la primera màquina de vapor.

"El principal indicador de l'inici de la industrialització d'un país és la implementació generalitzada de la màquina de vapor"³⁴, diu Josep Tarrés. L'historiador, també afirma que hi ha indicis que fan pensar que el primer lloc on es va instal·lar una màquina d'aquestes característiques a les comarques gironines, va ser a Anglès.

Sembla que l'any 1893, va arribar el primer vapor a La Burés. Construït per l'empresa Maquinista Terrestre i Marítima de Barcelona, es va adequar perquè s'instal·lés a la nau 1 del complex. Anys més tard, se'n va instal·lar una altra als pavellons annexos de la nau 2, i una tercera i última a la nau 3 l'any 1900. De totes elles, només en queda constància d'aquesta darrera, i el cas, és que es conserva "en molt bones condicions i en el seu estat original"³⁵. Cal dir que la màquina està considerada BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional) per ser una de les principals peces de l'arqueologia industrial catalana.

De tot plegat en resulta que Anglès podria ser punt de referència de la industrialització a les comarques gironines. No obstant això, no s'explota i és un fet que sol passar desapercbut.

L'any 2010, es va intentar tirar endavant la proposta d'un Museu del Vapor. Després que els ex-treballadors de la fàbrica compressin el motor i el cedissin a l'ajuntament, aquest va decidir

³² Buxeda (2009)

³³ Al 1980 hi hagué un canvi en el procés tradicional de la fàbrica. Es va passar de la indústria tèxtil que consistia en filatura, tissatge i acabats, pel de filatura, tissatge, confecció i venda del producte.

³⁴ Tarrés (2005, pàg.33)

³⁵ Entrevista realitzada a Emili Rams que es pot consultar als *Annexos* del treball.

adquirir les tres naus. Amb tot, encara que ja hi haguessin les obres fetes i estigués gairebé tot enllestit, fins i tot la recepció del museu, el projecte es va haver d'aturar per una mancança de pressupost, sumada a una falta de voluntat.³⁶

Recapitulant, a part d'aquesta joia d'arqueologia industrial, els Burés també van aportar l'edifici modernista més important del poble. Després de comprar altres propietats, com el Mas de Cuc, no van tardar a construir una nova residència, anomenada, Vila Eulàlia. Tot i que és d'ús privat, es pot visitar des de l'exterior. En aquest sentit, també es diu³⁷ que els burgesos barcelonins van fer venir l'arquitecte Rafael Masó, l'enginyer de camins Pere Garcia Fària i l'enginyer Rodrigo de Varo (pare de la pintora Remedios Varo), entre d'altres especialitats important de l'època.

Per si no fos poc, també van contribuir a la construcció de la presa del Pasteral (1900)³⁸, la qual va permetre el subministrament hidroelèctric del poble. També a la creació del ferrocarril Olot-Girona, el qual tenia una estació just davant de la fàbrica i a la implantació de l'escola de les Germanes Dominiques l'any 1893³⁹.

Il·lustració 3. Fotografia dels primers treballadors de La Burés.
(1887-1889)

Font: Arxiu municipal d'Anglès

El cert és que La Burés va canviar els costums i la mentalitat de tots els anglesencs. Van passar de dedicar la seva vida al bosc, a dedicar-la a la fàbrica. La gent va començar a seguir les pautes i els ritmes de la fàbrica i a mantenir un ordre de vida dedicat a ella, amb un caràcter marcadament obrer. A més a més, al seu voltant, també es van anar desenvolupant altres

³⁶ Entrevista a Emili Rams que es pot consultar als *Annexos* del treball.

³⁷ Tarrés (2005)

³⁸ Santalla (2008)

³⁹ Santalla (2008)

empreses relacionades. A finals dels anys 60, el sector de la fusta també va passar per una bona època i algunes indústries locals s'especialitzaven en la fabricació de llapis, escuradents i agulles per estendre roba. Fruit de tot això, sorgiren nous moviments dels obrers a Anglès, els sindicats.

De manera que, es pot dir que l'etapa que va inaugurar els Burés, va representar una revolució a la vall. Van inaugurar un nou moviment cultural i associatiu molt important.

Actualment, el municipi d'Anglès encara continua depenent econòmicament del món industrial del tèxtil. ANTEX S.A és una empresa nascuda a Anglès i feta per gent del poble, on hi treballa un nombre considerable de la població.

2.2.1.2 FIRES I MERCATS

- El mercat setmanal

Ara per ara, el mercat setmanal d'Anglès, amb una forta tradició de 700 anys d'antiguitat, es celebra els diumenges i té lloc al carrer Verneda. Naixeren mil disputes al seu entorn, i es pot constatar en els paquins que es poden trobar a l'Arxiu Municipal d'Anglès.

Degut al creixement demogràfic que hi va haver a partir de la industrialització, la població es va veure dividida en dos bàndols: els del Poble Nou i els del Poble Vell. Van créixer noves zones urbanístiques sorgides de la industrialització, les quals van començar a disputar la situació del mercat setmanal. Fins aquell temps, aquest s'havia fet sempre al Barri Antic, on hi havia el nucli del comerç.⁴⁰

L'origen del mercat es remunta al 18 de febrer de 1294, i des del 1880, se sap que ja es celebrava en diumenge.⁴¹

- El mercat d'abastaments

El mercat d'abastaments, possiblement degut a la semblança del mercat setmanal, va acabar desapareixent. En un primer moment, els pagesos de la vila i rodalies s'instal·laven al carrer del comerç i la plaça Magdalena, i a partir de 1905, a la plaça de la vila fins a la seva desaparició. En síntesi, era un mercat on s'hi venien bàsicament productes alimentaris produïdes a Anglès.

⁴⁰ Riera (2014)

⁴¹ Freixas i Rams (1996)

- La Fira Mundina

La Fira Mundina era una fira que es celebrava a Anglès durant vuit dies el mes de juliol. Va néixer fruit de la popularització que tenien els mercats a la vila. Avui en dia, no se'n sap gaire res més, i ni tan sols hi ha cap nota ni document, tal i com consta a *700 anys de Mercat a Anglès*⁴².

- Fira de Santa Bàrbara i Fira de Sant Antoni

La Fira de Sant Antoni i la Fira de Santa Bàrbara van ser dues de les diades més importants d'Anglès⁴³. La primera, amb alts i baixos, s'ha pogut mantenir, però de la segona, ja no n'hi ha ni rastre.

La Fira de Santa Bàrbara es celebrava entorn els minaires, atès que n'és la patrona i protectora. S'omplia la vila de coets i artificis fets per ells mateixos. D'altra banda, la Fira de Sant Antoni, tenia més relació amb els pagesos i els mercaders. Es va començar celebrant durant la "setmana dels barbuts", el dissabte anterior o posterior del 17 de gener, fet que avui encara es manté.

En aquells temps, durant aquest fira, es passejava un porquet durant la processó, el qual presidia la benedicció de totes les bèsties amb un cant litúrgic. Això avui ja no es conserva, però es continua beneint tots els animals que hi acudeixen amb les seves famílies al matí de la jornada.

La fira es va reanimar gràcies a la demanda del poble i amb l'estímul de reactivar el comerç de la vall, i degut a la popularització que va anar aixecant, es va allargar l'esdeveniment fins el diumenge. Els carrers de la part nova i la part antiga s'omplen de paradetes artesanes i els botiguers del poble també hi participen. En aquest nou període, a la fira també s'hi ha introduït una Fira d'Artesania, una Fira de Col·leccionisme, una Concentració de cotxes, motos i tractors, de maquinària antiga i un espai on ensenyen oficis desapareguts.

⁴² Freixas i Rams (1996)

⁴³ Lanao (1986)

2.2.2 ASPECTES CULTURALS QUE DEFINEIXEN UN POBLE

2.2.2.1 FESTES, CERIMÒNIES, DANSES I CANÇONS

El procés d'industrialització de la vila va comportar un canvi de costums i una nova mentalitat a la vila. Gran part de la població dedicava la seva vida a la fàbrica, organitzant-la en funció dels torns de treball que aquesta marcava, i tot convertint-la, en una *trista* rutina.

Ara bé, quan les confraries d'administradors de parròquies i capelles, conegudes com les comissions de festes d'aquell temps, organitzaven un esdeveniment, aquest era celebrat amb una gran festivitat. Els organitzadors s'anomenaven pabordes i pabordesses, i antigament, eren els qui s'ocupaven de les parròquies.⁴⁴

Moltes de les festes antigues, doncs, tenien un origen religiós, atès que s'organitzaven per les agrupacions de la vila i eren celebrades en el dia del seu patró⁴⁵. Algunes d'elles encara es mantenen, i d'altres s'han anat perdent al llarg dels anys. A continuació, es podrà observar el llistat de festivitats més importants de la vila, així com també les que han desaparegut, les que es mantenen, i també, les que han anat sorgint al pas dels anys.

- Diada de Sant Miquel

Era la diada més important, juntament amb la de la Verge del Remei. Tant una com l'altra, s'iniciaven amb una cercavila que animava tot el poble a participar a la gresca.

- Ball del ciri

El Ball del ciri, o conegut com el "Ram del ciri", es celebrava a la plaça Magdalena. En el seu honor, es celebrava un ball que acabava amb l'ofrena ritual del ram i del ciri. Es tracta d'una tradició que s'ha perdut.

- Aplec de Santa Bàrbara

L'Aplec de Santa Bàrbara és un festa que se celebra entorn de l'ermita més representativa del poble. Actualment encara es manté i conserva alguns dels aspectes de quan es va iniciar. Al matí es fa una missa matinal a Anglès, i seguidament es puja a l'ermita, on es fa un dinar conjunt i s'organitzen jocs de cucanya i sardanes. Abans també s'hi organitzava una processó amb la creu i es pujava a la muntanya tot fent rosaris. A més, en comptes de dinar al costat de la casa clerical, la gent feia una parada a mig camí, al mas de Bellveí, on es menjava mel.

⁴⁴ Lanao (1986)

⁴⁵ A Anglès hi havia les agrupacions de Santa Bàrbara, Santa Magdalena, Sant Miquel i Sant Antoni.

És organitzada per l'entitat Amics de Santa Bàrbara, els quals, a més d'organitzar aquesta sortida de muntanya, vetllen per la restauració de l'ermita. Tot i que antigament tingués una aura religiosa, aquesta entitat no forma part de cap moviment espiritual.

- Les Gales d'Anglès

Les Gales d'Anglès es remunten a l'època medieval. Es diu⁴⁶ que les pabordes organitzaven un seguit de festivitats per recaptar fons, que s'anomenaven "gales". En elles, hi participaven firaires i trobadors d'altres zones.

A la llarga, com ha passat amb d'altres pobles, s'ha convertit en la festa popular, és a dir, la festa major. Actualment té lloc el primer cap de setmana de setembre.

- La festa del Remei

La festa del Remei és coneguda com la festa petita d'Anglès. Es celebra el segon diumenge d'octubre, en honor de la santa patrona del poble. Actualment es pot participar en una ballada de gegants i una festa nocturna, la qual s'organitza a través de l'associació de la Taula de Joves.

- Aplec de la Sardana

Aquesta festa és organitzada per l'Agrupació Sardanista i Cultural Floricel i s'acostuma a celebrar el tercer diumenge de juny. És un dels aplecs més antics de Catalunya i un dels més famosos de les comarques gironines.

A part, aquesta mateixa entitat, organitza un ball de sardanes cada divendres de juliol, en ple capvespre a la Plaça Catalunya, amb una orquestra convidada.

Així, com s'ha vist, la sardana va ser, i segueix sent, una de les danses més populars de la vila. Malgrat que, ara per ara, el públic és d'edats elevades i cada vegada més escàs.

- Altres festes

- **Caminada del barri de Can Serra:** sol fer-se el segon diumenge d'abril i és organitzada per la gent que viu en aquest barri. Es fa una caminada per paratges naturals, així com al costat de diverses masies i de les capelles de Sant Pere Sestronques i Sant Amanç.

⁴⁶ Lanao (1986, pàg.90)

- **Festa del Barri de Can Serra:** des del 1992, s'ha convertit en una festa tradicional. Té lloc el tercer dissabte de juliol i és també organitzada per la gent que viu en aquest barri. Organitzen un sopar i ball.

2.2.2.2 ESPORTS I JOCS

L'esport que més activitat ha tingut a Anglès és el futbol. Ja des del 1920, moment en el qual es fundà, ha tingut una llarga acceptació per tots els anglesencs. Va passar de ser una distracció els diumenges a la tarda, a crear el que avui coneixem com el Club Atlètic Anglès.

No menys important ha estat el paper que ha tingut la pesca. Degut a la construcció del pantà de Susqueda, l'aigua és molt freda, la qual cosa provoca que als rius hi hagi una gran afluència de truites. La Societat de Pescadors, també coneguda antigament com la "Sociedad de Pescadores", ha organitzat molts tornejos a l'entorn del Ter, essent campionats de renom a tot Espanya.

2.2.2.3 LLEGENDES

De llegendes, com a molts pobles, n'hi ha un munt. A Anglès, moltes d'elles han estat recollides en més d'un recopilatori. Així com per exemple, podríem fer referència a la tasca de recollida de dades històriques que realitzà Ramon Vinyes⁴⁷. En aquest treball, es poden trobar un bon nombre de llegendes que expliquen la història de les masies més importants del poble, antics costums, o bé anècdotes màgiques que van tenir lloc al poble. Moltes d'elles, procedeixen de la tradició oral.

Les llegendes més representatives de la vila i les que han resistit al pas dels anys, han estat la de "Les Bruixes del Castell" i també, la de "A Anglès el diable hi és".

2.2.2.4 PERSONATGES IL·LUSTRES

Anglès compta amb un bon nombre de personatges il·lustres, molts dels quals, han representat, i segueixen representant, l'ànima del poble. Entre ells, podríem destacar els següents⁴⁸:

- **Ramon Vinyes Triadó** (1889-1978): metge i historiador.
- **Pere Masats Vilalta** (1894-1988): músic i compositor de sardanes.
- **Josep Fontbernat Verdaguer** (1896-1977): músic i polític.

⁴⁷ Més endavant es parlarà d'aquest personatge il·lustre.

⁴⁸ S'han destacat els personatges il·lustres segons el fulletó turístic anomenat *Els pobles de la Selva: Anglès* (2002).

- Remedios Varo Uranga (1908-1963): pintora surrealista.
- Joan Pibernat Caner (1917-1996): músic.
- Joaquim Bauxell Costa (1921-1997): poeta.
- Francesca Barnadas Masoliver (1925-1972): poetessa.
- Lluís Coll Hortal (1937-2008): futbolista.
- Lluís Feliu Martí (1956-2013): xef.

Per la singularitat que presenten, es farà una breu bibliografia dels més destacats.

- Ramon Vinyes Triadó

Ramon Vinyes és, a ulls de Pau Lanao⁴⁹, un dels homes que més coneixia l'ànima de poble. Va néixer a La Cellera de Ter, però va ser regidor a Anglès durant la República. Participava en tots els aspectes de la vida social de la vall i va realitzar un dels treballs històrics més importants sobre la vall, el qual ja s'ha esmentat anteriorment: *Anglès, notes històriques*.

- Remedios Varo Uranga

Remedios Varo és una pintora surrealista més coneguda internacionalment que no pas al poble on va néixer, Anglès. Durant anys, el seu pare va ser un enginyer que treballava en la construcció del canal de La Burés. No van viure molts anys al poble, atès que, per la mateixa raó laboral que s'instal·laren a la vall, hagueren de marxar. A Barcelona en concret, va entrar en contacte amb el món de la pintura surrealista. Allà, hi va conèixer el que seria el seu segon marit, amb el qual va anar a viure a París i a Mèxic.

Il·lustració 5. Fotografia de Remedios Varo mentre estava pintant un dels quadres de la seva obra.

Font: Pàgina web oficial de RTVE. És la imatge destacada d'un documental que es va fer.

És una pintora que s'ha relacionat amb personatges com Luis Buñuel, Frida Kalho, Dalí, Miró, entre d'altres. Les seves obres estan exposades al Museo de Arte Moderno de la Ciudad de México, amb una sala dedicada a ella.

Anys enrere, amb motiu de la celebració del centenari del naixement d'aquesta artista surrealista, l'Ajuntament d'Anglès va planificar tot un seguit d'actes al poble, entre ells, la *Ruta*

⁴⁹ Lanao (1986)

Remedios Varo i Anglès. La finalitat d'aquest esdeveniment era donar a conèixer a Anglès i a tot el país, l'obra de Remedios Varo.⁵⁰

- Francesca Barnadas Masoliver

La poetessa Francesca Barnades va néixer i morir a Anglès. És coneguda pel fet de participar en moltes activitats culturals i catalanistes del poble. Va formar part del grup Verger de l'Art Floricel, el qual més endavant s'integrà a l'Agrupació Sardanista i Cultural Floricel. Va aprendre a escriure en català gràcies a les classes nocturnes que es feien a la vila, on més tard fou professora.

Els poemes els va escriure en català, encara que es tractés d'una llengua clandestina en l'època franquista. Entre els quals, podem destacar "Anglès, vila aimada".

2.2.3 ASPECTES CIENTÍFIC-TECNOLÒGICS

Quant als aspectes científic-tecnològics d'Anglès, podríem dir que molts tenen a veure amb el llegat tradicional i industrial que s'han exposat en el principi de l'estudi. Molts d'ells relacionats amb els oficis artesans i l'explotació del bosc, però també d'altres, referents a la industrialització.

A continuació, es citaran alguns dels elements anglesencs més representatius en aquest aspecte que s'està considerant. S'entrarà en detall amb aquells que no s'han mencionat al llarg del treball.⁵¹

- **Una barca del Ter:** temps enrere es passava entre els dos marges del riu Ter amb barca, per aquells qui volguessin anar de Sant Julià i Bonmatí fins a Anglès. Es conserva una de les barques d'aquesta particularitat.

- **Molí de Cuc i Molí de Pere Nau:** eren molins de blat.

- **El forn del Pla d'Avall**

⁵⁰ En el conjunt de l'obra de Remedios Varo s'hi descobreixen molts elements paisatgístics i arquitectònics d'Anglès i les seves rodalies. És per això, que la ruta que es va presentar, *Ruta Remedios Varo i Anglès*, transcorria per diferents indrets del municipi de la seva infantesa, Anglès, on es podia observar en viu i en directe el paisatge i l'arquitectura que va reflectir en alguns del seus quadres. Entre els quals, s'hi poden distingir indrets tan emblemàtics com la fàbrica Burés i el Vapor de La Burés.

⁵¹ La selecció s'ha dut a terme després de visitar la sala annexa del Museu del Vapor, on es conserven una gran nombre de maquinaries antigues d'Anglès, i després de parlar amb Emili Rams, el guia de la visita.

- **La bombeta de llum a la plaça:** es conserva la bombeta amb què es va celebrar el primer dia que Anglès va tenir enllumenat públic.

- **El Carrilet:** gairebé no queden restes del Carrilet que venia des d'Olot i arribava fins a Girona. Si més no, el traçat del bici carril i la seva estació, on hi ha ubicada la seu del Consorci del Ter Brugent.

- **El Vapor de La Burés**

2.2.4 ASPECTES ARTÍSTICS

2.2.4.1 ART

Abans de posar-nos a parlar d'art a Anglès, ens podríem fer la pregunta de quants esdeveniments artístics i sales d'exposicions hi ha.

Avui, les sales d'exposicions del poble, la Sala Fontbernats i la Sala de la Plaça Magdalena, resten tancades. Tan sols la primera, s'obre en el cas de ple municipal, o bé per fer-hi algun seminari organitzat pel Consorci del Ter Brugent.

Els esdeveniments artístics que s'organitzen a la vila són escassos. Hi hagué un moment, on s'apostà per celebrar el centenari de Remedios Varo, tal i com s'ha explicat anteriorment.

Cada any, per la festa petita del Remei, té lloc el concurs de pintura al carrer. Consisteix en pintar, durant un dia, una obra que retrati el poble. Tots els quadres s'exposen al final del dia i s'escull un guanyador. En aquest sentit, també convé destacar les exposicions del Nou Art, les quals tenen lloc durant les Gales d'Anglès. Durant els dies de festivitat, les sales d'exposicions resten obertes per visitar quadres d'artistes de renom nacional i internacional.

Per concloure, val a dir que, fora del cas de la pintora surrealista, no es pot dir que Anglès compti amb un gran nombre d'artistes reconeguts arreu. Si que és cert, però, que existeixen dues escoles d'art, una adreçada als més petits, i una altra al sector professional de la pintura.

2.2.4.2 MUSEUS

Durant l'any 2010, es va fer la proposta d'un Museu del Vapor a La Burés d'Anglès, atès que el complex conserva una de les màquines de vapor més ben conservades de Catalunya⁵², així com ja s'ha mencionat anteriorment.

⁵² Tarrés (2005)

El museu es divideix en dues parts, una on es troba el vapor i l'altra on hi ha l'entrada. La zona de l'entrada, està dedicada a la història de la vila. S'hi poden trobar objectes que es construïen a altres fàbriques de renom a Anglès, com per exemple, els palets de Josep Esteba S.A, les pinces d'estendre roba fetes amb fusta de Indústries Tarrés S.A, entre moltes altres. Com també, un espai dedicat a Remedios Varo.

Per accedir a la part del vapor, es va col·locar a l'entrada una rampa suau. Els elements que es van utilitzar per construir-la són de color metall, en relació a la fàbrica.

Quan l'ajuntament hi va començar a fer les primeres reformes, va tenir molta cura en conservar-ho tot com el dia de la seva inauguració. Les parets, per exemple, es van restaurar amb els colors i textures originals.

En els seus inicis, el museu va tenir la possibilitat d'adherir-se al Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya⁵³, però, tot i això, el projecte es va quedar en el mateix camí on va néixer.

Il·lustració 6. Recepció del museu.

Il·lustració 7. Antiga màquina d'apagar foc. També s'observa l'extintor, ja equipat, en el museu.

Il·lustració 8. Productes d'Indústries Josep Esteva. Els famosos escuradents d'Anglès.

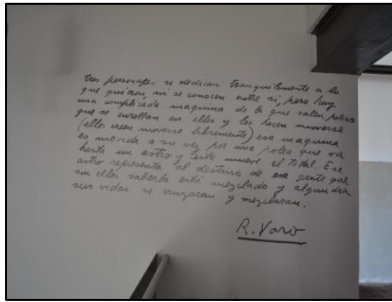

⁵³ Després de presentar-se als Premis Bonaplata, els quals tenen com a objectiu premiar aquelles persones i institucions que hagin dut a terme accions per valorar el patrimoni industrial, van aconseguir fer el primer pas per adherir-se al Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Però, tot i això, el projecte es va quedar aturar.

Il·lustració 9. Màquina del Vapor.

Il·lustració 10. Escrit calcat a la paret del museu, en motiu d'homenatge a Remedios Varo.

Il·lustració 11. Escrits que es conserven de les parets de la sala del vapor. Fets, segurament, pels antics treballadors.

Font: Meritxell Riera.

A dia d'avui, el museu es troba en molt bon estat, però encara caldria fer-hi algunes petites reformes. S'acostuma a obrir quan són les festes major del poble. Amb tot, el futur que li espera és del tot incert.

2.2.4.3 BÉNS MOBLES

- El Vapor de La Burés

Després que Filatures Burés fes una suspensió de pagaments, tal i com s'ha explicat anteriorment, el Grup d'Estudis de la Vall d'Anglès va presentar un document a l'Ajuntament d'Anglès on es sol·licitava que es fes alguna actuació respecte entorn el Vapor de La Burés.⁵⁴ Aquell mateix any, el 2002, va ser declarat BCIN, i després d'una subhasta i alguns entrebancs, passà a formar part de l'ajuntament.

A més a més, diferents experts del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, han expressat que és "el vapor de Catalunya més ben conservat dels trenta que tenen catalogats".⁵⁵

- La Verge del Remei

La Verge del Remei és la patrona d'Anglès, i com a tal, n'hi ha una representació religiosa a l'església del poble. La primera imatge va ser destruïda durant la Guerra Civil, i és per això, que hi ha una còpia que la substitueix. Va ser feta per Narcís Salguera l'any 1940 i és considerada un BCIL (Bé Cultural d'Interès Local).

⁵⁴ Tarrés (2005)

⁵⁵ Tarrés (2005, pàg.33)

2.2.4.4 BÉNS IMMOBLES

En aquest apartat es citen, i en algun cas, es descriuen, els béns immobles més importants del municipi.

Taula 2. Taula que mostra alguns dels béns immobles més destacats d'Anglès.

Béns immobles d'Anglès	
- Església de Sant Miquel	- Castell d'Anglès
- Ermita de Sant Pere Sestronques	- Muralles
- Ermita de Sant Amanç	- Can Biel
- Ermita de Santa Bàrbara	- Can Planes
- Cal Sabater	- Can Camps
- El Barri de Santa Magdalena	- Can Canals
- Mas Bellveí	- Can Casalet
- Can Comarodona	- ...

Font: Consorci Ter-Brugent (2010)

Per la seva singularitat, s'han destacat els següents:

- Vila Vella

La Vila Vella o també conegut com el Barri Antic, es tracten de tots aquells carrers i carrerons del nucli antic d'Anglès. En aquesta part del poble, s'hi trobava el recinte del castell i les muralles, dels quals encara es conserven algunes de les peces.

El més important de tot, però, és que estem parlant d'un barri que presenta nombrosos estils arquitectònics, motiu pel qual és considerat un BCIN. S'hi poden observar edificis que presenten vestigis de l'art medieval (Arc de Can Verdaguer), de l'època moderna (Cal Rellotger), edificis noucentistes (Can Peix) i obres del modernisme més tardà reelaborades al segle XX (Can Pujol). Un barri que podria representar, sens dubte, un autèntic museu a l'aire lliure.

- Jardins de Can Cendra

Els jardins de Can Cendra estan situats a l'interior de la vila, molt a prop del Barri Antic. Destaquen pels elements decoratius i per l'enjardinat que el componen, els quals recorden que és un espai noucentista dissenyat per Rafael Masó. Al final del passeig d'aquests jardins, també s'hi troba un altra obra de Masó; l'edifici de Can Cendra, on hi ha la sala Josep Fontbernat.

- Vila Eulàlia i La Burés

Les naus industrials de La Burés, les colònies i les cases senyorials dels propietaris, són un fort testimoni de la gran industrialització soferta durant l'últim segle a Anglès.

Un cop tancaren les fàbriques, les colònies han continuat sent utilitzades com a vivendes de la població, i particularment, de molts nouvinguts estrangers. Les cases senyorials, com la Vila Eulàlia, són de propietat privada, mentre que les naus industrials formen part de l'ajuntament del municipi.

Il·lustració 12. L'estructura de les naus de La Burés és molt lògica en termes industrials. En aquesta imatge, es pot observar la distribució del complex: tres naus industrials paral·leles i, al cantó, una nau frontal de serveis logístics-humans. Amb els anys, es van construir dos annexos entre la nau 2 i la nau 3, que no es poden apreciar a la fotografia.

Font: Arxiu municipal de l'Ajuntament d'Anglès.

La inversió que va fer l'ajuntament amb la compra d'aquestes naus va ser molt gran. Actualment, encara acumulen un deu de més d'un milió vuit-cents euros.⁵⁶ El darrer any, es va estar a punt de fer un tracte amb una empresa de supermercats catalana, anomenada Bonpreu, però no es va acabar de tancar per "qüestions jurídiques"⁵⁷.

Ara per ara, així com planifica el POUM⁵⁸ actual d'Anglès⁵⁹, la nau 3 està pensada en un futur perquè s'hi construeixin equipaments comunitaris i serveis tècnics, en propietat de l'ajuntament. Darrerament s'hi han fet obres de teatre, sopars populars, concerts, exposicions,

⁵⁶ Entrevista a Emili Rams que es pot consultar als *Annexos* del treball.

⁵⁷ Entrevista a Toni Simon que es pot consultar als *Annexos* del treball.

⁵⁸ Segons el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) és l'instrument d'ordenació urbanística integral del territori, que pot abastar un terme municipal o més d'un. Per a la tramitació del POUM, cal tenir cura del procediment per salvaguardar els drets dels ciutadans i les ciutadanes i, en especial, per garantir el respecte als principis de sostenibilitat, de legalitat i de seguretat jurídica.

⁵⁹ Perujo (2014)

però es creu que la sala encara no està prou equipada ni ben sonoritzada. A més, tot i disposar aquests serveis, no hi ha ningú que s'encarregui de gestionar una agenda cultural pel poble.

La nau 2, en canvi, està pensada com una zona d'espais lliures i públics. Amb altres paraules, hi ha la proposta de fer-hi un parc amb espais verds i jocs infantils. Tot això implicaria l'enderrocament i la desaparició d'aquesta nau.

La nau 1, a diferència de les altres dues, no té cap projecte plantejat, però es troba en mol mal estat i en qualsevol moment també es podria enderrocar.⁶⁰

Tal i com s'ha mencionat anteriorment, també hi ha pensat en un futur la proposta d'un Museu del Vapor en l'annex de la nau 3.

Il·lustració 13: Fotografia actual de la part posterior de les colònies.

Font: Josep Lluís Grau, Google Maps.

2.2.5 BIBLIOTEQUES I ARXIUS

Anglès té dues biblioteques, una de nova⁶¹ i una de més antiga. Ara bé, la nova, per ara, no ha estat ni inaugurada. Es tracta d'una biblioteca molt més gran i amb unes possibilitats majors, però l'endeutament de l'ajuntament provoca que no es pugui contractar personal ni pressupost per mantenir-la oberta. El fet que no s'utilitzi, també pot causar que es vagi deteriorant amb els anys.

Després que l'ajuntament ubiqués la seva seu a l'edifici de Can Cendra, es guanyà un espai molt gran per un arxiu municipal. Allà s'hi guarden documents i fotografies antigues, així com els números del Butlletí del poble i un munt de notícies que s'han anat publicant entorn

⁶⁰ Perujo (2014)

⁶¹ L'Ajuntament d'Anglès va fer l'aprovació definitiva del projecte de la biblioteca l'any 2008, i en el 2009 es va començar la construcció.

d'Anglès, ja des de l'època dels pasquins i fulletons. Actualment, l'encarregat de mantenir-lo és Emili Rams.

2.2.6 PAISATGE CULTURAL

Així com ja ha estat dit, la vall d'Anglès es troba enmig d'una zona muntanyosa que cau entre els contraforts de les Guilleries i el riu Ter. Aquest paisatge ha influït en la vida laboral dels anglesencs, i també, en la cultural. Ha tingut molt a veure en les llegendes, com les de bandolerisme, i també en les tradicions festives, com els aplecs a les ermites de muntanya.

Tot això també ha permès que es fessin activitats rurals, cases de colònies i entitats esportives al seu entorn, i a més a més, que es desenvolupessin diverses rutes i camins. Per posar dos dels exemples més coneguts, podem referir-nos a la ruta de "Les Vies Verdes" i la de "Els Camins de l'Aigua". La primera, s'organitza i es manté des del 2003 gràcies a una associació derivada de la Diputació de Girona, amb la finalitat de recuperar els camins que abans eren de les vies del tren. Aquesta ruta comprèn la via del tren Girona i Sant Feliu de Guíxols, i la ruta del carrilet entre Olot i Girona.⁶² D'altra banda, la segona és duta a terme, es manté i és senyalitzada pel Consell Comarcal de la Comarca de la Selva. La particularitat d'aquesta ruta és fomentar els camins que envolten els rius i les gorgues de la Selva, ja que és una comarca caracteritzada per l'aigua.⁶³

2.3 ESTUDI DE LA DINAMITZACIÓ D'ANGLÈS

Així com ja s'ha assenyalat a la introducció d'aquest apartat del treball, en aquest estudi s'ha volgut aprofundir en el camp de la dinamització d'Anglès.

2.3.1 QUÈ ENTENEM PER DINAMITZACIÓ INTERNA I EXTERNA?

Primer de tot, és important assenyalat la diferència entre el concepte de dinamització interna i el de dinamització externa d'un poble.

Per una banda, podríem dir que la dinamització interna d'un municipi, té a veure amb totes aquelles activitats que s'organitzen pel gaudi dels seus habitants. D'altra banda, la dinamització externa, es basa més en la capacitat de promoure accions per a l'atracció de visitants a la vila. Podem diferenciar-ho, també, entre dinamització cultural i dinamització turística.

⁶² Vies verdes (s.d.)

⁶³ La Selva turisme (s.d.)

2.3.2 ELS ANTECEDENTS DE LA DINAMITZACIÓ CULTURAL I TURÍSTICA D'ANGLÈS

Així com s'ha vist darrerament en l'*Estudi del patrimoni*, durant molt de temps, la major part de festivitats que es feien al poble estaven organitzades per grups de persones que tenien una estreta relació amb l'església. Per aquest fet, totes les celebracions de la vila, es vestien d'una aura de religiositat.

Tot i amb això, un cop acabada la guerra civil, Anglès, com d'altres pobles, tenia pocs estímuls culturals, llevat dels esports i de les partides de cartes.

En aquell anar passant *gris*⁶⁴, va sorgir un moviment cultural i catalanista anomenat "Floricel, Verger de l'Art". Un grup que aplegava músics, poetes i rapsodes⁶⁵, i més endavant, també sardanistes. Fruit de les trobades que organitzaven, els hi va venir la idea de portar a terme un aplec sardanista. L'aplec sardanista que es va acabar convertint en el més important de les comarques gironines, tal i com s'ha mencionat anteriorment en l'*Estudi del patrimoni*.

Així, a poc a poc, la vall va anar renaixent d'aquella mala època que havia passat. Va ser a partir dels anys 70, que la vida anglesenca s'anà dinamitzant progressivament⁶⁶. Es van començar a popularitzar les dinades fora de casa, les anades a la platja i a la muntanya, i, a més a més, s'obriren nous cinemes, el "Paladium" i "L'Espinet", i també, una sala de ball, anomenada "La Gatzara". Amb el temps, un cop arribada la democràcia, el poble es va anar dotant de noves infraestructures esportives, així com la construcció de noves pistes de bàsquet.

Sembla ser que, fins a principis del segle XIX, hi havia una rutina normal al poble. Així com apuntava el Tècnic de Turisme d'Anglès, Isidre Serra, "a nivell cultural, les entitats treballaven entre elles i s'anaven fent exposicions, però pel que fa a nivell turístic, no hi havia res".⁶⁷

Va ser a partir de la seva arribada que es va muntar l'oficina de Turisme al passeig de la Feve, lloc on hi havia l'antiga estació del Carrilet. Es va fer tot tipus de material promocional nou, així com les rutes BTT, la Ruta Dolça i la Ruta de la Botifarra. A part, a nivell comunicatiu digital, es va iniciar una promoció pel turisme de Girona-Costa Brava.

⁶⁴ Expressió utilitzada per Pau Lanao a Anglès (1986, pàg.60).

⁶⁵ Segons l'Institut de Llengua Catalana, rapsode és aquell recitador o improvisador de trossos de poesia èpica.

⁶⁶ Lanao (1986)

⁶⁷ Entrevista a Isidre Serra que es pot consultar als *Annexos* del treball.

Amb tot, al cap de tres anys de feina, li van dir que anaven molt justos de personal i el van traslladar fer "feina dels despatxos"⁶⁸ de l'ajuntament. A més, el van informar que l'oficina de turisme s'hauria de tancar.

Segons el Tècnic de Turisme, la situació d'actual d'Anglès està "en una fase de reestructuració i en moment de mantenir els serveis bàsics que es donen, i no pas, d'altres coses".⁶⁹

2.3.3 SITUACIÓ ACTUAL DE LA DINAMITZACIÓ CULTURAL I TURÍSTICA D'ANGLÈS

Per tal d'aprofundir en l'estudi de la situació actual de la dinamització cultural i turística d'Anglès, s'ha realitzat la selecció d'una sèrie de persones clau en relació als temes que es volen abordar.

Aquestes persones són les que han participat en el procés, mitjançant entrevistes personal i/o en grup:

Nom	Càrrec	Observacions
Emili Rams	Arxiver Municipal	Fa més de deu anys.
Toni Simon	Regidor de Cultura, Esport i Festes	Regidor a l'equip de govern de 2011-15.
Isidre Serra	Tècnic de Turisme	Fa deu anys que ho és.
Raquel Fernández	Tècnica i Gerent del Consorci Ter-Brugent	Tècnica des dels inicis del Consorci (2010).

Paral·lelament s'ha dut a terme una altra tasca de recollida de dades, que ha consistit en recopilar el nombre d'entitats i associacions, els equipaments que disposa el poble, i també els seus comerços, restauració i establiments turístics. S'ha considerat que tots ells poden aportar una diagnosi més qualitativa sobre les capacitats que té el poble, o no, en els aspectes tractats.

Tot i que en aquest apartat s'hauria de citar l'oferta de festivitats que es porten a terme en el poble, no es nombraran perquè ja s'han mencionat anteriorment a *l'Estudi del Patrimoni*.⁷⁰

⁶⁸ Entrevista a Isidre Serra es pot consultar als *Annexos* del treball.

⁶⁹ Entrevista a Isidre Serra que es pot consultar als *Annexos* del treball.

⁷⁰ Es poden trobar tant en el punt de "Fires i mercats" i en el de "Festes, cerimònies, danses i cançons".

2.3.3.1 SÍNTESI ENTREVISTES

A continuació, s'exposa de forma esquemàtica⁷¹ una síntesi de les idees més rellevants que van sorgir a les entrevistes.⁷²

- Hi ha la sensació que actualment⁷³ a Anglès falten diners però també interès, en relació a cultura i turisme. Un equip de govern pot tenir més sensibilitat per uns aspectes de la població o per uns altres.
- Es creu que els turistes no venen perquè no hi ha l'atractiu adequat, és a dir, el poble no està gens promocionat ni s'ha treballat prou el producte. Es considera, però, que elements essencials hi són.
- La gent arriba al poble i no té informació, no es troba ni amb un centre d'interpretació ni amb una petita cartellera de l'oferta d'Anglès.
- L'entrada de turistes del poble prové sobretot de les Vies Verdes.
- Es creu que el Consell Comarcal, el qual també s'encarrega de gestionar una part de la promoció turística d'Anglès, no para prou atenció al poble. Segons Emili Rams, "El Consell Comarcal ha fet donacions molt importants, per exemple en el Castell de Montsoriu, però als demés pobles ens ha deixat sempre de banda".
- S'han demanat molt poques subvencions de la Diputació de Girona, en relació a les ajudes de promoció turística i de cultura.
- Des del Consorci es treballa en el camp pedagògic de cada equip de govern en relació al turisme i la cultura. Es considera una tasca molt difícil perquè cada quatre anys es canvia d'ajuntament.
- El producte turístic que sorgeix amb força des del Consorci encara no està establert, però es comenta que sorgeix amb força la idea de natura i cultura, atès que el turisme rural és el tipus de visitant que es sent més atret per la zona.
- Es reivindica que l'aposta pel turisme s'hauria d'haver començat a tirar endavant anys abans que comencés la crisi.
- Hi ha la percepció que l'interès dels ciutadans per les coses culturals ha baixat molt.
- Hi ha unes plaques fetes de la Ruta Remedios Varo, però no es volen ficar per por de que hi hagi accions de bandolerisme. En aquest sentit, es diu que als Jardins de Can Cendra també hi havia un monument de coure de la Remedios Varo però es va haver de treure perquè l'havien intentat robar en diverses ocasions.

⁷¹ Aquest model de síntesi d'entrevistes s'ha basat amb l'estructura utilitzada en el *Pla estratègic en l'àmbit del desenvolupament econòmic local i l'ocupació del Ter-Brugent*.

⁷² Es poden consultar totes les entrevistes als *Annexos* del treball.

⁷³ Tal i com ja s'ha mencionat, les entrevistes es van realitzar en el marc del febrer i març del 2015.

- Una proposta del Pla de Barris consistia en reestructurar el Barri Antic, per tal de mantenir la gent que viu a les cases d'aquesta àrea i procurar que no s'acabés convertint en una zona abandonada.
- En el seu moment, la Sala Fontbernat estava pensada per ser un espai cultural. A la llarga, s'ha acabat convertint en un espai polític, on s'hi fan els plens municipals i altres reunions d'aquest àmbit.
- Es creu que per tirar endavant el Museu del Vapor falta sensibilització, més que diners. Seria necessària una bona instal·lació elèctrica per tenir una nau ben adequada, i poc més. En general es considera que el projecte es va deixar escapar.
- Hi ha diferents punts de vista que creuen que un projecte com el del Museu del Vapor s'hauria de desvincular de la classe política. Altres consideren que ha de ser un servei municipal perquè si mai es deixa a algú de fora, hi ha el risc que s'allunyi del poble.
- Es té la percepció que la població d'Anglès té una mentalitat obrera, és a dir, que no li agrada que la molestin. S'ha acostumat a no veure forasters i ara li costa molt acceptar-ho.
- Es comenta, que la piscina d'Anglès és un dèficit molt important, però ningú hi protesta. La majoria de membres del govern de la vila, creu que el servei de la piscina és més important que promoure activitats culturals i turístiques. D'altra banda, encara que la majoria de museus, com el de Sant Hilari o el d'Arbúcies, s'hi perdin diners, es mantenen oberts.
- Les entitats i les associacions no treballen conjuntament i, així com afirma la gerent del Consorci, "són les peces fonamentals perquè hi hagi activitat cultural al poble."
- L'Associació de Comerciants d'Anglès ha tingut molts problemes darrerament. Es creu que estan barallats entre ells i no operen conjuntament, ni tampoc aporten prou ajudes econòmiques quan s'organitzen coses pel poble.
- No es considera que s'hagi de buscar pressupost fora de l'ajuntament per tirar endavant tasques de dinamització cultural i turística, però sí conscienciar a aquells qui en puguin tenir beneficis directes. Rams explicava: "Amb la Fira de Sant Antoni per exemple, els bars i restaurants hi surten molt beneficiats. Ja aporten alguna cosa, però no el que hauria de ser. En canvi, hi ha gent que hi col·labora, i molt, però no hi tenen cap benefici directe."
- Es considera interessant tirar endavant un nou projecte ambiciós a La Burés, però es creu que s'hauria d'adreçar a la gent de fora perquè la d'aquí no aportaria diners.
- El Regidor d'Esport, Cultura i Festes, creu que per organitzar una festa no s'han de tenir estudis. De fet, ell admet que no en té i que en pot muntar una sense problemes.
- Es considera que s'ha de procurar involucrar a institucions i universitats en projectes d'Anglès.

2.3.3.2 ENTITATS I ASSOCIACIONS

A la taula següent es pot observar la gran concentració d'entitats que disposa la vila.⁷⁴

Taula 3. Entitats d'Anglès.

Entitats Esportives	Entitats culturals
<ul style="list-style-type: none"> - Amics de les motos - Cowboys de la Selva - Club Bàsquet Anglès - Club Patí Anglès - Club Esportiu Anglès - Club Futbol Sala - Club Waterpolo Anglès - Societat de pescadors - Societat de caçadors 	<ul style="list-style-type: none"> - Agrupació sardanista i cultural Floricel - Amics de Santa Bàrbara - Atac de Calderilla - Colla de Grallers i Geganters d'Anglès - Comissió de reis - Grup de teatre Bambolina - Grup Rialles - TV Anglès - Associació cultural Amics d'Anglès
Entitats socials i educatives	Altres temàtiques
<ul style="list-style-type: none"> - Anglès Verd - AMPA CEIP Pompeu Fabra - AMPA Col·legi Vall dels Àngels - AMPA IES Rafael Campalans - AMPA Llars d'infants el Cucut d'Anglès - Associació de voluntaris d'Anglès - Agrupament Escolta Sant Miquel - Càrites parroquial d'Anglès - Comunitat islàmica mesquita Abu-Bakr Sideeq - Grup d'estudis de la Vall d'Anglès - Grup de recuperació de l'antiga església de Sant Amanç - Parròquia Sant Miquel d'Anglès 	<ul style="list-style-type: none"> - Associació de comerciants d'Anglès - Associació de donadors de sang - Comunitat de propietaris "Sant Jordi" - Fundació Oncolliga Girona. Lliga catalana d'ajuda al malalt de càncer, delegació d'Anglès - Associació "La veu del poble" - Veïns del barri de Can Serra - Veïns del casc antic - Associació Vaux Sur Mer - Associació Taula de Joves d'Anglès - Associació voluntaris d'Anglès - Atac de Calderilla

Font: Elaboració pròpia, a través de les dades de la pàgina web de la Biblioteca d'Anglès.

⁷⁴ Aquesta taula ha estat realitzada segons les dades de la pàgina web de la Biblioteca Pública d'Anglès. Es pot consultar a <http://www.bibgirona.cat/biblioteca/angles/contents/28-entitats-locales>

L'oferta lúdica, cultural i social d'Anglès és rica i molt variada. Per una banda hi ha entitats formades pels més grans del poble, com l'Agrupació Sardanista del Floricel, i pels més joves, com l'Associació de la Taula de Joves.

2.3.3.3 EQUIPAMENTS

A Anglès hi ha un gran nombre d'equipaments que satisfan la demanda local i permeten que el poble en gaudeixi. A continuació s'observa una taula que ho reflecteix:

Taula 4. Equipaments municipals

Equipaments esportius	
- Camp de futbol - Piscines municipals	- Pavelló municipal d'esports
Equipaments culturals	
- ABS Anglès - Arxiu històric - Centre de Dia - Museu del Vapor	- Casal de Gent Gran - Oficina Local d'Habitatge - Oficina d'acollida - Sala Josep Fontbernat
Equipaments Educatius	
- Biblioteca municipal - Llar d'infants "El Cucut"	- CEIP Pompeu Fabra - IES Rafael Campalans

Font: Elaboració pròpia

Fins fa poc⁷⁵, el municipi també disposava d'un teatre i una sala de ball. Tot i la seva expectació i el seu gran nombre d'assistents, es van haver de tancar perquè l'ajuntament no podia suportar-los econòmicament. El teatre necessitava unes reformes molt importants i el lloguer d'ambdós era molt elevat. A causa de tot això, els seus actes s'han traslladat en diverses ocasions a La Burés i a l'Església Parroquial del Poble⁷⁶.

⁷⁵ El teatre es va tancar l'any 2012 i la sala de ball l'any 2014.

⁷⁶ En la vetllada nadalenca dels últims anys, des que no es disposa de teatre, els pastorets han tingut lloc a l'Església Parroquial perquè La Burés encara no està ben sonoritzada per aplegar tants actors. Sí que ho ha estat, però, amb obres més petites.

2.3.3.4 COMERÇOS, RESTAURACIÓ I ESTABLIMENTS TURÍSTICS

Anglès té una gran varietat de petits comerços però també de centres comercials de gran superfície, els quals es tracten d'hipermercats de cadenes internacionals (Dia, Caprabo, etc.). A part, en els últims anys hi ha hagut un augment de comerços de baix cost, altrament anomenats com basars.

La gran major part dels establiments de restauració que hi ha a la vall són de cuina tradicional. Actualment Anglès disposa d'una quinzena de bars i restaurants⁷⁷, els quals ofereixen una línia molt variada entre ells, entre els quals divergeix una cuina moderna i d'avantguarda i una cuina més tradicional. L'Aliança 1919, per exemple, va ser un restaurant que va tenir una Estrella Michelin, fins la defunció del seu xef.

Pel que fa als establiments turístics, podríem dir que l'oferta és més precària. Aquesta varia entre petites hostals i masies adaptades per al turisme rural.

2.4 ANÀLISI DAFO

Abans de definir una proposta o línia d'actuació que ajudi a millorar la dinamització cultural i turística del poble, s'ha de descobrir quins són els aspectes més rellevants que ofereix.

És així que, en la següent tasca, s'ha elaborat un DAFO on es pot concebre una anàlisi completa de la situació actual del municipi. Es poden valorar les Debilitats i les Amenaces del poble que s'han anat detectant, juntament amb les Fortaleses i les Oportunitats.

Val a dir que la diagnosi s'ha dut a terme pensant en els elements que suposen per una banda, un problema, i de l'altra, un element potencial, per millorar la dinamització cultural i turística del municipi.

⁷⁷ Consorci del Ter-Brugent (2014)

DEBILITATS

- L'enorme endeutament de l'Ajuntament d'Anglès.
- L'estat de les comunicacions és precari, sobretot el de la carretera que comunica amb Girona.
- Les empreses del territori no generen prou ocupació.
- Han estat pocs els passos de l'ajuntament per millorar la convivència de les diferents cultures que hi conviuen.
- Es percep una falta d'interès per l'administració local en relació a temes de cultura i turisme.
- No s'aprofiten les subvencions de la Diputació de Girona per promocionar el poble ni senyalitzar els punts d'interès.
- La informació turística que es proporciona des d'Internet és escassa.
- Anglès no té un producte turístic.
- Hi ha molts pocs espais d'allotjament.
- Les entitats del poble no col·laboren prou entre elles.
- Mai s'ha promocionat ni dinamitzat La Burés, encara que hi hagi el projecte del Museu del Vapor.
- No es disposa de cap agenda cultural amb obres de teatre, exposicions, debats, entre d'altres.

AMENACES

- Cada vegada hi ha un major nombre de ciutadans amb una herència cultural diferent. Es detecta un cert risc de fractura social.
- Hi ha un envelliment de la població, sobretot, de cares al futur. Els joves d'Anglès estan marxant i no tornen. El gruix de la població és d'entre 40 i 50 anys.
- Gran nombre de persones aturades.
- Es considera que els nouvinguts estrangers no participen en les activitats extraescolars, és a dir, els espais d'interrelació entre els joves.
- La falta d'interès per part de l'administració local pot provocar que el patrimoni d'Anglès s'oblidi i es faci malbé. S'estan oblidant les llegendes, els oficis antics, la història del poble.
- El bandolerisme és elevat i no es creu que pugui disminuir.
- Es comenta que cal un canvi de mentalitat. La vida quotidiana dels anglesencs és molt "obrera". Hi ha la sensació que hi ha poca activitat cultural.
- Es creu que per una part de la població el turisme molesta.
- Possibilitat d'enderrocament de dues de les naus de La Burés.

FORTALESES

- Té una ubicació propera amb la Costa Brava i Girona, i també amb dues universitats molts importants: Girona i Vic. A més, està a prop de la frontera i ben ubicat amb Barcelona.
- És el municipi més important de la zona Ter-Brugent.
- Disposa d'una varietat de restaurants i bars amb diferents estils.
- Hi ha una gran nombre d'associacions i entitats.
- El Florícel i la Taula de Joves d'Anglès són dues entitats molts actives.
- L'estreta relació que té el municipi amb Remedios Varo i Rafael Masó.
- El nucli antic d'Anglès està molt ben conservat.
- El complex industrial de La Burés i el Museu del Vapor formen part de l'Ajuntament.

OPORTUNITATS

- Anglès és un poble amb molt de patrimoni històric, etnològic i arqueològic, i amb un important element del patrimoni industrial. Hi ha sobretot una forta història lligada a la Revolució Industrial.
- Disposa de dos BCIN i un dels quals, el motor del Vapor de La Burés, és considerat com una peça única en tot Catalunya.
- La Via Verda és percepció com el canal on entren més turistes
- La gran oferta d'entitats d'Anglès.
- Des del Consorci es considera que el paisatge de les Guillaries és adequat per l'activitat turística. És una oportunitat perquè està augmentant el turisme rural.
- Tot i que Anglès no tingui establert un producte turístic, des del Consorci s'hi està treballant.
- Les naus de La Burés ofereixen un gran espai on poder determinar-hi un projecte molt ambiciós.

DEL DIAGNÒSTIC A L'ACTUACIÓ

3. DEL DIAGNÒSTIC A L'ACTUACIÓ

Fins ara, s'ha pogut observar que el municipi presenta un gran nombre d'amenaçes i debilitats. D'una banda, la majoria d'elles les engloba la situació de post-industrialització que està sofrint la vila, fet que provoca un alt percentatge de desocupació i que cada vegada costi més retenir la població.

D'altra banda, el fort endeutament que té l'administració local, dificulta la lluita per reconvertir el poble i per obtenir nous estímuls en el seu desenvolupament econòmic. En aquest sentit, és convenient destacar que l'interès pel turisme és una de les altres problemàtiques a presentar, atès que és pràcticament inexistent. En això, tampoc hi ajuda que no hi hagi gaires espais on els turistes es puguin allotjar. També és gairebé nul·la l'atenció per la cultura, fet que podríem exemplificar amb l'estat del Museu del Vapor i amb el tancament de les dues sales d'exposicions i el teatre.

A més a més, s'ha observat que Anglès podria viure amb els anys, per un costat, una possible fractura social, i de l'altre, una possible pèrdua d'identitat col·lectiva, atès que cada vegada hi ha menys consideració pel patrimoni del municipi. S'ha alertat d'aquesta problemàtica a través del Consorci del Ter-Brugent, però, tot i això, no s'està portant a terme cap acció per evitar-ho.

Ara bé, malgrat tot, el municipi també presenta un important nombre de fortaleses i oportunitats. Tot i la precarietat de les comunicacions, Anglès es troba molt ben ubicat geogràficament. Té una bona estratègia de carreteres i es troba entremig de rutes tan importants com les Vies Verdes i El Carrilet. A més, disposa d'un gran nombre d'entitats i associacions, i també d'una oferta turística de rellevància, tot considerant la disposició de dos BCIN i de restaurants de renom com l'Aliança 1919. Amb tot, no consta que hi hagi cap producte turístic prou treballat.

Una de les oportunitats que es considera que s'hauria de tenir en compte, és la de l'apoderament del complex de les indústries Burés, conjuntament amb la "joia" de la màquina de vapor. Sorprenentment, aquest patrimoni industrial mai s'ha continuat valorant com a producte turístic ni tampoc s'ha senyalitzat ni promocionat com és degudament.

Existeix un pla d'ordre urbanístic municipal (POUM) que planifica que amb els anys, una nau servirà per a equipaments tècnics i socials pel poble i una altra que s'enderrocarà per fer-hi un

parc infantil. Doncs bé, el cas és que, tot i les possibilitats que actualment ofereix la nau 3, mai s'ha planificat cap mena de programació cultural pel poble que promogui obres teatrals, exposicions o debats. Fet que es considera que s'hauria de començar a portar a terme.

D'altra banda, l'enderrocament de les altres dues naus, podria comportar la desaparició d'una part del patrimoni industrial de la vila, i en un futur, l'oblit d'una part molt important de la memòria col·lectiva del poble. Difícilment trobaríem una família d'Anglès que no hagi tingut algun familiar treballant-hi en algun moment de la seva història.

Un dels altres motius pels quals es considera que s'hauria de conservar aquest patrimoni, és perquè ofereix un ventall important de possibilitats de reutilització per a usos públics. Per la seva estructura i les seves dimensions, permetria cobrir, amb el temps, algunes necessitats i mancances locals.

Així com per exemple, es podria reconvertir la nau 2 en uns allotjaments turístics. Això generaria ingressos i permetria cobrir la seva mancança. D'altra banda, la nau 1, es podria reconvertir en un mercat municipal cobert. Això últim es diu perquè hi va haver un estudiant⁷⁸ que va fer-ne la proposta el setembre de l'any 2014 a l'ajuntament d'Anglès.

Per tant, es creu que s'hauria de fer un nou plantejament entorn La Burés i dissenyar un nou pla d'estratègia que pogués beneficiar a la població, ja que, el que hi ha actualment, no es considera prou encertat.

3.1 EL POTENCIAL DEL PATRIMONI INDUSTRIAL

Un cop s'ha valorat el DAFO del municipi d'Anglès, es considera que el tipus d'estratègia que podria millorar la situació econòmica, social i demogràfica del poble, podria estar en les possibilitats que ofereix el patrimoni industrial, i més concretament, el de les naus de La Burés.

Segons Paz Benito del Pozo, "el patrimoni industrial s'incorpora com element actiu a les estratègies de desenvolupament socioeconòmic en territoris on és precís crear riquesa i ocupació per tal de frenar la despoblació i superar l'atonia productiva"⁷⁹. Es tracta, doncs, de l'aposta per un patrimoni considerat com a rendible i fructuós.

⁷⁸ Gener Perujo és l'autor del treball que presenta una proposta d'un mercat cobert a la nau 1. El va realitzar en motiu del seu treball final de grau i el va anomenar "Estudi previ per a l'adaptació de la nau 1 de la fàbrica tèxtil La Burés d'Anglès per a la realització d'un mercat cobert."

⁷⁹ Benito del Pozo (1998, pàg.177)

Aquesta idea del patrimoni industrial com una aposta pel desenvolupament local, podríem dir que es tracta d'una qüestió que ja ha pres una forta rellevància en molts debats actuals. Entre els quals, podríem destacar els que es centren en la importància de la reutilització d'aquests espais funcionalment obsolets i els que aposten per promocionar-los i dinamitzar-los.

Abans d'entrar en detall amb la proposta que podria millorar la dinamització cultural i turística d'Anglès, a través de La Burés, ens anem a parar, encara que sigui de forma breu, a les reflexions que s'han produït entorn d'aquest llegat tan poc conegut.

3.1.1 L'INTERÈS PER LA RECUPERACIÓ DEL PATRIMONI INDUSTRIAL

Es va començar a parar atenció amb la recuperació del patrimoni industrial a principis de l'any 1960 a Anglaterra⁸⁰, encara que en la major part de països no va ser fins als anys 70 coincidint amb la reestructuració industrial motivada per la crisi econòmica. En aquest moment, es van iniciar els plantejaments entorn els edificis en desús, es va ampliar la noció de monument i es va modernitzar el concepte de patrimoni cultural, englobant així, tot el llegat industrial.⁸¹

A Espanya, totes les iniciatives de protecció i conservació no van començar a debatre's fins als anys 80. Anys en què també es va formular la Llei del Patrimoni Històric Espanyol, la qual donà peu a la protecció del patrimoni industrial.

És així que, en aquests instants del temps, és quan podem diferenciar el pas d'una etapa a l'altra en relació als espais industrials. Si bé és així com diuen Guillermina Fernández i Aldo Guzmán, "les èpoques es distingeixen una de les altres, i en cada moment és necessari captar els objectes i relacions noves d'un sistema i donar valor a aquelles que perduren".⁸²

A partir d'aquí, va començar a néixer una sensibilitat cap a la riquesa que presenta aquest patrimoni. Van créixer els motius per conservar-los i adaptar-los a usos més contemporanis: museus, biblioteques, centre culturals, entre altres. Moments també, en què es va començar a debatre quins edificis industrials s'havien de conservar i quins no.

3.1.2 S'HAN DE CONSERVAR TOTS ELS ESPAIS INDUSTRIALS OBSOLETS?

⁸⁰ Els anglesos van ser els primers en crear els magatzems museus, reutilitzant aquelles estructures, posant en valor aquest patrimoni industrial, i a considerar-lo com un nou recurs turístic.

⁸¹ Pardo (2004)

⁸² Fernández i Guzmán (2004, pàg.102)

Segons Carlos J. Pardo, "el patrimoni industrial és el més jove de tots els patrimonis perquè abasta un conjunt d'estructures, peces i màquines que han estat utilitzades en molts casos fins a dates recents."⁸³

Sovint, la presa de decisions per conservar els espais industrials, pot presentar-se confusa.

Per aquest motiu, convé caminar amb prudència a l'hora de cometre certs enderrocaments. Mai se sap si la seva pèrdua podria lamentar-se més tard. És així, que és primordial tenir en compte les raons amb les quals s'haurien de basar els edificis que s'haurien de destruir.

Algunes de les raons per les quals un espai industrial ha de ser conservat, podrien ser per les següents:

- **Raons arquitectòniques:** Un edifici pot presentar un estil arquitectònic i unes característiques tècniques molt importants per ser estudiades i valorades en un futur.
- **Raons econòmiques:** Pel simple fet que pot resultar més rentable i barat reutilitzar un edifici que no pas fer-ne un de nou. És necessari tenir en compte les perspectives de futur, atès que no es pot determinar com aniran les coses i quines necessitats es tindran.
- **Raons històriques:** No es pot deixar perdre la memòria històrica, i menys, les formes de l'activitat econòmica del passat. I el cas, és que els espais industrials són l'element més visible que ens hi remetent més fàcilment. Així com assenyala l'acadèmic Horacio Capel, "els ciutadans poden perdre la consciència del que va ser el passat de les seves ciutats, com potser ja està passant a Barcelona, on els joves tenen cada vegada més dificultats per conservar la memòria de l'antiga funció industrial de la ciutat."⁸⁴

En darrer terme, tant per poder decidir la seva conservació com la seva reutilització, és molt important la tasca prèvia d'inventaris i catalogació⁸⁵. Amb això es vol dir, que s'ha d'exigir la realització d'aquests estudis per tal que es pugui exigir la seva protecció. D'aquesta manera, es podrà dotar de significat i de la valoració que fins aquell moment, potser no s'havia donat.

3.1.3 EL PATRIMONI INDUSTRIAL I LA IDENTITAT COL·LECTIVA

⁸³ Pardo (2004, pàg.9)

⁸⁴ Capel (1996, pàg.36)

⁸⁵ Els inventaris de les restes i la catalogació serveixen per assenyalar explícitament el que és important i què no, i en quin estat es troben els edificis.

Si entenem el patrimoni des del punt de vista que s'acaba d'exposar, concretament en les *Raons històriques* de l'apartat anterior, podem afirmar que determinats espais industrials juguen un paper fonamental en la memòria col·lectiva d'una societat. Un cas concret, és el del complex de La Burés a Anglès.

Així com ja mencionat en més d'una ocasió al llarg del treball, La Burés va transformar els actors socials, la cultura i el territori d'Anglès. Va suposar un capítol molt important en la història del poble, i també, en la vida quotidiana dels seus habitants.

En aquest sentit, podríem dir que els espais de La Burés són uns referents molt important per la vila, els quals formen part de la identitat col·lectiva del municipi.⁸⁶ Comprenen uns factors que permeten als seus habitants, identificar-los i diferenciar-los d'una altra regió. Els hi permeten recordar d'allà on són i on venen.

Per últim, convé assenyalar la importància que demana la transmissió de la informació d'aquests elements representatius del territori.

Segons els geògrafs Guillermina i Aldo⁸⁷, s'hauria d'informar de com, quan i per qui, ha estat utilitzat aquest patrimoni, així com també, de transmetre la importància que té, perquè d'aquesta manera s'enriqueix la comprensió del context humà del que procedeixen. Per exemple, dels anglesencs, a través de La Burés. És una tasca que es requereix tant pels residents, els nouvinguts i les noves generacions.

A part, també remarquen que "la informació d'aquests espais és vital per la seva posada en valor, la seva conservació i si s'escau, per la seva reutilització turística o recreativa".⁸⁸

3.1.4 LA VALORACIÓ TURÍSTICA I RECREATIVA DEL PATRIMONI INDUSTRIAL

Des dels anys 80, sorgeix amb força la idea de revitalitzar ciutats en crisi mitjançant el desenvolupament del turisme. Un debat en el qual, els espais industrials també hi han tingut la seva presència i rellevància, tot considerant-los, com un nou interès turístic.

A poc a poc, es va anar pensant que aquestes estructures podrien servir com a recursos turístics. A Anglaterra, tal i com s'ha apuntat anteriorment, va ser on es va començar a pensar

⁸⁶ Segons Guillermina Fernández i Aldo Guzmán, el patrimoni és la síntesi dels valors identitaris d'una societat que els reconeix com a propis.

⁸⁷ Fernández i Guzmán (2004)

⁸⁸ Fernández i Guzmán (2004, pàg.103)

en la reutilització d'aquests espais amb interessos purament turístics. A partir d'aquí, mica en mica més localitats europees van adoptar aquest model. Es van donar compte que exposar-los turísticament, permetia mantenir la identitat de la localitat en què es trobaven, augmentaven els ingressos econòmics i n'asseguraven la seva conservació.

Estem parlant d'una nova tendència turística, de tipus cultural, que s'allunya del turisme de sol i platja, basat en el descans a prop del mar, i que es centra més en la valoració dels testimonis encara presents de la Revolució Industrial. I el cas, és que son moltes ja les zones d'Espanya en crisi industrial que han apostat per aquest tipus de turisme per mirar de dinamitzar el territori.⁸⁹

En nombroses ocasions, el patrimoni industrial sol aparèixer en zones amb poca tradició turística, és a dir, en llocs on el turisme es percep com una activitat desconeguda i on la gent mai hi ha tingut cap mena de relació. Un exemple, així com ja se n'ha parlat, podria ser el cas d'Anglès. Un municipi on, com bé recordarem, mai s'hi ha treballat cap producte turístic i on el Tècnic de Turisme, concep una mala percepció dels forasters per part de la població.

Els projectes que més s'han destinat a desenvolupar una atracció turística industrial, han estat els museus. Alguns exemples d'aquests, podrien ser el del Museu de la Ciència i la Tècnica, de Terrassa, o el del Museu Industrial del Ter, de Manlleu, els quals vetllen per la valoració del patrimoni industrial i posen en valor les antigues tècniques de producció.

Una altra idea de museu no tan convencional com la que acabo d'al·legar, és la d'*ecomuseu*. El concepte d'*ecomuseu* es basa en la idea de convertir un paisatge industrial en un museu. A diferència dels museus tradicionals, aquest no disposa d'espais on s'exhibeixen les col·leccions. Un s'ha de desplaçar sobre el terreny, per així conèixer mines, forns alts, cases d'obrers, ferrocarrils, entre d'altres.⁹⁰ Un exemple de ruta o itinerari industrial que podria abastar aquestes característiques, podria ser dut a terme a Anglès. De fet, Josep Tarrés, ja va insinuar aquest projecte anys enrere. L'autor afirmava que calia "avançar en la creació d'una xarxa de punts visitables relacionats amb el patrimoni industrial. De moment, ja n'hi ha un de fàcilment disponible: l'estació del carrilet (comunicacions). El Vapor de La Burés (energia), pot ser el següent. I fent ciència-ficció: les naus de la rajoleria (ferro, alts forns) unides per un carrilet

⁸⁹ Benito del Pozo (1998)

⁹⁰ Benito del Pozo (1998)

reconstruït amb La Burés, les mines del Sant Pere (mineria), la manyeria (construcció mecànica), la torneria (fusta), la forestal (roders)...⁹¹

Una altra línia estratègica d'atracció turística industrial és la que es basa en la creació de centres terciaris, equipaments culturals i lúdics, de tipus diversos per a la població. Segons Horacio Capel: "Moltes ciutats s'han dedicat a reconstruir la imatge de la ciutat, mirant de convertir una imatge negativa en una altra de positiva, a través de la propaganda, el disseny i la promoció. Un aspecte essencial d'aquesta estratègia és accentuar la idea de centres terciaris, amb equipaments culturals i lúdics de tipus divers: centres de congressos, capitals culturals, festivals d'art, competicions esportives, museus de ciència i tecnologia, parcs i jardins. A través de tot això s'intenta no només oferir millors serveis als seus residents, sinó, sobretot, atraure viatgers exteriors que introdueixin diners a la ciutat. Moltes d'aquestes dimensions tenen a veure amb el turisme cultural. Tant al que es refereix a l'organització de congressos, festivals i competicions, com a visitar nous tipus de museus (per exemple, museus científics i tècnics)."⁹²

En aquest sentit, podríem dir que tant les visites als museus com l'organització de festivals a les fàbriques en desús, poden apropar un turista cultural desconegut en una zona, com podria ser el cas, un cop més, d'Anglès.

3.1.5 EXEMPLES DE RECONVERSIÓ

Seguidament, es procurarà donar resposta a la pregunta de com s'han reutilitzat algunes estructures industrials. El procés de transformació d'aquests usos s'ha anat ampliant amb els anys, i és per això que, possiblement, no s'esmentaran tots.

Els exemples de reconversió s'acostumen a utilitzar:⁹³

- **Per a residències i hotels:** una antiga fàbrica de llumins, anomenada Bryant & May, es va transformar en més de 600 apartaments.

- **Per a serveis comercials:** un exemple podria ser el d'una antiga central de la Catalana de Gas i Electricitat a Barcelona, reutilitzada per la mateixa companyia, per a serveis administratius i d'atenció al públic.

⁹¹ Tarrés (2005, pàg.39)

⁹² Capel (1996, pàg.33)

⁹³ Els següents exemples s'han pensat basant-se en la forma en què el geògraf espanyol, Horacio Capel, va detallar en el seu treball *La rehabilitación y el uso del patrimonio histórico industrial*. Els exemples que s'utilitzaran, també es poden verificar en aquest mateix treball.

- **Per a edificis governamentals i de caràcter públic:** podria ser el cas d'algunes casernes de la guàrdia urbana o d'instituts de batxillerat de Barcelona.

- **Per a instal·lacions de caràcter cultural:** a Europa es disposa d'una gran varietat d'instal·lacions d'aquest tipus, així com, de museus, centres culturals, sales d'exposicions, teatres, sales de concerts, biblioteques, centres cívics, tallers, centre de la tercera edat, entre d'altres. Barcelona és de les ciutats espanyoles que en conté una aglomeració molt important.

- **Per a sales de convencions, reunions de negocis i esdeveniments socials:** s'utilitza per a revitalitzar petites ciutats.

- **Per a parcs i zones verdes:** en alguns casos només es mantenen una part de les edificacions, atès que l'altra ha servit per sols de la vivenda pública, així com a Sant Andreu.

- **Per a estructures comercials:** estructures industrials que s'han convertit en un complex de cinemes i botigues. Un cas llunyà, és a Washignton.

- **Per a instal·lacions de serveis avançats moderns, estudis de TV, parcs temàtics o d'innovació tecnològica:** són espais que pretenen mostrar una vinculació del passat amb el futur. A Gran Bretanya, n'existeixen nombrosos exemples, i a Barcelona, hi ha la projecció del nou edifici de l'Institut Català de la Tecnologia, on hi havia una antiga fàbrica tèxtil.

En darrer terme, s'ha dedicat un espai als projectes en procés de reconversió que s'han quedat aturats. S'ha considerat que les circumstàncies que es presentaran, poden portar a la reflexió amb el cas d'Anglès.

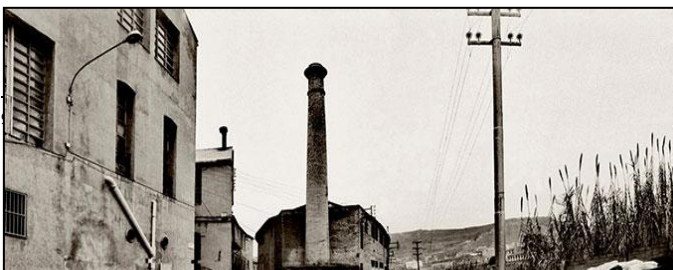
3.1.5.1 EXEMPLE DE PROJECTE ATURAT: EL BARRI DEL REC

D'IGUALADA

Generalment, es diu que alguns dels projectes en procés de reconversió iniciats entre l'any 1992 i 1995 estan aturats o amb un futur incert.⁹⁴ Ara bé, pel fet que s'hagin quedat parats, no significa que no s'hi estigui desenvolupant cap mena d'activitat. Un exemple del que s'està dient, i que podria tenir una certa semblança amb Anglès, és el cas del Barri del Rec d'Igualada.

- Què és el Barri del Rec?

Il·lustració 14. Imatge del Barri del Rec d'Igualada

El Barri del Rec, és considerat un dels elements més característics de

l'urbanisme d'Igualada. Així com detalla la Guia del Patrimoni de Històric i Artístic dels Municipis Catalans, "recórrer el Rec des d'una punta a l'altra és un passeig que ens endinsa a l'urbanisme preindustrial del segle XVIII i ens permet contemplar un bon nombre de velles adoberies de pell, amb els seus contraforts, passeres, piques i comportes."⁹⁵

Al llarg del segle XIX, el barri va anar creixent en nombre d'adoberies⁹⁶, i també, amb la instal·lació d'altres fàbriques, vapors i cotoneres. Amb tot, com va ocórrer amb moltes d'altres localitats, l'adoberia va entrar en declivi. "A partir dels anys vuitanta, amb la introducció de la sola de goma, amb la competència emergent amb els països asiàtics i amb l'elevat cost del sanejament de les aigües residuals, el sector adober va entrar en un lent procés de declivi"⁹⁷. Fruit de la seva baixa producció i la cessió d'altres fàbriques, juntament amb la crisi industrial que es va patir als anys 90, es va anar intensificant l'abandonament de molts edificis del barri.

El Barri del Rec es troba al sud del terme municipal d'Igualada, entre el centre històric i el riu Anoia. S'hi pot arribar caminant fàcilment des del centre de la ciutat.

En termes municipals, Igualada és la capital de la comarca de l'Anoia, es troba a la Depressió Central Catalana i l'habiten prop de 38.751 persones.⁹⁸ Si bé és cert que té una importància, una superfície i unes dades demogràfiques molt més rellevants que Anglès, però, tot i això, el seu patrimoni industrial es troba en una situació de reconversió molt semblant.

- En quina situació es troba?

Degut al deteriorament i la mala conservació dels edificis més antics, sumada la dificultat d'accés pels transportistes, algunes zones del Barri del Rec resten abandonades i obsoletes pels usos industrials més moderns.

És cert, però, que un parell d'antigues adoberies han estat restaurades i avui acullen diverses empreses de disseny i arts gràfiques. A part, també se n'han reconvertit d'altres en blocs d'habitatges, de les quals s'ha conservat la façana original. A més a més, existeix un Museu de la Pell que ocupa dos edificis històrics: l'adoberia de Cal Granotes i el vapor de Cal Boyer.

Ara bé, per poder comprendre la situació en què es troba actualment el Barri del Rec, convé aturar-se en un episodi que va tenir lloc l'any 2009.

⁹⁵ Pobles de Catalunya (s.d.)

⁹⁶ Les adoberies d'Igualada produïen sobretot pell i sola de sabata de cuir.

⁹⁷ Article d'Alfons Recio a *Territori* que es pot consultar a través de http://territori.scot.cat/cat/notices/2011/12/transformaciO_urbana_del_barri_del_rec_igualada_2972.php

⁹⁸ Les dades de l'idescat es poden consultar a <http://www.idescat.cat/emex/?id=081022>

Després que el POUM, el pla que havia de reconvertir el Barri del Rec i millorar la condició urbana de la ciutat⁹⁹, fos aprovat el 30 de desembre de l'any 2009 per dos dels partits polítics d'Igualada (PP i l'Entesa), va tenir lloc una intensa mobilització, sobretot, entre les entitats i els veïns del Rec.

En el moment de la pronunciació del POUM, l'Associació d'Amics del Rec va presentar una carta on defensava la conservació integral del barri¹⁰⁰. Poc temps va faltar perquè, tots els grups polítics de l'oposició, també s'hi manifestessin en contra. Fruit de tot això, a principis de l'any 2010, es va declarar que l'aprovació inicial del POUM quedava del tot suspesa.

Tot i que la retirada del pla deixés sense efecte les propostes per al Rec, el futur del barri segueix sent una qüestió a debat. De fet, després d'aquests successos, el govern municipal va impulsar la creació del Consell Assessor Urbanístic Municipal, format per membres de l'ajuntament, sindicats i associacions locals empresarials i culturals, i on s'hi debaten els projectes més importants per Igualada. En especial, el cas del Rec. L'última trobada important va tenir lloc al novembre de l'any 2014¹⁰¹, on es va remarcar la idea d'un Rec d'usos culturals i amb espais públics. Per una banda, es va dir que el barri s'ha de reutilitzar posant-hi un ham cultural, per així també fer venir més turisme, mentre que d'altres, seguien defensant l'aposta de l'habitatge i el comerç que va obrir el POUM.

Encara que el debat segueixi sense resoldre's, actualment, els membres de l'Associació d'Amics del Rec i els organitzadors del REC.0 Experimental Stores, estan duent a terme un conjunt d'activitats que permeten mantenir viva la vida i identitat del barri.

- Els Amics del Rec i RecStores

Així com s'ha pogut observar, hi ha un seguit d'associacions que s'han implicat i compromès amb el futur del barri. A continuació, es parlarà especial atenció al seguit d'accions que hi han dut a terme.

Per una banda, l'Associació d'Amics del Rec, es tracta d'una associació cultural que lluita per la recuperació i la rehabilitació del barri. En termes resumits, exigeix un nou pla que reguli

⁹⁹ Segons el POUM, el Barri del Rec era vist com una possibilitat de transformació cap a usos residencials i terciaris, ja que, segons el Pla, Igualada es trobava molt urbanitzat i amb limitacions de creixement. A més, defensaven que aquesta decisió permetria la protecció i conservació del patrimoni arquitectònic.

¹⁰⁰ Segons l'Associació d'Amics del Rec (amicsdelrec.org), el Pla atacava l'estructura de carrerons i passatges i atacava al passat industrial d'Igualada.

¹⁰¹ Article que es pot consultar a través de <http://anoiadiari.cat/societat/convidats-ddd-demanen-rec-obert-als-usos-culturals-espais-publics/>

l'ordenació urbanística, que protegeixi els elements patrimonials i que, en especial, doni al Rec uns usos socials i culturals necessaris per a la ciutat.¹⁰²

Diuen a la seva pàgina web: "presentem diferents iniciatives sorgides des de la ciutadania, "des de la base", que aconseguen no només transformar espais, o omplir-ne d'activitat els que

II·lustració 15. Programació RRREC Festival.

Font: Pàgina web Amics del Rec.

estaven abandonats, sinó que a més, són capaços de dinamitzar la ciutat des del punt de vista social."¹⁰³

Així com a exemple, el festival que van organitzar l'octubre del 2011, anomenat "RRREC Festival".

Tal i com detallen al seu portal en línia, es tractava de "una jornada cultural amb un festival de música i un fòrum d'idees sobre el barri que permetés reflexionar sobre el passat, present i futur d'aquest espai i a la vegada reivindicar-lo com una zona cultural de la ciutat."¹⁰⁴ És així que, el que fan ells és organitzar activitats al barri per reivindicar l'ús social que hi exigeixen.

Val a dir, que és una associació cultural que porta a terme accions i esdeveniments molt diversos. A la fi, tots persegueixen les mateixes intencions: fer promoció del barri, garantir la seva dinamització, recordar el seu llegat i, en efecte, conscienciar a la població del futur que ha de tenir aquest patrimoni arquitectònic a Igualada. Seguidament, en podem observar, breument, alguns d'ells:

¹⁰² Citació que es pot consultar a <http://www.amicsdelrec.org/amics-del-rec-igualada/>

¹⁰³ Amics del Rec (s.d.)

¹⁰⁴ Citació que es pot consultar a <http://www.amicsdelrec.org/category/esdeveniments/>

- **"SOTA LA PELL del REC":**

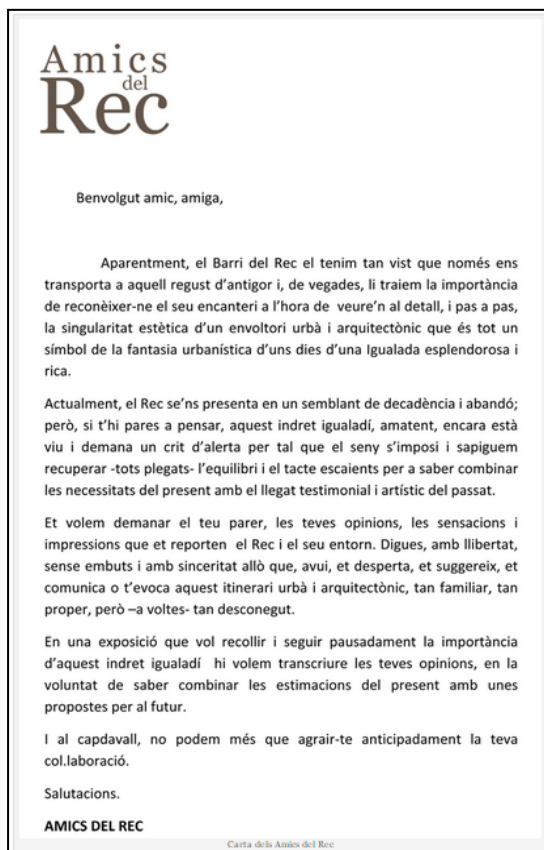
Es tracta d'un projecte que va consistir en la recollida de fonts orals del Barri del Rec a partir de persones que estiguessin vinculades a la feina i a la vida del Rec. Els assistents a la jornada començaven fent una visita pel barri i posteriorment, eren entrevistats en uns tallers de formació. En la mesura que, al final tot quedaria aplegat en un treball conjunt.

Il·lustració 16. Programació SOTA LA PELL del REC.

- **"Què és el Rec per a tu?":**

Il·lustració 17. Carta del "Què és el Rec per a tu?".

Font: Pàgina web Amics del Rec.

A través de la seva plataforma en línia¹⁰⁵, van penjar un escrit on demanaven a tots els igualadins l'opinió que tenien sobre el barri del Rec. Els textos s'havien d'enviar al seu correu i en un format de cinquanta paraules. Totes aquestes opinions van ser després mostrades en una exposició, on es pretenia mostrar el sentiment col·lectiu envers aquest barri.

Font: Pàgina web Amics del Rec.

¹⁰⁵ Amics del Rec (s.d.)

- **Concert Diego Paqué:**

Aquest concert no va tenir lloc al Barri del Rec, però les seves entrades van suposar un benefici per ell. A més, l'associació va sortejar deu entrades per a tots aquells qui compartissin al Facebook la seva proposta, idea, projecte, esdeveniment, que li agradaria que es fes al barri, per així revitalitzar-lo.

Il·lustració 18. Cartell del Concert de Diego Paqué.

Font: Pàgina web Amics del Rec.

- **Màster en Intervenció i Gestió del Paisatge:**

Il·lustració 19. Cartell del Màster.

Font: Pàgina web Amics del Rec.

Durant una setmana, 25 alumnes d'un màster de la UAB, anomenat Màster d'Intervenció i gestió del paisatge, van fer un workshop sobre el barri del Rec. Es tractava d'una acció que pretenia divulgar el patrimoni del Rec, però que alhora promocionava la necessitat de donar-li nous usos.

En segon terme, els membres de RecStores són aquells qui han posat un marxa un nou concepte de *retail*¹⁰⁶. Es tracta d'una empresa¹⁰⁷ que es dedica a organitzar esdeveniments en antigues fàbriques, així com a Igualada (REC.0 Experimental Stores), Lleida (Mercat del Pla) i a València (Ciudad Fallera Pop Up).

El seu recorregut va començar a Igualada l'any 2009, "de la mà d'un grup de sis persones compromeses amb el barri del Rec, que volien donar-lo a conèixer al màxim de gent i vincular-lo amb la creativitat del món de la moda"¹⁰⁸, tal i com es defineixen al seu portal web.

¹⁰⁶ Sector econòmic que engloba les empreses especialitzades en la comercialització massiva de productes.

¹⁰⁷ Recstores (s.d.)

¹⁰⁸ Rec0 (s.d.)

REC.0 Experimental Stores es tracta d'un esdeveniment on, a part de trobar marques conegudes a preus únics, s'organitzen activitats culturals que es poden trobar en el seu circuit, així com concerts, recitals de poesia, exposicions, projeccions audiovisuals i activitats infantils.¹⁰⁹

El conjunt d'edificis es distribueixen segons uns espais, els quals segueixen un determinat circuit. És per això que a l'hora d'entrar és convenient tenir un mapa a la mà. A més, convé destacar que els edificis són decorats en funció de la marca que s'hi estableixi. Es mantenen les estructures existents, és a dir, mai són reformades. Fins i tot, en el cas que un es vulgui provar roba en un vestidor, pot comprovar com els seus mitjons queden bruts del terra d'una antiga fàbrica.

Il·lustració 20. Mapa de la distribució de les pop-stores al REC.0 d'Igualada.

Font: Pàgina web REC.0

A partir de tot això, fan revivre l'activitat productiva que hi havia en aquesta zona: la pell i la roba, i doncs, la moda. Així com apuntava un dels organitzadors a l'últim debat obert sobre el Rec, "És un plaer treballar al Rec. Volíem tornar als orígens. Estem sembrant i el testimoni el recolliran els nostres fills".¹¹⁰ Per tant, podríem dir que es tracta d'una altra manera per fer recordar als igualadins la seva memòria col·lectiva i alhora, de dinamitzar i promocionar el barri.

¹⁰⁹ Rec0 (s.d.)

¹¹⁰ Article que es pot consultar a través de <http://anoiadiari.cat/societat/convidats-ddd-demanen-rec-obert-als-usos-culturals-espais-publics/>

En l'última edició del REC.0 Experimental Stores, La Vanguardia va publicar un article¹¹¹ on apuntava que l'Àrea de Desenvolupament Econòmic de la Diputació de Barcelona va presentar un estudi sobre l'impacte econòmic directe i indirecte que tenia l'esdeveniment sobre la ciutat. "El document revela que té un impacte econòmic global anual de 10 milions d'euros, dels quals 6,3 milions es queden a la ciutat", comenten. A més, apunten que entre l'edició d'hivern de 2013 i la de l'estiu del 2014, hi van haver 117.791 persones, dels quals un 80% era de fora d'Igualada.¹¹²

Il·lustració 21. Imatge que mostra com es decoren els carrers del barri.

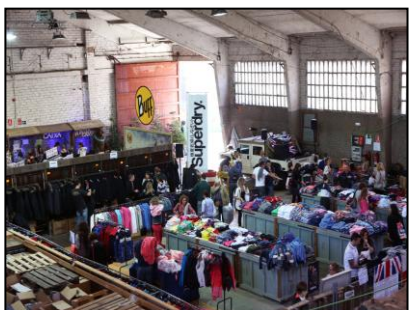
Il·lustració 22. Espais d'esbarjo i per menjar i beure.

Il·lustració 23. Fotografia que mostra la zona de concerts.

Il·lustració 24. Fotografia de la pop-store de la marca Superdry.

Il·lustració 25. Interior de la botiga Mango, que mostra els decorats que es fan.

Il·lustració 26. Zona reservada per a les activitats dels més petits.

Font: Pàgina web REC.0

En conclusió, es considera que tant els membres dels Amics del Rec com els del RecStores, han portant unes iniciatives molt importants pel barri i per la ciutat.

¹¹¹ Article que es pot consultar a través de <http://www.lavanguardia.com/local/anoia/20141203/54420497203/rec-stores-igualada-tiene-impacto-6-3-millones-euros.html>

¹¹² El REC.0 es celebra dues vegades l'any, una a la tardor i l'altra a l'estiu. La propera edició tindrà lloc el 3, 4, 5 i 6 de juny.

3.1.6 IMPLICACIÓ DE LA CIUTADANIA AMB EL PATRIMONI INDUSTRIAL

Després d'observar, avaluar i conèixer el cas del Barri del Rec, podríem afirmar que existeix una gran implicació de la ciutadania que lluita pel futur del seu patrimoni industrial. I el cas és que, gràcies a això, s'està preservant la seva conservació, s'ha evitat una reutilització que les associacions i els veïns no creien convenient, s'està dinamitzant i promocionant el barri, entre d'altres.

Atès el que s'acaba d'exposar, es podria pensar que el primer pas per poder aconseguir aquesta participació, consisteix en fer remoure la consciència dels habitants, així com han fet els dos grups, esmentats anteriorment, a Igualada.

Segons l'acadèmic Horacio Capel, "la conservació del patrimoni històric industrial i la valoració dels edificis d'aquest tipus no pot fer-se només amb mesures de caràcter legal i decisions preses des de l'exterior. Són els propis habitants els que han de prendre consciència d'aquest valor i aconseguir la seva protecció. El punt de partida per qualsevol política conservacionista ha de ser la creació d'una consciència col·lectiva sobre el valor dels edificis."¹¹³ A més, el geògraf apunta que "el treball realitzat per aquests grups, sovint ha acabat per influir en l'opinió pública i en la dels polítics i dirigents d'associacions de veïns, i ha permès escometre polítiques de salvament del patrimoni històric industrial i de conservació i rehabilitació dels edificis."¹¹⁴ Sense anar més lluny, un cas amb el que ens podríem referir a això últim, podria ser, també, el d'Igualada.

Podríem dir, doncs, que l'Associació dels Amics del Rec, està duent a terme una feina a destacar. Així com s'ha observat en algunes de les accions presentades, es tracta d'una associació que, en més d'una ocasió, ha tirat endavant activitats amb una clara intenció de fer pensar a la gent sobre el futur que ha de tenir el Barri del Rec. La base real i tocant de peus a terra, és que es tracten de campanyes de consciència col·lectiva. A través de les seves activitats culturals, aporten un valor sobre els edificis, recorden el llegat del seu passat i rememoren la identitat col·lectiva d'aquesta societat.

Podríem dir que és en aquesta tasca on Capel atorga una rellevància molt important: "els habitants aconseguiran la seva protecció si s'hi reconeixen."¹¹⁵ I per tant, calen campanyes que s'hi dediquin.

¹¹³ Capel (1996, pàg.47)

¹¹⁴ Capel (1996, pàg.47)

¹¹⁵ Capel (1996, pàg.47)

3.2 PROPOSTA PROJECTE: "UN FUTUR MILLOR A LA BURÉS ÉS POSSIBLE!", 1ERA JORNADA CULTURAL A LA BURÉS

Arribats a aquest punt, és moment de determinar quina proposta es suggereix per millorar la dinamització cultural i turística de la vall. D'acord amb el criteri que s'ha anat seguint al llarg del treball, el que es proposa s'enfocarà a La Burés.

En primer terme, es considera que és moment de començar a dur a terme nous models de dinamització al poble. Una manera per fer un pas endavant, podria estar en l'organització d'una jornada cultural a aquesta antiga fàbrica tèxtil.

Tal i com s'ha pogut observar, el Barri del Rec és considerat un espai molt ric per Igualada, a diferència de La Burés, la qual es veu molt menystinguda a Anglès. Al Barri del Rec s'hi estan duent a terme accions de dinamització que s'haurien de tenir molt en compte, així com el RecSotres, les jornades culturals organitzades per l'Associació d'Amics del Rec, entre moltes d'altres.

De fet, aquesta jornada està influenciada pels esdeveniments que han coordinat l'Associació d'Amics del Rec. Uns esdeveniments on, el més important, és que esdevenen unes campanyes de conscienciació sobre la seva herència industrial, fomenten la seva identitat col·lectiva i promouen la llibertat de decisió dels ciutadans sobre el futur del seu patrimoni i la seva ciutat.

En darrer terme, es considera que dotar de caràcter cultural La Burés, així com Igualada fa amb el Rec, podria suposar un valor afegit pel poble. D'aquesta manera es promouria un nou tipus de turisme cultural que faria venir nous visitants.

Per aconseguir tot això, s'han de començar a organitzar unes jornades com aquestes, i en segon lloc, promoure-hi una agenda cultural amb obres de teatre, exposicions, i sense dubte, obrir el Museu del Vapor.

A continuació, s'explicarà el projecte d'aquesta jornada cultural amb més detall.

3.2.1 PRESENTACIÓ I DENOMINACIÓ

La finalitat d'aquesta jornada cultural és la de crear un fòrum d'idees sobre La Burés, que ens permeti reflexionar sobre el passat, el present i el futur d'aquest espai. Es considera que és moment de pensar què pot aportar La Burés a Anglès, i doncs, de decidir en què es pot reconvertir. Tanmateix, amb això, es vol remarcar la necessitat de saber l'opinió de tots els anglesencs.

Durant el dia 28 de maig, hi haurà tallers de manualitats pels més petits perquè coneguin què es feia a la fàbrica antigament, i es faran visites guiades per totes les edats tant al Museu del Vapor com a les instal·lacions. A part, hi haurà un espai de debat - vermut, on diversos ponents qüestionaran altres espais industrials que han viscut una situació semblant a la d'Anglès, i també un conjunt d'activitat diverses: exposicions que es podran trobar dins les naus, balls, murals, entre d'altres. Finalment, s'acabarà la jornada amb un festival nocturn de música electrònica.

En aquest sentit, la jornada serà una forma de reivindicar aquest espai com una zona cultural i turística del poble. Una forma per demostrar que s'ha de fer una aposta per la seva dinamització i promoció.

Perquè, en definitiva, així com es denomina l'esdeveniment, "Un futur millor a La Burés és possible!".

3.2.2 JUSTIFICACIÓ: PER QUÈ ES FA?

La falta d'interès, sumada a la falta de possibilitats, estan fent que bona part del patrimoni d'Anglès s'oblidi i es faci malbé. El complex de La Burés, en podria ser un bon exemple d'aquí uns anys. Hi ha la possibilitat de que s'enderroqui una de les naus i una altra que desaparegui pel mal estat que presenta.

El que es planteja, en primer terme, és que el poble ha de tenir tot el dret a decidir què vol que es faci amb aquest complex industrial. Està clar, però, que perquè ho decideixi, abans se l'haurà de conscienciar del valor que tenen. Per això caldrà fer reviure el llegat de La Burés i recordar el que va suposar en la història del poble.

En aquest sentit, la jornada reforçaria la identitat col·lectiva del poble. Es preveu amb el temps, una possible fractura social, i recordar el llegat històric d'aquest patrimoni ajudaria a que tothom s'hi identifiqués. Seria una manera perquè tant els nousvinguts com la gent del poble se la sentissin seva.

En segon terme, després de fer un diagnòstic¹¹⁶ de la situació actual del poble i també dels casos de les naus industrials en procés de reconversió, es considera que aquestes estructures

¹¹⁶ Segons José Manuel Mille Galán, autor del *Manual bàsic d'elaboració i avaluació de projectes*, "la justificació és un dels elements més importants d'un projecte, i ha de permetre al lector o a qui el valora comprovar que està suficientment fonamentat, que es coneix la situació de partença i que se n'ha fet un diagnòstic acurat." Apunta, a més, que la "justificació es pot assimilar a la fase de diagnòstic, en la qual es detecta el problema o la necessitat."

podrien millorar la dinamització cultural interna del poble. La jornada cultural, seria una forma per reivindicar-ho.

En últim lloc, s'organitza per demostrar que promoure La Burés pot fer atraure nous visitants a la vall. Hi ha pobles que estan lluitant per la reconversió de les seves antigues naus industrials i hi estan duent a terme accions de promoció turística, atès que les consideren una part del patrimoni industrial molt important.

3.2.3 MARC DE REFERÈNCIA: ON S'INSCRIU EL PROJECTE?

És un esdeveniment que concreta un procés de planificació estratègica d'un pla de millora de la cultura del municipi d'Anglès. És per això que el projecte depèn del suport de l'ajuntament del poble i del Consorci del Ter Brugent.

3.2.4. PÚBLIC A QUI ES DIRIGEIX

El públic a qui es dirigeix aquesta jornada, és a tota la gent del poble d'Anglès. És evident, però, que cal delimitar un *target*¹¹⁷ concret, a part del territorial. Això és important perquè ajudarà a triar bé els canals de comunicació i elaborar activitats adients, i en definitiva, a aconseguir el millor èxit possible.

La jornada cultural es defineix en tres *targets*, els quals s'han classificat segons els següents criteris:

- **Familiar:** Aquells pares i mares que tenen interès per les activitats manuals i que volen que els seus fills aprenguin i coneguin la història del poble. No hi ha una edat límit per participar-hi, però es preveu que l'edat dels nens serà entre 5 i 10 anys.

- **Jovent:** Aquells joves que estan preocupats pel futur del seu poble. Actualment hi ha moltes activitats organitzades per diverses associacions, les quals es mouen amb la intenció de dinamitzar el poble, així com la Taula de Joves, el grup Recuperem les Gales, la CUP d'Anglès, entre d'altres.

D'altra banda, també per aquells joves que estan interessats amb la música electrònica.

- **Gent gran:** El ventall de gent gran que va tenir un vincle molt estret amb La Burés, ja sigui perquè hi van treballar o perquè en tenen un bon record.

¹¹⁷ Des del punt de vista màrqueting, el *target* és el públic objectiu de les nostres accions. Un conjunt de persones que tenen certes característiques en comú.

Tal i com s'ha pogut observar, les activitats estan adreçades a un públic molt ampli. El fet pel qual s'hagi pres aquesta decisió, té a veure amb una intenció molt clara: arribar al màxim de població possible. Per això, s'han intentat organitzar activitats diverses, en mesura que fossin adients i atractives per cada *target*. Així com per exemple, activitats pensades perquè els pares i els fills puguin relacionar-se i interactuar. D'altres, on els més grans puguin reflexionar i recordar el passat de La Burès, amb visites i debats que els condueixen a pensar en el present i el futur. I també, altres activitats pensades per una capa de la població més jove, la qual s'ha pensat que es pot fer despertar el seu interès amb la música i la dansa.

El fet que s'hagi seleccionat a aquests públics per cada activitat, no significa que s'exclouï la seva participació de les altres. Es tracta de que els usuaris participin en totes les activitats, la qual cosa enriquiria el projecte.

Tot i que la jornada estigui més pensada per la gent del poble, també es creu que podria ser una activitat atractiva pels turistes. Podria ser-ho pels diferents tipus de *target* que s'han plantejat, així com per exemple per a les famílies que usualment transcorren Anglès en bici, per aquells qui van treballar a La Burés, per a aquells qui tenen interès per l'arqueologia industrial¹¹⁸, i finalment també, per a tots aquells joves aficionats a la música electrònica.

De fet, si fos el cas que vinguessin molts turistes, és així com es podria demostrar la capacitat de La Burés com a producte turístic d'Anglès.

3.2.5 OBJECTIUS

Després d'expressar el per què es fa aquesta jornada, és moment de determinar el per a què es fan. Els objectius que es volen aconseguir amb aquesta jornada són els següents:

- Donar a conèixer el patrimoni industrial d'Anglès al màxim de població possible.
- Fomentar la identitat col·lectiva del poble i el sentiment de pertinença.
- Promoure la història de La Burés sobre la vall.
- Involucrar a la població amb la presa de decisions del futur de La Burés, i doncs, del poble.
- Informar i conscienciar sobre altres zones industrials que es troben en la mateixa situació.

¹¹⁸ En aquest aspecte es tindrien molt en compte les associacions que defensen el patrimoni industrial i organitzen sortides relacionades amb ell. Un exemple és l'Associació dels Amics de la UNESCO de Girona.

L'Associació d'Amics de la UNESCO de Girona és una organització no governamental que promou activitats relacionades amb la UNESCO, i entre elles, destaquem aquelles que promouen les visites en museus i establiments del patrimoni industrial. La propera sortida és el 14 de juny al Museu de l'Electricitat i EL Museu de la Tècnica de l'Empordà de Figueres. S'ha de considerar la seva importància perquè se'ls hi podria proposar organitzar una sortida a La Burés el dia de la jornada cultural.

- Reivindicar aquests espais com uns usos culturals, socials i turístics.
- Fer gaudir la gent del poble de l'esdeveniment i cridar l'atenció als turistes.
- Involucrar a les entitats i associacions del poble.

3.2.6 PROGRAMA D'ACTIVITATS

Per dur a terme els objectius que s'han plantejat, s'ha estudiat i valorat un conjunt d'activitats i tallers que puguin adaptar-se al màxim de població possible.

En aquest apartat s'han detallat les 9 activitats que es volen dur a terme durant la jornada. Les activitats es presenten mitjançant fitxes, en les quals hi apareix una descripció ben detallada. En elles s'hi inclouen diferents variables relacionades:

- Denominació
- Tipologia
- Descripció
- Horari
- Espai
- Entitats implicades
- Material
- Personal

L'**espai** de l'activitat serveix per visualitzar la zona que ocuparà al complex industrial. Més endavant es detallarà en l'apartat d'*Ubicació* del projecte, on s'explicaran i es detallaran els espais esmentats. El nom dels espais on es portaran a terme les activitats són els següents:

- > Entrada
- > Nau 1
- > Nau 2
- > Nau 3:
 - Sala Polivalent nº 1
 - Sala Polivalent nº 2
 - Sala Museu del Vapor de l'annex de la nau 3
 - Sala Polivalent de l'annex de la nau 3

Les **entitats implicades** són totes aquelles institucions i associacions que s'ha pensat que es poden involucrar amb el projecte, i en especial, en aquella activitat. En alguns casos,

s'explicarà la seva funció. La majoria de les entitats col·laboradores formen part del municipi d'Anglès.

El **material** permet fer-se una idea del que es necessitarà per dur a terme aquella activitat, a més a més d'ajudar a preveure el cost dels *Material per a activitats*¹¹⁹.

El **personal** de l'activitat permet orientar el nombre de persones que es necessitaran per la seva execució.

La seva unitat completa permetrà donar una idea general dels recursos humans i materials que necessitem del pressupost total.

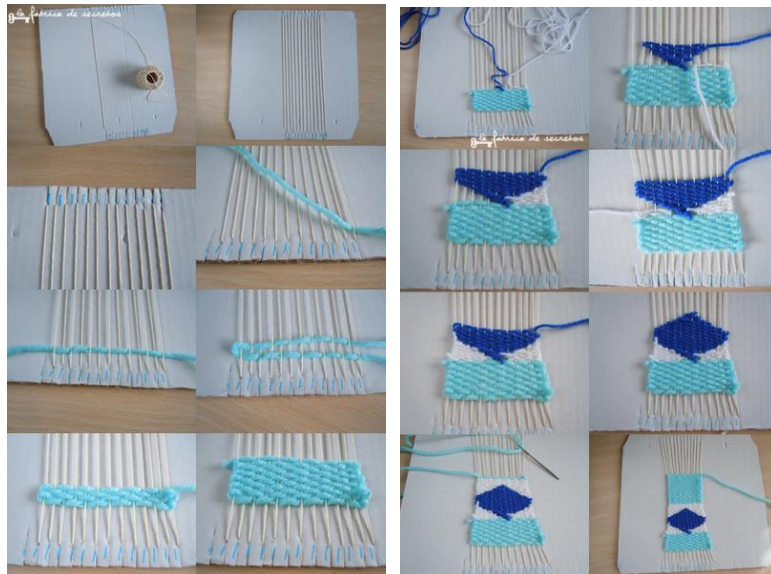
¹¹⁹ Més endavant, en l'apartat del *Pressupost* del projecte, s'haurà de detallar el cost total del Material per a les activitats. Per això és tan important fer-ne una previsió detallada.

DENOMINACIÓ | "Reconstruint els telers de La Burés", taller de manualitats pels més petits

Tipologia	Taller de manualitats
Descripció	<p>Fent una primera aproximació, es tracta d'una activitat pedagògica on, els més petits, amb l'ajuda dels seus pares i/o els voluntaris, han d'aprendre a fer un teler artesanalment i han de poder endur-se un record de la jornada.</p> <p>La principal finalitat d'aquest taller és la de fomentar la història col·lectiva del poble. Una manera de recordar el passat de la fàbrica i, en particular, de recordar l'activitat productiva que hi havia.</p> <p>Com bé recordarem, la fàbrica Burés era una empresa tèxtil que produïa fils a través d'un centenar de telers.</p> <p>- Com fer un teler a mà?</p> <p>"La fabrica de secretos"¹²⁰ va ser el lloc on es va treure la idea, i on es va aprendre com es feia un teler artesanalment. En aquest blog personal, hi podem trobar explicat, mitjançant fotografies¹²¹ i un breu escrit, els passos per construir-lo. Algunes de les imatges són aquestes:</p>

¹²⁰ La Fabrica de Secretos (s.d.)

¹²¹ La Fabrica de Secretos (s.d.)

1. El primer que s'ha de fer, és fer unes marques al cartró, per després, poder-hi fer uns petits talls. A partir d'aquí, amb un fil diferent, es procura d'enllaçar de dalt a baix.

2. Una vegada acabat, es tracta de passar, amb una llana d'un altre color i amb l'ajuda d'una agulla, d'un costat a l'altre.

3. En acabar, es fa un nus al fil que s'ha començat a telar. I finalment, es tallen els fils enganxats al cartró, nuant-los de dos en dos.

4. Es poden fer diverses combinacions amb colors diferents. Aquest podria ser el resultat final.

Horari

10:00 - 12:00

Espai	Sala Polivalent nº 1 (nau 3) <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Font: Meritxell Riera</p>
Entitats implicades	Agrupament Escolta Sant Miquel (CAU Anglès)
> Funció de l'entitat	Guiar i ajudar als nens amb l'activitat. Avisar a tots els pares i nens dels CAU sobre la jornada.
Material	100 agulles de plàstic ¹²² - 16€ 12 tissors ¹²³ - 34.39€ 15 llanes ¹²⁴ - 90€ Cartró - es demanarà a l'Antex si ens el pot proporcionar amb les caixes de cartró que diàriament han de llençar.
Personal	4 persones

¹²² Es pot consultar el preu a <https://www.dolmendis.com/articulo/aguja-plastico-100-unidades>

¹²³ Es pot consultar el preu a <https://www.dolmendis.com/articulo/tijera-kaicut-12-unidades>

¹²⁴ Es pot consultar el preu a <https://www.dolmendis.com/articulo/ovillos-de-lana-4-colores>

DENOMINACIÓ | Visita al Museu del Vapor i al complex industrial

Tipologia	Visita
Descripció	<p>Com bé diu el títol d'aquestes activitats, la intenció és promoure una visita oberta al Museu del Vapor i una altra, de guiada, al conjunt de naus del complex industrial.</p> <p>S'ha considerat que la visita al museu no requereix guia perquè ja hi ha la disponibilitat d'uns plafons explicatius. No obstant, s'ha pensat que l'acompanyament d'una persona especialitzada en la història de la fàbrica, podrà aportar un valor afegit a la ruta que es programi. Podrà comentar el que es feia a cada sala o bé recordar alguna anècdota històrica. En un punt del complex, per exemple, s'hi troba un refugi de la guerra civil.¹²⁵</p> <p>La ruta al complex industrial s'hauria de pactar amb el Grup d'Estudis de la Vall d'Anglès, atès que és l'entitat a qui demanaríem si es pot fer càrrec de la visita.</p>
Horari	11:00 - 11:50 (Visita guiada) La visita al Museu del Vapor estaria oberta tot el matí
Espai	Nau 1, nau 2 i nau 3
Entitats implicades	Grup d'Estudis de la Vall d'Anglès
> Funció de l'entitat	Dissenyar una ruta i fer de guia pel complex de La Burés
Material	200 fulletons 22x11cm ¹²⁶ - 35€
Personal	1

¹²⁵ Es va observar el dia que es va visitar La Burés amb Emili Rams com a guia.

¹²⁶ Pressupost estimat per l'empresa Gràfiques Anglès.

DENOMINACIÓ | Homenatge al primer aplec del Floricel

Tipologia	Ball de sardanes
Descripció	<p>Hi haurà un lloc per la dansa més popular d'Anglès, la sardana, en motiu de l'estreta relació que hi hagué entre el Floricel i La Burés.</p> <p>El primer aplec que va organitzar l'Agrupació Sardanista i Cultural Floricel, va ser a l'arbreda de Can Burés¹²⁷. Un espai que la fàbrica els hi va deixar en nombroses ocasions, sense problemes. A més, fou la mateixa fàbrica la que va cobrir el dèficit final que aquell primer aplec va originar.</p> <p>Per aquests darrers motius, es considera que tampoc podia faltar un homenatge a la fàbrica a càrrec d'aquesta agrupació, i menys, sense unes sardanes.</p>
Horari	13:00 -14:00
Espai	<p>Sala Polivalent nº 2 (nau 3)</p> <p>Font: Meritxell Riera</p>
Entitats implicades	Agrupació Sardanista i Cultural Floricel
> Funció de l'entitat	Preparar el petit aplec
Material	Cobla sardanista del
Personal	1

¹²⁷ Agrupació Sardanista i Cultural Floricel (s.d.)

DENOMINACIÓ | Debat - Vermut entorn La Burés

Tipologia	Debat - Vermut
Descripció	<p>Es vol organitzar un espai de debat on es generin opinions contraposades sobre el futur de La Burés. Per dur-lo a terme, s'ha pensat que, tenint en compte la feina feta pels Amics del Rec, estaria bé convidar alguns dels seus membres perquè expliquessin, en primera persona, el cas d'Igualada. També convidaríem als membres del Grup d'Estudis de la Vall d'Anglès, atès que van ser ells qui van promoure i lluitar perquè el vapor de La Burés fos declarat com a BCIN. I en darrer terme, també es demanaria la participació a tres ponents més: Dolors Reig, Pau Lanao i Eva Vázquez.</p> <p>Dolors Reig és la directora de l'Associació d'Amics de la UNESCO de Girona, de la qual s'ha fet referència anteriorment. D'altra banda, Pau Lanao, el qual s'ha mencionat en diverses ocasions al llarg del treball, és l'autor del llibre <i>Anglès</i>, en els Quaderns de Revista¹²⁸. I per últim, Eva Vázquez, una periodista que es caracteritza pel seu punt de vista crític artístic i que podria aportar unes reflexions interessants respecte Remedios Varo.</p> <p>La franja horària en què es farà s'ha considerat que podria tenir lloc al migdia, en ple moment del "vermut". I per això, podríem convidar als assistents a un petit pisolabis, animant la seva participació.</p>
Horari	12:00 - 13:00

¹²⁸ Lanao (1986)

Espai	<p>Sala Polivalent nº 1 (nau 3)</p> <p>Font: Meritxell Riera</p>
Entitats implicades	Grups d'Estudis de la Vall d'Anglès i Associació de Comerciants d'Anglès
> Funció de l'entitat	Alguns dels membres del Grups d'Estudis de la Vall d'Anglès haurien d'intervenir en la ponència, mentre que l'Associació de Comerciants podria aportar el pisolabis.
Material	<ul style="list-style-type: none"> - 300 plats de plàstic¹²⁹ (diam 17cm) - 14.25€ - 300 gots de plàstic¹³⁰ (200ml) - 5,55€ - Pisolabis - es demanarà a l'Associació de comerciants d'Anglès
Personal	4 ponents i 1 moderador

¹²⁹ Pressupost estimat per l'empresa Garcia de Pou.

¹³⁰ Pressupost estimat per l'empresa Garcia de Pou.

DENOMINACIÓ | "Pensant en La Burés", exposició d'objectes recuperats

Tipologia	Exposició
Descripció	<p>"Pensant en La Burés" és el títol de l'exposició que podria tenir lloc durant la jornada cultural. L'objectiu de l'exposició és connectar directament amb el públic, de manera que aquest reaccioni amb el que hi observi.</p> <p>Aquesta exposició està pensada perquè es divideixi en dues parts. Per una banda, estaria formada per tots aquells objectes que la gent del poble encara conserva d'aquesta fàbrica tèxtil, i per l'altra, per tots aquelles màquines que a dia d'avui es troben arraconades del Museu del Vapor.</p> <p>La primera part de l'exposició s'hauria de dur a terme amb molta anel·lació, ja que requerirà una tasca prèvia de recollida d'objectes. Es faria una crida a la població, on es demanaria que portessin a l'ajuntament, per exemple, tots aquells records que encara conservin de La Burés, així com: cartes, rebuts del salari, roba de treballar, publicacions al diari, etc. D'aquesta manera, es donaria una visió de la realitat del passat de la fàbrica.</p> <p>La segona part de l'exposició no requerirà una gran feina. L'únic que s'hauria de fer és netejar el terra i les màquines que hi ha, i posar-ho tot en ordre.</p> <p>Aquesta sala conté màquines que encara s'han de museïtzar perquè era un espai on hi havia d'anar una part del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. S'hi poden trobar moltes màquines que pertanyien a La Burés, però també d'altres que havien pertanyut a altres empreses i fàbriques d'Anglès. Així com per exemple, un molí, diversos telers moderns de la fàbrica tèxtil, un antic avisador de focs de la mateixa Burés, la primera màquina del primer cinema d'Anglès, entre moltes altres.</p>

	<p>Mitjançant tot això, es reivindicaria aquest espai de La Burés com una zona que també s'hauria de museïtzar i posar en valor.</p> <p>En la següent imatge es poden observar un dels telers que es troben a la sala:</p> <div data-bbox="772 517 1214 808" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="815 835 1038 864">Font: Meritxell Riera</p> <p>Cada objecte de l'exposició que portaria la gent del poble, hauria de tenir una explicació del què és i contenir el nom de la persona que l'ha portat, si és que no es desitja que estigui de forma anònima.</p>
Horari	9:00 - 14:00
Espai	<p>Sala Polivalent de l'annex de la nau 3</p> <div data-bbox="758 1263 1198 1554" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="834 1581 1058 1610">Font: Meritxell Riera</p>
Entitats implicades	-
> Funció de l'entitat	-
Material	-
Personal	-

DENOMINACIÓ | Actuació de Funky Sisters

Tipologia	Actuació de dansa
Descripció	<p>En les festes del poble sempre acostuma a ser present el grup de ball de Funky d'Anglès, anomenat Funky Sisters. És per això que en aquesta ocasió, tampoc deixaríem escapar la seva actuació. Considerant, a més, que sempre aporten una gran diversió i un gran nombre d'assistents.</p> <p>Tanmateix, s'ha pensat que el seu estil de ball, pot tenir una certa relació amb la música electrònica.</p>
Horari	19:00 - 20:00
Espai	Sala Polivalent nº 2 (nau 3) <p>Font: Meritxell Riera</p>
Entitats implicades	Funky Sisters
> Funció de l'entitat	Coordinar balls per una hora
Material	- Equip de so i de llum: es demanarà a l'ajuntament
Personal	1

DENOMINACIÓ | Concert nocturn de música electrònica

Tipologia	Concert
Descripció	<p>L'organització d'aquesta activitat té el propòsit de demostrar que La Burés també és un espai on es poden organitzar concerts de música. La sala polivalent del pavelló d'Anglès sovint és delimitada per activitats esportives que necessiten l'espai cada cap de setmana, i aquesta proposta seria una bona alternativa.</p>

	<p>D'aquesta manera es podria oferir un escenari innovador en unes naus industrials amb unes grans capacitats de superfície. El fet que es traslladin totes les activitats culturals, com ara els concerts que tenen lloc al pavelló, poden ajudar a fer que La Burés pot passi a convertir-se en un símbol cultural de referència al poble d'Anglès.</p> <p>És així que, pensant en els festivals de música que actualment ofereixen la majoria de les naus abandonades o en estat de reconversió¹³¹, s'ha considerat que la música electrònica és la més adient per donar-hi el tret de sortida. A més, la música electrònica és un nou estil musical que ha donat pas a obrir un estudi professionalitzat, fa dos anys, a Girona.¹³² La bona rebuda i continuïtat de l'estudi porten a pensar que existeix un futur en el sector.</p> <p>Es tractaria de contactar amb alumnes del centre EUMES¹³³ que resideixen Anglès o rodalies que es vulguin implicar i formar part d'un projecte com aquest, i tinguin ganes de donar començar a donar-se a conèixer públicament. D'aquesta manera, seria una forma d'involucrar la universitat amb el projecte.</p> <p>Val a dir que la proposta està oberta a considerar més opcions més enllà de la música electrònica.</p> <p>Aquesta activitat anirà acompanyada d'un servei de bar.</p>
Horari	20:30 - 00:00

¹³¹ Granada i Igualada, són dos exemples de ciutats on han tingut lloc concerts de música electrònica en naus industrials abandonades. A part de l'esdeveniment cultural d'Igualada, al qual s'ha mencionat anteriorment, podem trobar més informació sobre el festival de música electrònica que organitza Granada des de fa més de 15 anys en aquest enllaç: <http://www.lastfm.es/venue/8788934+Industrial+Copera>

¹³² EUMES es defineix com "una escola de música avançada i so creada per professionals en actiu del sector, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Girona, la UOC i l'escola universitària ERAM." A través de <http://www.eumes.cat/>

¹³³ EUMES (2014)

Espai	Sala Polivalent nº2 (nau 3) Font: Meritxell Riera
Entitats implicades	EUMES
> Funció de l'entitat	Promocionar l'esdeveniment i portar als estudiants
Material	- Equip de so i de llum - es demanarà a l'ajuntament - Begudes - 600€
Personal	4 estudiants

DENOMINACIÓ | Mur dels desitjos

Tipologia	Mural
Descripció	<p>Aquesta activitat consisteix en col·locar un mural de paper en un espai concret de La Burés, mitjançant el qual els assistents de la jornada puguin escriure en ell, el que desitjarien en què es reconvertís l'antiga fàbrica.</p> <p>Aquesta pràctica ha rebut una influència del darrer REC.0 Experimental Stores que es va celebrar a Igualada, encara que presentés unes finalitats diferents. Així com es pot observar en la següent imatge, la gent podia escriure en el mural de color groc, els desitjos que tenien sobre el futur Catalunya. Aquesta iniciativa va ser duta a terme per una plataforma per la independència de Catalunya.</p>

	 <p>Font: Meritxell Riera</p>
Horari	-
Espai	<p>Passadís de l'entrada</p> <p>Font: Meritxell Riera</p>
Entitats implicades	-
> Funció de l'entitat	-
Material	Paper pel mural 25m. 100cm altura ¹³⁴ - 9.50€
Personal	-

DENOMINACIÓ | El llegat de Remedios Varo a La Burés

Tipologia	Codis QR
Descripció	<p>Es creu que la jornada és una bona oportunitat per recordar una de les artistes surrealistes més importants a nivell internacional, Remedios Varo. Una artista que té molts dels seus quadres inspirats a Anglès, i en especial, entorn La Burés d'Anglès, la fàbrica on havia treballat el seu pare.</p> <p>Tal i com afirma Paul Lanao en un article publicat en El Punt Avui l'any 2011¹³⁵, el vapor de La Burés va tenir una forta</p>

¹³⁴ Es pot consultar el preu a <https://www.dolmendis.com/articulos/rollos-de-papel-continuo>

	<p>influència en la seva obra: "segons es pot descobrir a l'obra varoniana, va tenir una gran influència en la construcció dels seus quadres."</p> <p>En aquesta activitat s'hauria de recuperar la ruta de Varo que es va organitzar enguany la celebració del centenari del seu naixement, de la qual s'ha parlat anteriorment en el treball.</p> <p>Es tractaria de fer una còpia d'aquesta ruta, però només marcant un itinerari amb els quadres inspirats amb La Burés.</p> <p>La manera mitjançant la qual convertiríem les imatges dels quadres en QR, podria ser a través d'un enllaç gratuït, com el del portal "ES.GR-CODE-GENERATOR"¹³⁶.</p> <p>És així que en els indrets més emblemàtics del complex industrial, hi haurien penjats uns cartrons amb la imatge del QR, i al costat, una breu explicació amb lletra de la semblança amb el quadre. Seria una forma per interactuar amb els visitants, mitjançant les noves tecnologies.</p> <p>Als <i>Annexos</i>, es podran observar les imatges dels quadres que es plantegen.</p>
Horari	-
Espai	Els espais on es col·locaran els codis QR s'establiran més endavant.
Entitats implicades	-
> Funció de l'entitat	-
Material	7 cartrons de ploma 25x25cm ¹³⁷ - 75€
Personal	-

¹³⁵ L'article es pot consultar a través de <http://www.leconomic.cat/neco/article/5-cultura/19-cultura/486855-la-resurreccio-de-varo.html>

¹³⁶ La pàgina web esmentada es pot consultar a <http://es.gr-code-generator.com/signup/?target=app-gallery>

¹³⁷ Pressupost estimat per l'empresa Gràfiques Anglès.

3.2.7 UBICACIÓ

La jornada tindria lloc en tot el complex de La Burés, el qual està ubicat just a l'entrada d'Anglès (Carrer de la fàbrica), en direcció la població veïna, La Celler de Ter. Podríem dir que

Il·lustració 27. Ubicació de La Burés

Font: Google Maps

té una molt bona ubicació ja que es troba a escasses passes del centre del poble i al costat de dues vies actualment molt turístiques, la d'El carrilet i la de les Vies Verdes.

La fàbrica va ser inaugurada l'any 1887 i tancada el 2008 i, així com s'ha detallat al llarg del treball, de les tres naus que disposa, només una ha estat restaurada per l'ajuntament. A la nau 3 s'hi han restaurat dues sales: una sala polivalent on es poden dur a terme activitats d'arts escèniques, i una altra on hi ha una sala de ball. En l'annex de la nau 3, també s'hi ha restaurat la zona del Museu del Vapor.

En l'apartat del *Programa d'activitats*, s'han mencionat diverses sales del complex industrial. A continuació es farà una explicació molt breu de l'estat de cadascun d'aquests espais i, finalment, es farà un croquis¹³⁸ de tot el complex.

> Sala polivalent nº 1 de la nau 3:

La Sala polivalent nº1 ha estat pintada, s'hi ha instal·lat un escenari i uns lavabos, s'hi han col·locat diverses taules i cadires, i en ocasions, un espai de bar. A més, té una capacitat de fins a gairebé 2.000 persones.

> Sala polivalent nº 2 de la nau 3:

L'altra sala polivalent de la mateixa nau, va ser restaurada al llarg de l'any 2014 per habilitar-hi una sala de ball per la gent gran del poble, atès que l'edifici que funcionava com a tal, no era de propietat municipal i no es tenien diners per pagar-hi el lloguer. Ha estat reformada amb un terra adient per poder-hi ballar, també s'hi ha instal·lat una recepció, un escenari i uns lavabos,

¹³⁸ El croquis que es veurà a continuació és d'elaboració pròpia. No s'han fet servir els plànols de l'ajuntament atès que al llarg dels últims anys hi ha hagut modificacions en ells.

i a diferència de l'anterior sala, s'hi ha col·locat un mini bar fix i un equip de so. A més a més, com a element característic a destacar, s'hi poden trobar diferents plafons enganxats a les parets, els quals formaven part d'una exposició¹³⁹ que es va fer a Barcelona.

> Sala museu de l'annex de la nau 3:

També es va restaurar una part de l'edifici annex a la nau 3, l'espai on es troba el museu. A l'any 2010 s'hi van fer les primeres reformes i s'hi van col·locar els plafons que expliquen la història de l'antiga fàbrica, s'hi va construir una rampa que condueix a una altra sala, una planta baixa on hi ha les calderes i els magatzem pel carbó que feien anar la màquina. La sala on es pot veure el vapor, es va decorar amb sanefes i dibuixos amb els colors originals que ja hi havia.

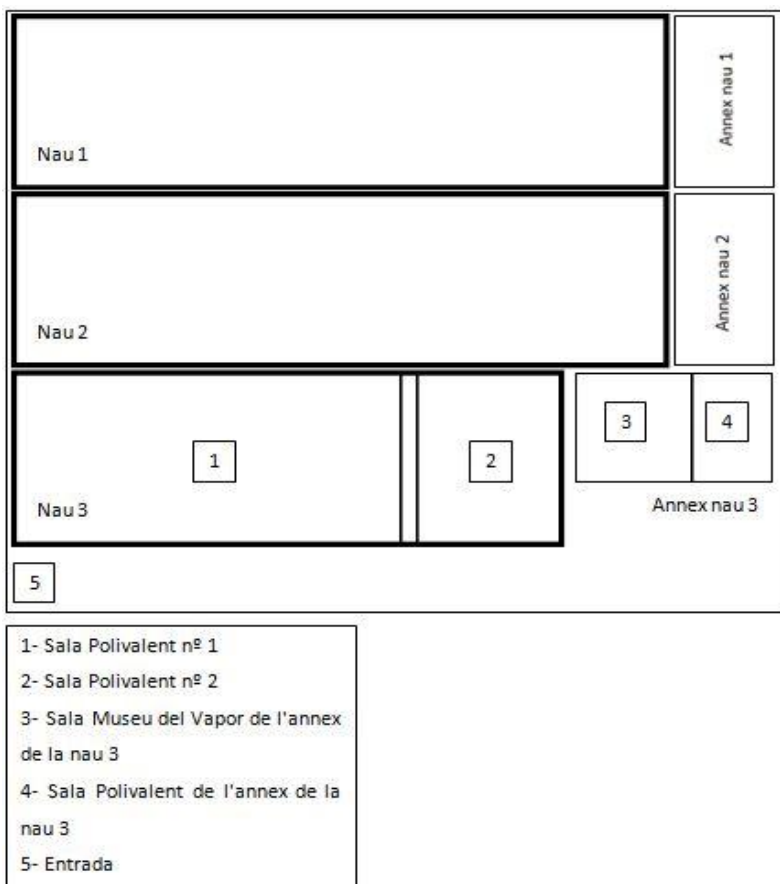
> Sala polivalent de l'annex de la nau 3:

La sala de l'edifici annex a la nau 3 es troba ben bé al costat del museu. Únicament s'hi han construït unes portes d'emergència. Aquest fet s'explica perquè, tal i com s'ha mencionat, és una part del museu que hauria d'haver anat en acord amb el Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Encara que no hi hagi un sistema elèctric instal·lat, els finestrals que hi ha són molt grans.

La **nau 1**, la més antiga i la que en més pitjor estat es troba, considero que caldria valorar qualitativament l'espai abans de dur-hi a terme cap activitat, com és el cas de la visita guiada. La **nau 2**, en canvi, encara es troba en molt bon estat.

¹³⁹ L'exposició tracta sobre les antigues colònies i fàbriques tèxtils de Catalunya. Només hi ha un plafó on apareix La Burés.

- **Resum** de les activitats que es portaran a terme a cada espai:

- 1:** Presentació jornada (9:30), Taller de manualitats (10-12h), Debat-Vermut (12-13h)
- 2:** Ball de sardanes (13-14h), Funky (19-20h), Final acte (20h), Concert (20:30-00h)
- 3:** Visita al Museu del Vapor (durant tot el dia)
- 4:** Exposició (9-14h)
- 5:** Mur dels desitjos (durant tot el dia)
- Nau 1, nau 2, nau 3:** Visita guiada (11-11:50h)

Tal i com es pot observar en el croquis, els espais on es desenvoluparien les activitats són molt propers uns els altres.

3.2.8 EL PAPER DE LES ENTITATS COL-LABORADORES

Tal i com s'ha pogut observar en l'apartat del *Programa de les activitats*, les entitats col·laborades tenen un paper fonamental en el funcionament de la jornada. En alguns casos, es tracten d'aportacions econòmiques, i d'altres, de contribució en recursos humans, com és el cas dels voluntariats del CAU.

És així que, els motius pels es recolza aquesta idea són, en primer lloc, perquè la seva ajuda facilita que la jornada sigui més viable econòmicament, i en segon terme, perquè permet reforçar la seva unió com a equip de treball. Això últim es diu perquè, tal i com s'ha observat en la fase de diagnosi, es té la percepció que el lligam entre les entitats del poble s'ha anat deteriorant amb els anys.

Per aquests motius, serà molt important posar molt en valor el seu paper a l'hora d'explicar-los-hi el projecte. Volem que se'l sentin seu i formin també part de l'equip de treball. Una bona coordinació i cooperació entre tots és bàsica perquè totes les activitats surtin bé. És per això que, des del moment inicial, demanàriem que hi hagués un membre o dos de cada entitat en totes les reunions que es facin per organitzar la jornada.

3.2.9 L'EQUIP DE TREBALL

Si bé és cert que les entitats formaran part de l'organització de la jornada, però també és cert, que caldrà tenir un equip de treball que s'encarregui de coordinar el projecte.

El factor de coordinació tindrà un pes fonamental sobre les previsions organitzatives, i és per aquest fet, que l'equip de treball estarà format per un determinat nombre de persones¹⁴⁰:

- Consell directiu: estarà format per la totalitat de l'equip del projecte. Algunes de les seves funcions seran les de programar la jornada, aprovar el pressupost i la memòria de l'avaluació. En total, s'estima que el consell directiu estigui format per una totalitat de tres persones. Entre ells hi haurà el director i els coordinadors de les activitats de la jornada.

- El director: la figura del director serà molt important perquè, a part d'assumir una gran responsabilitat, serà la representació externa del projecte. Haurà d'encarregar-se de mantenir la relació amb les associacions i supervisar totes les accions dels membres de l'equip. A més, serà l'encarregat de contractar tots els serveis i materials que es necessitin, així com de demanar l'equip de so a l'ajuntament, demanar els materials pels tallers, entre d'altres funcions.

- Els coordinadors de la jornada: seran dues persones que s'encarregaran de garantir la realització correcta de totes les activitats. Tanmateix, se'n cuidaran de dissenyar els codis QR de l'activitat de Remedios Varo, de planificar una guia en el cas que el Grup d'Estudis no pugui dur-la a terme, de tenir a punt tots els preparatius de la jornada el dia previ, entre d'altres.

- Consell assessor: el formaran les entitats que vulguin col·laborar en el projecte i els membres de l'ajuntament que s'hi vulguin involucrar. Les associacions seran informades periòdicament de la gestió i organització, però es requerirà la presència d'un o dos dels membres en cada reunió, tal i com s'ha explicat anteriorment.

¹⁴⁰ Estructura jurídica i organitzativa basada en el model d'Esteve León, en el llibre *Gestió de projectes culturals*.

Els següents càrrecs de treball, tal i com es podrà observar en el pressupost, seran dues persones que es pressuposa que es cediran de l'Ajuntament d'Anglès.

- El responsable administratiu: serà qui s'encarregui de la funció executiva, com en factors de logística i administració.

- El responsable de comunicació: hi haurà una persona que s'encarregarà de portar l'estratègia de comunicació. La seva funció serà la de generar i difondre la informació, tenir el contacte amb els mitjans de comunicació, gestionar les xarxes socials i el blog, entre d'altres funcions.

3.3.10 COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ

Per tal de donar a conèixer l'esdeveniment, el primer que s'haurà de fer és elaborar un bon pla de comunicació que fomenti la màxima difusió.

Fent una primera aproximació a aquest pla, es considera que és de vital importància delimitar les zones d'influència dels *targets* que anteriorment s'han detallat. Amb això es vol dir que, la forma d'arribar a donar-se a conèixer entre la gent jove i la gent gran del poble, no serà la mateixa per tots dos. No es pot llançar una campanya de comunicació tan sols per Internet, per exemple, ja que es creu que cada canal de difusió s'ha d'adequar al *target* que es vol arribar. De la mateixa manera, també s'hauran de tenir presents altres factors, com els financers.

Per tots aquests motius, que la persona que s'encarregui de portar la comunicació i promoció de la jornada, és a dir, el responsable de comunicació, haurà de tenir present, el següent:

- Estudiar el públic en profunditat, més enllà dels *targets* que s'han definit anteriorment, per delimitar el seu canal de difusió.
- Tenir en compte les organitzacions interessades en el patrimoni industrial, així com l'Associació d'Amics de la UNESCO de Girona.
- Avaluar els recursos financers de les campanyes de divulgació.
- Fixar-se uns objectius a curt i llarg termini.
- Mantenir el contacte amb els mitjans.
- Plantejar una estratègia de promoció i màrqueting.

En tot això, es considera que no pot faltar la creació d'un fulletó que expliqui la jornada i es pugui repartir pel poble, ni tampoc es pot deixar de banda la presència de la jornada a Internet. S'ha de fomentar el perquè es volen fer, i per això, s'hauria de crear un blog, obrir un compte a les xarxes socials (Facebook i Twitter) i un altre al Youtube. Mitjançant aquestes

eines, aconseguiríem un espai que generaria debats i contraposició d'opinions, la qual cosa, ens permetria assolir un dels objectius de la jornada: fer partícip a la ciutadania sobre la decisió del futur de La Burés.

En termes generals, s'ha d'intentar motivar a la gent del poble, ja que, tal i com s'ha anotat en la fase de diagnosi del treball, es té la percepció que és una població amb poc interès cultural. I per aquestes qüestions, la difusió és una de les grans preocupacions.

3.3.11 CALENDARI DE PRODUCCIÓ

Data de la jornada: 28 de maig de 2016.¹⁴¹

1. Reunir un equip.
2. Convocar una reunió amb totes les entitats del poble, per explicar-los-hi la jornada i demanar-los-hi la seva col·laboració. Aquell dia ja s'hauria de saber amb l'ajuda que es comptaria, així com per exemple saber si podem comptar amb el suport d'alguns membres de l'Associació de comerciants d'Anglès en la realització del pisolabis.
3. Presentar la proposta a l'escola universitària Eumes.
4. Reunir-se amb les empreses del poble més influents, així com l'Antex, l'Aulet, la Impremta Pagès, entre d'altres, per demanar-los-hi suport econòmic. A canvi, els hi prometríem una propaganda.
5. Confirmar quines entitats i empreses ens ajudarien.
6. Estudiar els pressupostos i organitzar el finançament, després de valorar els recursos materials, monetaris i humans que ens ajudarien.
7. Proposar el projecte, juntament amb el pressupost estimat i la col·laboració amb la qual disposaríem, a l'Ajuntament d'Anglès. Demanar-los-hi els permisos i les legislacions pertinents.
8. Presentar el projecte a les sol·licitud de les subvencions. El període en el qual s'hauria de dur a terme, hauria de ser abans del març del 2016 ja que, aquest any 2015 per exemple, el

¹⁴¹ S'ha decidit la data de la jornada en funció de les bases d'aquesta subvenció. Així com s'indica, el projecte s'hauria de realitzar "en el període comprés entre l'1 de novembre de l'any anterior al de la convocatòria i el 31 d'octubre de l'any de la convocatòria." Aquesta subvenció es pot consultar a través de <http://www.ddgi.cat/web/servei.seam;jsessionid=c69b4ef45da18016da5c16a8f7cc?serveid=1068&niveIIId=86&cid=41418&categoriaId=6>

període de "Subvencions adreçades al foment de projectes i activitats culturals d'interès públic local"¹⁴² acabava el 31 de març.

9. Convocar una reunió amb els membres de l'Associació d'Amics del Rec. Determinar si podríem comptar amb el seu suport, i en particular, demanar-los-hi si un d'ells podria venir a exposar la situació del Barri del Rec. Tanmateix, trucar i/o reunir-se amb els altres ponents de l'activitat *Debat - Vermut*, per saber si estan interessats.

10. Saber quins ponents estan interessats i sinó buscar-ne de nous.

11. Establir reunions amb el CAU, el Grup d'Estudis de la Vall d'Anglès, la representant de Funky Sisters i l'Agrupació del Floricel, per tal de determinar la coordinació de les activitats que hauran de dur a terme.

12. Encarregar el material necessari per a dur a terme les activitats. Així com les agulles de plàstic, el fil, les llanes, etc.

13. Començar l'estratègia de comunicació.

14. Iniciar la recollida d'objectes relacionats amb La Burés. El tancament de la presentació hauria de ser X dia.

15. Buscar una persona¹⁴³ que presenti la jornada i faci de moderador en el *Debat - Vermut*.

16. Preparar les altres activitats: codis QR, distribució dels objectes que formaran part de l'exposició.

17. Pensar com es distribuiran en l'espai tots els objectes per l'exposició, i saber si es necessitarà algun suport material per fer-ho. Tanmateix, tenir netejada la sala i totes les màquines que ja hi ha.

18. Si és que ho han acceptat, tenir controlat que el Grup d'Estudis tingui planificada la visita. Sinó, tenir-la nosaltres planificada.

19. Saber quants voluntaris disposarem per treballar a la jornada. Buscar més personal, en el cas que no es compti amb la presència de prou voluntaris.

20. Tancar la contractació del personal.

¹⁴² Diputació de Girona (s.d.)

¹⁴³ Normalment el presentador de les Gales d'Anglès és una persona amateur del mateix poble. Es buscaria una persona més professionalitzada que hi pugui aportar un valor afegit.

21. Imprimir els cartells, els fulletons i els codis QR. I repartiment d'aquests pel poble, dues setmanes abans de la jornada.

22. Preparar les sales i l'escenari. Tanmateix, col·locar els codis QR i els materials dels tallers.

23. Realització de la jornada.

24. Avaluació.

Cronograma de la jornada cultural							
TASCA	NOVEMBRE 2015	GENER 2016	FEBRER 2016	MARÇ 2016	ABRIL 2016	MAIG 2016	JUNY 2016
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							

Programació de la jornada:

MATÍ	MIGDIA	TARDA - VESPRE
9:30 Presentació Jornada 10:00-12:00 Taller de manualitats 11:00: Visita guiada (Complex industrial - Museu del Vapor)	12:00 Vermut - Debat 13:00 Ball de Sardanes	19:00-20:00: Actuació de Funky 20:00: Valoració Jornada 20:30 Concert de música electrònica

Possibles cartells i/o fulletons per la jornada:

Font: Elaboració pròpia.

3.3.12 EL PRESSUPOST TOTAL

PRESSUPOST JORNADA CULTURAL A LA BURÉS

DESPESES		INGRESSOS	
Concepte	€	Concepte	€
1. Recursos humans		1. Aportacions	
1.1. Propis del projecte		1.1. Finançament en diners	
Tres membres de l'equip (250h cada un)	2.500 €	Ajuntament d'Anglès	1.000 €
Sis voluntaris (20h cada un)	720 €	Empreses locals (Antex, Aulet,...)	500 €
Cinc ponents	1.500 €	Mecenatge	150 €
Un moderador (15h)	500 €		
Personal de seguretat (4h)	150 €	1.2. Recursos adscrits	
Subtotal 1.1	5.370 €	Recursos humans	800 €
1.2. Adscrits per l'associació		Materials tècnics	2.660 €
Una administrativa (50h)	400 €	Manteniment	600 €
Un cap de comunicació (70h)	600 €	Infraestructures	1.200 €
Subtotal 1.2	1.000 €	Subtotal 1	6.910 €
Total 1 (1.1 + 1.2)	6.370 €		
2. Recursos materials		2. Activitats	
2.1. Propis del projecte		Begudes	1.200 €
2.1.1. Materials fungibles		Subtotal 2	1.200 €

Begudes	600 €		
Material de papereria	30 €	3. Subvencions	
Material per a les activitats	244,69 €	Subvenció Diputació de Girona	5906,67
Material de difusió	100 €	Subtotal 3	5906,67
Fotocòpies	70 €	4. Ingressos atípics	
2.1.2 Mitjans i equips tècnics		Subtotal 4	50 €
Cobla sardanista	750 €		
2.1.3 Manteniment i funcionament			
Ambulància	400 €		
Subtotal 2.1	2.194,69		
	€		
2.2 Adscrits			
2.2.1 Mitjans i equips tècnics			
Un ordinador	1.200 €		
Una impressora	150 €		
Un equip de so i de llum	1.200 €		
Un micròfon	40 €		
Un projector	70 €		
2.2.2 Infraestructures i equipaments			
Local	1.200 €		
2.2.3 Manteniment i funcionament			
Neteja	200 €		
Desmuntatge	200 €		
Consums (llum i telèfon)	100 €		
Consums (d'aigua)	100 €		
Subtotal 2.2	4.460 €		
Total 2 (2.1 + 2.2)	6.654,69		
	€		
3. Imprevistos			
8% de les despeses totals	1.041,98		
	€		
A. Total pròpies (1.1+2.1+3)	8.606,67	A. Total aportació	6.910 €
	€		
B. Total adscrites (1.2+2.2)	5.460 €	B. Total altres ingressos	7.157 €
Total despeses (A+B)	14.066,67	Total ingressos (1+2+3+4)	14.066,67 €

El pressupost demostra que la proposta del projecte pot ser viable i assequible.

A continuació s'explicarà com s'han calculat els costos d'algunes parts del pressupost, els quals s'ha considerat que convenia detallar:

- El cost dels **Recursos humans** es va calcular mitjançant un preu per hora estimat.

- El cost de **Infraestructures i equipaments** es va calcular tot pressuposant el que podria costar de lloguer una estructura arquitectònica de les dimensions d'una fàbrica.
- El cost dels **Mitjans i equips tècnics** es va calcular després de fer una recerca a Internet del que podria costar per exemple, un ordinador.
- El cost del **Manteniment i funcionament** es va estimar gràcies a l'experiència d'haver organitzat altres actes semblants a la Taula de Joves d'Anglès.
- En relació al **Material Fungible** convé afegir que:
 - Tots els costos del **Material per a activitats** s'han detallat en l'apartat del *Programa d'activitats*.
 - El cost del **Material de propaganda** es va demanar a l'empresa Gràfiques Anglès. Es va preguntar el preu de 200 fulletons (22x11cm), el qual és de 35€, i el de 200 cartells (A3 en tres colors), el qual és de 65€.
 - El preu de les **Begudes** es va demanar a l'empresa Darnés, i el càlcul de les **Fotocòpies** es va fer en relació a la quantitat que se'n podria fer.
- El preu per una **cobla sardanista** també es va haver de sol·licitar. Es va demanar el pressupost de tres cobles per comparar-ne els preus: La Principal d'Olot (850€), La Principal de Porqueres (1.500€) i La Principal de Banyoles (750€).
- Pel que fa a les **Aportacions i Activitats**, es va pensar que en un preu estimable que es podria aconseguir.
- Tal i com es detallarà més endavant, el pressupost total de la **Subvenció** que es vol demanar és de com a màxim 18.000€. És així, que al pressupost no es supera el límit.
- També es van afegir uns **Ingressos atípics** atès que, així com el concepte diu, són "imprevistos". La quantitat s'ha matisat molt atès que si no es produeixen els ingressos esperats, es generaria un dèficit que no es podria cobrir.

3.3.13 FINANÇAMENT

Tot i que s'hagin intentat retallar les despeses al màxim, s'observa com de necessària és la col·laboració de les entitats del poble i de les empreses a qui demanariem una aportació per poder finançar la jornada.

En el finançament del projecte, també s'ha tingut en compte la possibilitat d'una subvenció de la Diputació de Girona, anomenada, "Subvencions adreçades al foment de projectes i activitats culturals d'interès públic local"¹⁴⁴. S'adreça a projectes que ajudin a dinamitzar i enriquir la vida comunitària, el desenvolupament i la col·laboració. Uns valors que s'han demostrat notablement en la realització de la jornada.

El pressupost d'aquesta subvenció és de fins a 18.000€ i amb un mínim de 500€¹⁴⁵. Per tant, un cop s'ha valorat el pressupost de la jornada, es creu que és un motiu més per pensar que el projecte podria entrar en els seus requisits.

No obstant la proposta d'aquesta subvenció, tal i com s'ha observat en el cronograma, es requeriria un estudi més profund que ajudés a valorar en quines altres subvencions es pot presentar el projecte. Podria ser el cas, que l'any següent surtin noves subvencions a la Diputació de Girona, a la Generalitat de Catalunya i en el portal de la Unió Europea.

A part d'aquestes fonts de finançament, es considera que també s'hauria de tenir en compte el mecenatge. És a dir, totes aquelles persones d'Anglès, o no, que vulguin aportar una donació econòmica a la jornada.

3.3.14 L'AVUACIÓ

En darrer terme s'hauria de dur a terme una avaluació planificada, és a dir, una explicació en el document presentat de com es farà el seguiment i es comprovaran els resultats un cop s'hagi dut a terme.

"No té cap sentit elaborar un projecte si no es pensa a la vegada en la manera com es comprovarà a la pràctica com funciona, com es poden solucionar els problemes i les dificultats que inevitablement es produiran quan es desenvolupi i com es podrà verificar, quan acabi, si s'han complert els objectius que es volien aconseguir",¹⁴⁶ diu José Manuel Mille.

- En primer lloc, s'avaluarà si s'han complert els objectius inicials marcats. Verificar quins s'han els que s'han complert i quins no, i mirar de descobrir el per què.¹⁴⁷
- Avaluar com han respòs els assistents a les activitats, i determinar, si ha vingut el tipus de públic previst. Tanmateix, avaluar si han vingut turistes i quants.
- Comprovar si les activitats s'han realitzat en el cronograma marcat.

¹⁴⁴Diputació de Girona (s.d.)

¹⁴⁵ Les bases es poden consultar a través de <http://www.ddgi.cat/recursos/servei/2015/doc/Bases.pdf>

¹⁴⁶ Mille (2002, pàg.93)

¹⁴⁷ Es podrien fer entrevistes o enquestes per descobrir-ho.

- Valorar si han estat suficients els recursos humans i materials, i tanmateix, els monetaris.
- Considerar si hi ha hagut una implicació i esforç de tot l'equip de treball i, tanmateix, de les associacions i institucions que hi han col·laborat.
- En aquest sentit, avaluar si la forma de direcció ha estat la correcta, així com la seva habilitat de coordinació.
- Qualificar l'estratègia de comunicació. És a dir, verificar el nivell de coneixement del públic, comprovar si s'ha dissenyat un pla de comunicació i detectar quins mètodes s'han utilitzat.
- Verificar la rendibilitat econòmica. Es van preveure bé tots els costos? Podria haver estat possible amb menys costos?

L'avaluació del projecte la realitzarien els membres de l'equip de treball mateix. La forma en què es durà a terme s'ha considerat que podria ser, en alguns casos, a través d'entrevistes i enquestes, i a més a més, d'una reunió de tot l'equip de coordinació.

CONCLUSIONS

4. CONCLUSIONS

Després d'haver exposat tots els continguts teòrics sobre Anglès i el patrimoni industrial, a més d'haver definit una proposta d'actuació que s'hauria de portar a terme per millorar la dinamització cultural i turística del poble, és moment de concloure el treball i posar totes les idees que s'han anat reunint, en un mateix sac.

Des dels inicis, s'ha intentat demostrar que aquest treball és una aposta per Anglès, aquell poble que es va definir com a "zona deprimida i sense vida" en el document del Pla Estratègic del Consorci del Ter-Brugent¹⁴⁸.

És cert, és un poble que no està passant pels seus millors moments, ni econòmicament ni socialment, però també és cert, que es podria reanimar a través d'una millora en la seva dinamització.

Per no fer una repetició del diagnòstic que s'ha extret, podríem dir que estem davant d'una vall que, tal i com s'ha pogut observar, disposa d'un patrimoni molt ric. Començant pel Barri Antic i acabant pel complex industrial de La Burés.

El cas és que, després d'observar els nous usos que es donen als antics espais industrials i valorar les accions que estan portant a terme recintes en procés de reconversió, com Igualada, s'ha arribat a la conclusió que el més adequat, és proposar un nou model de dinamització cultural i turística a Anglès. Un model que millorés, al mateix temps, la imatge del poble, la qual cosa s'aconseguiria dotant de caràcter cultural el recinte industrial de La Burés i portant-hi a terme més activitats culturals.

A part, un cop s'ha valorat la història de La Burés i el llegat que va deixar a Anglès, s'ha observat com de necessari és organitzar una campanya de conscienciació a la població. La planificació urbanística que hi ha proposada sobre aquests recintes industrials, no es considera la més encertada, atès que determina la destrucció d'algunes de les naus. Com s'ha pogut observar al llarg del treball, estem parlant de l'enderrocament de la nau 2 per fer-hi una zona de parc infantil.

Horacio Capel¹⁴⁹, diu que és la població qui s'ha de pronunciar sobre la seva conservació. Ell mateix és qui creu que es pot trobar una via raonable entre la destrucció total i el consens. Una via entre el diàleg de consens, de participació d'opinions diverses, i no només les dels

¹⁴⁸ Consorci del Ter-Brugent (2014, pàg.26 i 34)

¹⁴⁹ Capel (1996, pàg.50)

arquitectes. *Som* els anglesencs qui hem de decidir en què s'han de reconvertir. Tan si volem que s'hi facin equipaments culturals, un alberg o un mercat comercial, o es destrueixi una nau per fer-hi un parc infantil. Per evitar això últim, s'ha considerat que cal educar a la població i dur a terme una campanya de conscienciació.

Per tant, és important explicar a la població el que va fer La Burés a Anglès, explicar-los-hi que es tracta d'un patrimoni industrial que forma part de la seva memòria col·lectiva, mostrar-los-hi als nous nadius i als més petits la història de fàbrica, fer-los participants de la decisió del seu futur perquè se'l sentin seu, i tanmateix, mostrar-los-hi opinions que reforcin les idees de reconversió a través de debats amb persones argumentades.

S'ha considerat que tot això es podia fer a través d'una jornada cultural a La Burés, anomenada, "Un futur millor a La Burés és possible!". Una proposta d'un projecte molt humil i senzill que ningú diu que hagi de tenir èxit, però sí que pot ser el primer pas per millorar la cohesió social, reforçar la identitat col·lectiva i posar en valor el patrimoni industrial. De fet, La Burés no compta amb cap esdeveniment anual, i això ja és un valor afegit.

A més a més, s'ha observat que a través de La Burés es pot reivindicar una nova forma per fer turisme al poble, la qual cosa podria generar-hi beneficis econòmics.

Finalment, no puc dir res més que tot el que he après fent aquest projecte. He conegut i entès el desenvolupament del meu poble, i més concretament, el que va passar arrel de la industrialització de La Burés. D'altra banda, l'anàlisi que he dut a terme, m'ha ajudat a entendre que la valoració del patrimoni per part de la societat és fonamental, i que, en definitiva, cal aprendre dels projectes que desenvolupen a Igualada. Aquests darrers m'han ensenyat que la participació ciutadana és molt important en tota política cultural, i que en definitiva, la cultura és un element de cohesió social.

Com bé deia en el preàmbul del treball, el meu objectiu era desenvolupar una proposta que consistís en millorar la situació actual del meu poble mitjançant la cultura, i crec, que així s'ha aconseguit. De fet, ha quedat demostrat que qualsevol proposta ben definida, estudiada i planificada amb temps, ho podria fer.

Ara bé, ningú pot dir que el camí de La Burés serà fàcil, però el cas és que, res que no sigui, difícil et dóna prou empenta per seguir lluitant. I aquest, és un motiu suficient.

5. BIBLIOGRAFIA

5.1 LLIBRES

Almacelles, F. (2009). *Gestión de proyectos culturales: análisis de casos*. Barcelona: Ariel Patrimonio.

Fraguell, R. M., Llussà, i R., Ribas, A. (2003). *Nous usos per a antics espais industrials*. Girona: Servei de Publicacions de la Universitat de Girona.

Freixas, C., i Rams, E. (1996). *Anglès 700 anys de mercat*. Anglès: Ajuntament d'Anglès.

La Gestió del patrimoni cultural en l'àmbit local: Màster oficial, Curs 2006-07, treballs de recerca. (2009). Girona : Documenta Universitaria.

La Gestió del patrimoni cultural en l'àmbit local: Màster oficial, Curs 2007-08, treballs de recerca. (2009). Girona : Documenta Universitaria.

Lanao, P. (1986). *Anglès*. Girona: Diputació de Girona.

Manito, F. (2009). *Ciudades creativas*. Barcelona: Fundación Kreanta.

Ramos, A., i Ponce, G. (2001). *Cambio social y gestión cultural*. Alicante: Universidad de Alicante.

Rams, E. (1998). *Anglès, de la pagesia a la industrialització*. Anglès: Ajuntament d'Anglès.

Santalla, E. (2008). *Quan el vapor de La Burés parlà*. Anglès: Imprenta Pagès.

Vinyes, R. (1973). *Anglès, notes històriques*. Barcelona: Montblanc-Martin.

5.2. LLIBRES ELECTRÒNICS

Ander-Egg, E., i Aguilar, M. J. (1994). *Como elaborar un proyecto. Guía para diseñar proyectos sociales y culturales*. San Isidro (Argentina): Instituto de Ciencias Sociales Aplicadas. Recuperat de <http://www.sidalc.net/cgi-bin/wxis.exe/?IsisScript=BCUNA.xis&method=post&formato=2&cantidad=1&expresion=mfn=005393>

Mille Galán, J. M. (2002). *Manual bàsic d'elaboració i avaluació de projectes*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Recuperat de http://tjussana.cat/pdf/Utils_Practics/Up13.pdf

5.3 REVISTES ELECTRÒNIQUES I ARTICLES DIGITALS

Benito Del Pozo, P. (1998). Patrimonio Industrial y estrategias de desarrollo. *Ciudades: Revista del Instituto Universitario de Urbanística de la Universidad de Valladolid*, (4), 171-178.

Recuperat de <http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2241147>

Buxeda Majoral, G. (2009). Les colònies industrials selvatanes del Ter: motor de transformació econòmica, social i paisatgística de la contrada. *Quaderns de la Selva*, (21), 29-44. Recuperat de

<http://www.raco.cat/index.php/QuadernsSelva/article/viewArticle/151124/0>

Capel Sáez, H. (1996). La rehabilitación y el uso del patrimonio histórico industrial. *Documents d'anàlisi geogràfica*, (29), 19-50. Recuperat de

<http://www.raco.cat/index.php/DocumentsAnalisi/article/viewArticle/41756/0>

Consorti del Ter-Brugent. (2010). *Pla Especial per a la Dinamització de l'Espai Natural i Cultural del Ter-Brugent*. Recuperat de

<http://www.ddgi.cat/municipis/LaCelleradeTer/2010%20Pla%20Especial%20per%20a%20la%20Dinamizaci%20de%20l%20Espai%20Natural%20i%20Cultural%20del%20Ter-Brugent.pdf>

Consorti del Ter-Brugent. (2014). *Pla estratègic en l'àmbit del desenvolupament econòmic local i l'ocupació del Ter-Brugent 2014-2020*. Recuperat de

<http://www.ddgi.cat/municipis/LaCelleradeTer/Diagnosi%20estrategica%20Ter-Brugent%2017-11-2014.pdf>

Diputació de Girona. (2015). *BOP*. Recuperat de

<http://www.ddgi.cat/recursos/servei/2015/doc/Bases.pdf>

Fernández, G., i Guzmán, A. (2004). El patrimonio industrial-minero como recurso turístico cultural: el caso de un pueblo-fábrica en Argentina. *Pasos: revista de turismo y patrimonio cultural*, 2, (1) 101-109. Recuperat de

<http://www.pasosonline.org/Publicados/2104/PS080104.pdf>

Granero Alted, M. J., i Cabrera Espinosa, M. (2004). Patrimonio cultural y desarrollo local: el caso de Arbuniel. *Sumuntán*, (21), 265-274. Recuperat de

http://www.cismamagina.es/app_sumuntan/pdf/21/21-265.pdf

<http://www.selva.cat/web6tems/wp-content/uploads/2014/06/Recomanacions1.pdf>

La Selva Turisme. (s.d.). *La Selva, comarca de l'aigua: Els grans camins de l'aigua*. Recuperat de

Pardo Abad, C. J. (2004). La reutilización del patrimonio industrial como recurso turístico: aproximación geográfica al turismo industrial. *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, (57), 7-32. Recuperat de

<http://www.raco.cat/index.php/TreballsSCGeografia/article/view/247692>

Sureda Canals, P. (2006). El vapor de La Burés d'Anglès, obert al públic. *Revista de Girona*, (237), 8-9. Recuperat de

<http://www.raco.cat/index.php/RevistaGirona/article/view/96268/170754>

Tarrés Turon, J. (2005). De la industrialització de les comarques de Girona al vapor Burés. *Revista de Girona*, (229), 32-39. Recuperat de

<http://www.raco.cat/index.php/RevistaGirona/article/view/96268/170754>

5.4 ARTICLES DE PREMSA

Batlle, E. (2 gener 2011). Anglès llogarà les oficines de La Burés i requerirà rehabilitar-les. *Diari de Girona: Comarques*. Recuperat de

<http://www.diaridegirona.cat/comarques/2011/01/02/angles-llogara-oficines-bures-requerira-rehabilitar/455705.html>

Recio, A. (3 desembre 2011). Transformació urbana del barri del rec (Igualada). *Territori*. Recuperat de

http://territori.scot.cat/cat/notices/2011/12/transformaciO_urbana_del_barri_del_rec_igualada_2972.php

Redacció AnoiaDiari. (12 novembre 2014). Els convidats de DdD demanen un Rec obert als usos culturals i amb espais públics. *AnoiaDiari*. Recuperat de

<http://anoiadiari.cat/societat/convidats-ddd-demanen-rec-obert-als-usos-culturals-espais-publics/>

Redacció La Vanguardia. (3 desembre 2014). El Rec Stores de Igualada tiene un impacto de 6,3 millones de euros anuales. La Vanguardia. Recuperat de <http://www.lavanguardia.com/local/anoia/20141203/54420497203/rec-stores-igualada-tiene-impacto-6-3-millones-euros.html>

Lanao, P. (19 novembre 2011). *El Punt Avui: L'Econòmic*. Recuperat de <http://www.leconomic.cat/neco/article/5-cultura/19-cultura/486855-la-resurreccio-de-varo.html>

5.4 PÀGINES WEB

Agrupació Sardanista i Cultural Floricel. (s.d.). *Història*. Recuperat de <https://sites.google.com/site/floricelangles/historia>

Amics de la Unesco de Girona. (2013). Recuperat de <http://www.unescogi.org/>

Amics del Rec. (s.d.). Recuperat de <http://www.amicsdelrec.org>

Biblioteca Pública d'Anglès. (s.d.). *Entitats Locals*. Recuperat de <http://www.bibgirona.cat/biblioteca/angles/contents/28-entitats-locales>

Definición de. (2015). *Retail*. Recuperat de <http://definicion.de/retail/>

Diputació de Girona. (s.d.). *Convocatòria per a l'atorgament de subvencions adreçades al foment de projectes i activitats culturals d'interès públic local*. Recuperat de <http://www.ddgi.cat/web/servei.seam;jsessionid=c69b4ef45da18016da5c16a8f7cc?serveid=1068&nivellId=86&cid=41418&categoriaId=6>

Dolmen. (s.d.). *Agujas de plástico*. Recuperat de <https://www.dolmendis.com/articulo/aguja-plastico-100-unidades>

Dolmen. (s.d.). *Ovillos de lana*. Recuperat de <https://www.dolmendis.com/articulo/ovillos-de-lana-4-colores>

Dolmen. (s.d.). *Rollos de papel continuo*. Recuperat de <https://www.dolmendis.com/articulos/rollos-de-papel-continuo>

Dolmen. (s.d.). *Tijera*. Recuperat de <https://www.dolmendis.com/articulo/tijera-kaicut-12-unidades>

EUMES. (2014). Recuperat de <http://www.eumes.cat/>

Francesca Barnades. (s.d.). Recuperat de <http://rocajaume.wix.com/francesca-barnades-poetessa#!>

Generalitat de Catalunya. (2015). *Què és un pla d'ordenació urbanística municipal*. Recuperat de http://territori.gencat.cat/ca/06_territori_i_urbanisme/urbanisme/suport_al_desenvolupament_urbanistic/pla_dordenacio_urbanistica_municipal_poum/que_es/

Idescat. (2014). *Anglès*. Recuperat de <http://www.idescat.cat/emex/?id=170084>

La Fabrica de secretos. (2014). *DIY Telar Casero*. Recuperat de <http://lafabricadesecretos.blogspot.com.es/2014/03/diy-telar-casero.html>

Last Fm. (2013). *Industrial Copera*. Recuperat de <http://www.lastfm.es/venue/8788934+Industrial+Copera>

Pobles de Catalunya. (s.d.). *Municipi*. Recuperat de <http://www.poblesdecatalunya.cat/municipi.php?m=081022D>

QR Code Generator Pro. (s.d.). Recuperat de <http://es.qr-code-generator.com/signup/?target=app-gallery>

Rec 0. (s.d.). Recuperat de <http://www.rec0.com>

Recstores. (s.d.). Recuperat de <http://recstores.com/>

RTVE. (2014). *Imprescindibles: Remedios Varo*. Recuperat de <http://www.rtve.es/alacarta/videos/imprescindibles/imprescindibles-remedios-varo/2489576/>

Vies Verdes. (s.d.). *Ruta del carrilet*. Recuperat de <http://www.viesverdes.cat/CA/53/RUTA-DEL-CARRILET-I.html>

5.5 MATERIAL COMPLEMENTARI

Campistol, F. (2010). *Memòria històrica i descripció de l'edifici del vapor Burés d'Anglès*. Memòria presentada als Premis Bonaplata 2010.

Crous Sureda, J. (2014). *Pel valor de la quotidianitat: proposta per a la millora i la recuperació del jardí històric de la Casa Cendra d'Anglès*. Girona: Universitat de Girona. Recuperat de: <http://hdl.handle.net/10256/10006>

El Vapor de La Burés. (2010). Anglès: Ajuntament d'Anglès.

Els pobles de la Selva: Anglès. (2002). Anglès: Ajuntament d'Anglès.

Perujo Puig, G. (2014). Estudi previ per a l'adaptació de la nau 1 de la fàbrica tèxtil La Burés d'Anglès per a la realització d'un mercat cobert. Girona: Universitat de Girona. Recuperat de: <http://hdl.handle.net/10256/9551>

Rams, E. (2011). *Ruta Remedios Varo i Anglès*. Anglès: Ajuntament d'Anglès.

Riera, M. (2014). *Els antecedents de la premsa local d'Anglès*. Treball de l'assignatura Comunicació local. Domicili de l'autor.

Roig, A. (2015). *Proposta Metodològica i didàctica per a l'estudi del Patrimoni*. Apunts de l'assignatura de Gestió del patrimoni cultural. [Apunts acadèmics]. UdGMoodle.

5.6 ARXIUS CONSULTATS

Arxiu Municipal d'Anglès

ANNEXOS

6. ANNEXOS

6.1 ENTREVISTES

Aquestes entrevistes es van dur a terme quan es va valorar la proposta de crear un Centre Cultural a Anglès, com a línia estratègica de dinamització cultural i turística. Per això, s'han hagut d'excloure moltes parts de l'entrevista.

A continuació, s'observarà l'entrevista que va tenir lloc amb l'arxiver municipal, Emili Rams, juntament amb el Regidor de cultura, esport i festes, Toni Simon. I en segon lloc, l'entrevista a Isidre Serra, tècnic de turisme.

Per últim, es podrà consultar l'entrevista feta amb la gerent del Consorci Ter-Brugent, Raquel Fernández.

6.1.1 ENTREVISTA A EMILI RAMS I TONI SIMON - ARXIVER MUNICIPAL I REGIDOR DE CULTURA, ESPORT I FESTES

- Saps què és un Centre de Turisme Cultural?

Sí, he treballat 22 anys en turisme. En britànics.

- En britànics?

Abans, aquí, tot era turisme britànic. Jo havia treballat amb una cadena d'hotels, entre ells, amb l'agència Thompson.

- Què en penses de proposar un Centre Cultural a Can Cendra?

Jo això t'ho modificaria una mica. Jo no agafaria només Can Cendra, agafaria Anglès en general. I el centre, on penso que s'hauria d'ubicar, és on hi ha d'anar el Museu del Vapor: La Burés.

Pensa que a Can Cendra, a la Sala Fontbernat, ara per ara, és el lloc on es fan els plens municipals.

Perquè, es clar, aquí a Can Cendra, és un centre de treball, i allà en canvi, ja està mig fet. Tot i que la crisi ho parés tot, hi ha molta cosa a fer.

- I no es podria buscar una alternativa per fer els plens a un altre lloc?

Jo no sóc ningú per dir-ho, però sí que es podria fer a un altre lloc. Com ara a l'ajuntament antic. Era molt fàcil fer una sala de plens dintre de Can Cendra, però ningú ho va fer. L'espai de la Sala Fontbernat estava pensat per ser un espai cultural en el seu moment, però ara ja no.

- Com definiries la situació actual d'Anglès?

Crec que la situació està fatal. Falten molts llocs de treball. El que aniria bé és que vingués una empresa i creés 300 o 400 llocs de treball. Però això és "somiar truites".

Què és el que es pot fer, econòmicament més barat, perquè millori? El que fa cada poble: turisme.

- I per què no es porten a terme accions turístiques amb les subvencions de la Diputació de Girona?

Sí, però a veure, això de les subvencions, et diran que sí a moltes coses i t'ho pintaran molt bonic. Quan sents els polítics que diuen: "jo he aconseguit tantes subvencions per aquí i per allà", no t'enganyen pas, però et diuen mitja veritat. Vull dir que, les subvencions van per nombre d'habitants, sobretot a la Diputació, que és on n'hi ha més.

Si la teva sensibilitat és el turisme, potser sí que te'n donaran, però si la sensibilitat del poble és per l'esport, potser aniran per esports. No és tan fàcil. Sí que n'hi ha a vegades que surten de la Generalitat i has d'estar atent. Aquí mateix, la Sandra, sempre està a punt per mirar a veure què surt de subvencions i demanar-les. Ara bé, que les demanis, no vol dir que totes vinguin.

Però sí, es pot mirar, és qüestió de derivar-ho per un costat o per l'altre. Tu el que has de fer és que vagin derivades cap a la cultura.

- Com definiries la situació actual del turisme a Anglès?

Es va començar la idea del turisme, temps enrere, però amb la crisi va quedar mig tallat.

El principal problema d'Anglès, és que és un poble industrial. És a dir, aquí, des de sempre, la gent s'aixecava a les sis del dematí, acabava a la una o anava de tardes, i al vespre anava a dormir aviat. Amb això vull dir que el turisme molestava més que res. I avui, ho segueix fent.

Avui en dia no hi ha res més que adaptar-se al turisme perquè és el més fàcil de fer, més barat de fer, per dir-ho d'alguna manera. Per descomptat aquí hi ha molts elements que són imprescindibles. Per exemple, hi ha un Barri Antic impressionant. Segurament és un dels que té més concentració de gòtic en tot Catalunya. És un barri on pots començar des del romànic i pots acabar amb el modernisme. També hi ha tot un seguit de sectors que s'hi poden fer llegendes. El més bo de tot és que és un BCIN, i de BCIN, n'hi ha molt pocs.

Però a Anglès no només hi ha aquest, sinó que n'hi ha un altre de BCIN: el Vapor. Les màquines de vapor són les que abans funcionaven amb carbó i aigua. És de tecnologia catalana,

construïda a Barcelona, i té totes les peces, no n'hi falta ni una. I a més a més, el fem funcionar, no com abans, perquè seria impossible tirar-li carbó, sinó amb un motor elèctric. És una atracció de primera magnitud.

A més a més, al museu ja hi ha uns lavabos i una recepció instal·lada. La idea aquí era fer un museu que agafés la fusta, el tèxtil i la mineria, ja que són els elements de la zona d'aquí.

Tot això està parat i a mig fer perquè la crisi no hi ha ajudat. Tampoc hi ha ajudat, però, la falta de sensibilitat a nivell polític per tirar-ho endavant. Si trobes algun dia trobes a algú amb més sensibilitat, potser el museu podria tirar endavant. Però si no n'hi ha, doncs no n'hi ha.

També val a dir que hi ha altres elements importants com ara la pesca. Gràcies al pantà de Susqueda, l'aigua és molt freda, la qual cosa provoca que hi hagi moltes truites al riu d'Angès. És una de les zones pesqueres d'Espanya on hi ha més truites. Ve una gran quantitat de gent a pescar. El problema que hi ha aquí Angès és l'hostalatge, perquè és molt precari. Tot i així tens Can Massot, que van agafant gent, i Can Bancs. Ara bé, com que no els poden acollir a tots, van a pobles veïns.

D'altra banda, estem privilegiats amb Les Guilleries. Hi ha una sèrie de rutes molt importants. També hi ha l'època de bolets, l'època de cacera, i un munt més. Tot això està per potenciar, perquè de moment, no s'ha fet.

No obstant, amb el museu haguéssim guanyat molts de turistes. Fins i tot, vam estar a punt d'adherir-nos al Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya.

Diferents pobles es van presentar als Premis Bonaplata per aconseguir unir-s'hi. Nosaltres, vam proposar agafar la nau 2 de La Burés per fer-hi el Museu de la Ciència i la Tècnica. Haguessin portat avions, màquines de trens, etc. En això hi havia varis pobles interessats, i tot i que guanyéssim, el projecte es va aturar pels motius que t'he comentat abans.

I per què varem guanyar? Per la nostra situació. Estem al mig de dues universitats, la de Girona i la de Vic. Venir de Barcelona fins aquí també és un moment. Més enllà de Vic, a Manresa hi ha una altra Universitat. En aquest centre, a més a més del que he dit, hi havia d'haver un lloc pels estudiants per fer-hi trobades, per ensenyar la maquinària a enginyers o a historiadors, entre d'altres.

- Com es volia potenciar el Museu del Vapor?

S'havia estudiat crear una ruta nova. La idea era sortir al matí i anar a veure el pantà, mirar la central elèctrica, i finalment, visitar el museu.

Això creava doncs, una ruta nova dins el turisme. Hi ha unes agències que fora dels hotels programen unes excursions: a Montserrat, al Museu Dalí,... Tot això, està molt vist. Fa molts anys que es fan aquestes rutes. Doncs aquesta que plantejo, podria ser una ruta nova que podria interessar.

El més important és el turisme cultural, però s'ha de mirar de fer rendible. I a vegades per fer-ho rendible és buscar aquestes coses. Tot això són un plegat d'idees que van quedar aturades.

Si convé, també es fa una ruta que abraci Anglès. Així com per exemple, al Barri Antic. Pots fer rutes diferents. Una de les rutes que està per acabar, és la Ruta Remedios Varo. A nivell mundial és una figura. Aquí Anglès no la coneix ningú, però a nivell mundial sí. Es podria fer una ruta on, un mirant els seus quadres, se n'adonés del què pintava Varo. Les plaques d'aquesta ruta estan fetes, només falta posar-les, però no ho volen fer.

Pel Barri Antic també hi ha una ruta feta amb un cartells que t'expliquen una mica què és cada edifici, però tampoc s'ha acabat de tirar endavant.

- D'altra banda, per què no s'ha potenciat l'espai de Can Cendra?

Has de pensar que aquí, el dèficit era del 260% i ara està al 160%. Tot i això, per recuperar la capacitat econòmica i poder invertir, poden passar 3 o 4 anys, si hi ha diners. Has de pensar que inclús la neteja és deficient perquè no hi ha diners per pagar-la, i les nòmines dels treballadors s'aguanten per un fil. Per això, tot això està deixat de la "mà de Déu". Els jardins de Can Cendra estan deixats, no s'ha potenciat res en cap aspecte per això, perquè falten diners.

- Però a part de diners, també falta interès. Hi estàs d'acord?

També, això és bàsic. Has de pensar que un ajuntament es canvia cada quatre anys i la persona que entri com a alcalde pot tenir sensibilitat per una cosa o per una altra. Si entra un que té sensibilitat amb el món cultural i artístic, segurament això podrà tirar endavant, però si t'entra un que no té cap sensibilitat, mai dirà res al respecte. I si tens molta sensibilitat amb el futbol, només hi haurà futbol, per dir-te alguna cosa. Això va així.

- Com definiries la població d'Anglès?

Crec que l'interès per les coses culturals aquí ha baixat molt.

Has de pensar que Anglès té gairebé 6.000 habitants i un 23% és immigració. Això vol dir que hi ha una desconexió molt forta del poble, i molta gent amb poc interès cultural.

Per exemple, a baix als Jardins de Can Cendra, hi havia la proposta d'un monument de coure de la Remedios Varo. De fet, ja s'hi va instal·lar durant una temporada, però el vam haver treure perquè el van intentar robar tres o quatre vegades. Si tu vas a Sant Petersburg, una ciutat amb milers d'habitants, veuràs mil monuments, i tots en perfecte estat. Aquí no hi ha consideració.

- I no creus que s'hauria de sensibilitzar a la gent?

Sí, però jo veig la situació molt malament, i no només aquí, també a tot arreu. I això passa perquè la gent està amargada. No té diners i passa olímpicament de tot. Tu intenta programar coses i veuràs el que et passa. Si és alguna cosa alegre, potser t'anirà bé.

- El Consell Comarcal de la Selva ajuda a promocionar Anglès?

El problema que hi ha amb el Consell Comarcal de la Selva en temes culturals, és que hi ha molts pocs diners i la cosa "va com va". El Consell Comarcal ha fet donacions molt importants per exemple al Castell de Montsoriu, però la realitat és que als demés pobles ens ha deixat sempre de banda.

Ara, això que et diré també és una opinió personal. Si la gent es pensa que fer turisme és fer quatre tríptics, s'equivoquen. El tríptic és una cosa que és molt fàcil de fer. La gent quan passa l'agafa, se'l llegeix, però al cap de cinc minuts ja està a les deixalles. Ja està bé que hi hagi tríptics i informació, però hi ha d'haver altres històries. Un s'ha de moure per altres paràmetres, sinó malament. I el Consell Comarcal sí, en tots els respectes hi ha molts de tríptics i coses d'aquestes, però tampoc és que facin gaire més. Ara, al Castell de Montsoriu sí, allà s'hi evoca tot.

Besalú, per exemple, en qüestió d'anys s'ha espavilat molt. És esplèndid com ho tenen ara. Abans eren quatre carrers, però clar, els qui ho porten han agafat la mentalitat de "treballem això", i ho han treballat. I aquí hi ha alguns pobles que també ho han intentat treballar, però es veu que tampoc se n'acaben de sortir. Parlo d'Arbúcies i Sant Hilari Sacalm.

- Creus que el Museu del Vapor s'hauria de desvincular de l'ajuntament?

Per anar bé, des del meu punt de vista, s'hauria de desvincular, tot el que es pugui, de la classe política. I com fer això? Amb un patronat. Un patronat es desgrava. I què hi hauria d'intervenir aquí? Els representants d'algunes empreses que podrien ser espònsors, que donarien diners. També representants d'associacions, i si pogués ser, representants de la Universitat de Girona. Això és una garantia d'alliberar tot aquest espai. No només d'alliberar, sinó també de protegir-ho dels polítics.

- I això, s'ha provat? S'ha intentat?

No, perquè mai s'ha arribat a aquesta fase. Per fer-ho s'hauria d'arribar a l'ajuntament i dir-los-hi: "Escolta ajuntament, fem un Patronat", però si ells no volen no ho faràs pas, perquè La Burés és propietat seva.

- I per què hi haurien de posar impediments?

No, si hi poses tu els diners, segur que no.

Una altra qüestió de per què s'ha de fer un patronat, és perquè els diners que generessin, anirien destinats a la cultura i servirien per mantenir tot el que hi ha a La Burés. I a part de mantenir, si hi ha beneficis, servirien per reinvertir-hi. Si hi ha l'ajuntament pel mig, no hi ha cap seguretat que et digui que els diners aniran reinvertits allà. L'administració d'un ajuntament és molt diferent a la d'una empresa. L'ajuntament va amb uns conceptes on tot és "caixa única".

L'ajuntament destina uns diners a les obres públiques, cultura, esports,...però et diria que aquells diners, a la realitat, són ficticis. Així com en una empresa tens molt clar on han d'anar els diners quan fas un pressupost, i ben controlats, en un ajuntament, no. A l'hora de la veritat, gairebé mai quadren aquells diners.

Com que tens "caixa única", l'ajuntament treu diners d'una partida i en posa a una altra. I això per l'ajuntament va molt bé, però per tenir una cosa establerta, no. Si tu destines uns diners per cultura, pot ser que arribi un moment que necessitin els diners per un altre lloc, i els agafin perquè és "caixa única". Per això és important la creació d'un patronat o una fundació.

Fixa't amb el Museu Dalí, encara que siguin una fàbrica de fer diners, allò són fundacions. Tenen els seus estatuts i la seva forma.

Has de pensar que els pobles que tenen museus, tots hi perden diners, i molts. Com ara Arbúcies, Sant Hilari.

- És a dir, creus que aquí Anglès probablement es perdrien diners amb el museu?

Com no facis el que et dic jo, i muntis rutes i busquis alternatives, també hi perdràs molts diners.

A Anglès, es perden molts i molts diners amb la piscina, i ningú diu res.

- I això per què?

Doncs perquè la piscina s'ha de mantenir, però les activitats culturals, no. Bé, això diuen.

- Canviant de tema, quines tradicions hi havia a Anglès i creus que s'han de recuperar?

Moltes. Per exemple, una de les altres coses riques que tenim aquí són les llegendes, perquè n'hi ha moltes. I això podria donar per fer una altra ruta tant al Barri Antic, com al Mas de Cuc o el Mas de Can Biel. Com més rutes es muntin, millor, perquè et podran donar més fruit.

Anglès, com tots els pobles, té moltes de tradicions. Una tradició molt forta que s'ha recuperat és la Fira de Sant Antoni. La passada va ser un èxit, però en part, va ser gràcies als voluntaris que hi va haver. No es veu, però hi ha molta gent a darrera.

- Creus que s'haurien de fer més fires a Anglès?

Sí, però gaires fires, tampoc van bé. Es volen inventar moltes coses i després cap funciona. Mira aquí Anglès, cada principi de mes han volgut fer una fira d'antiquari i no els hi va massa bé. Només són quatre botigues.

Jo crec que no es pot abusar de les fires. El que s'ha de fer, és buscar idees noves. Per exemple, es podria deixar adequada una nau de La Burés, la 2, per exemple, i un cop l'any dir: "Què fem, una fira?", ara em ve una al cap: "La fira del Llibre". Només una, però que estigués molt ben treballada. A més a més, en aquest espai aniria molt bé perquè si ploqués, no passaria res. I com que tenim un espai, en comptes de fer-ho un dia, es podria fer dos, un dissabte i diumenge. I un altre dia, doncs inventar-se una altra cosa. Però el fet d'anar repetint coses, no ho trobo bé.

Com passa amb les fires medievals, per exemple. Les parades sempre són les mateixes i això no ajuda a diferenciar-les.

Si aquí per la Fira de Sant Antoni ve gent, és perquè hi ha elements diferenciadors: el Barri Antic, s'obre el vapor, hi ha la mosta de motos i cotxes antics, entre d'altres.

Cal que, quan es munti una fira, estigui ben estudiada i tingui atractius.

Un altre problema és que quan un poble té èxit amb una cosa, després t'ho copien. S'ha de tenir respecte als pobles del costat, perquè sinó serà una guerra això!

- Creus que les entitats col·laboren quan es fa una fira?

Crec que hauria de canviar l'estil de pensar de les entitats. És important que les entitats intervinguin, però elles mateixes han de ser conscients de que són ells les qui han d'aportar coses.

Tampoc hi ajuda que l'Associació de Comerciants s'estigui desfent. Es diu que estan barallats els uns amb els altres.

D'altra banda, és primordial buscar empreses que col·laborin, quan es munta una festa o una fira.

- Creus que col·laboren les empreses del poble?

Sí, molt. És una sort. A vegades, però, ens hem trobat amb algun problema.

Quan es van fer les exposicions de Nou Art, es va començar amb uns artistes professionals i d'altres no professionals. Com que hi ha l'escola de pintura de l'Enric, van agafar els artistes i als alumnes del poble. Vam tenir un problema, i és que l'Hereu, un dels caps de l'Antex, ens va comentar que seguirien pagant els catàlegs perquè els hi interessava, però a canvi ens va demanar que només hi sortissin artistes de renom perquè aquests catàlegs els repartien als seus clients i suposava una bona imatge per ell. A més a més, ens va dir que el catàleg havia d'estar en diferents idiomes.

T'explico això perquè vegis que qui paga, mana.

(En aquest moment de l'entrevista, es va afegir a la conversa el Regidor de Cultura, Esport i Festa, Toni Simon.)

- Què en penses de la situació de La Burés?

Vam estar a punt de vendre les naus als supermercats BonPreu, però el dia de la firma no es va poder acabar de tancar el tracte per qüestions jurídiques. El fet clau va ser perquè hi ha un deute molt gran acumulat, de més d'un milió vuit-cents euros. Una sobrecàrrega que, a dia d'avui, ningú es vol fer càrrec.

El BonPreu es quedava la nau 1 i la nau 2 anava a terra per una plaça i espais infantils. A mi m'hagués agradat veure com quedava tot això, perquè en el moment no hi havia el projecte fet.

La nau 2 està en molt bones condicions, en canvi la nau 1, no tant. I la nau 2 anava tota a terra, vull dir que, no sé fins a quin punt això hagués estat bé.

Emili Rams: El que hi ha són edificacions annexes a les tres naus perquè les han ajuntat. Allò potser sí que es podria tirar a terra. El problema d'aquí, bàsicament, és un problema econòmic immens. Toni, explica-li que no podem pagar ni la neteja i tot el que fas a la Festa Major!

Toni Simon: Sí, qui et penses que neteja el pavelló, les neveres,...?

Emili Rams: Una altra història. Aquest poble perquè, "és com és", però normalment, en un poble normal, com ara la Cellera o un altre lloc, les associacions d'alguna manera fan la seva.

Fan les seves activitats però s'espavilen elles soles. Aquí, no. Aquí l'ajuntament els hi fa tot. Els hi munten i desmunten les cadires quan organitzen alguna cosa, i si tornen vint cadires trencades, és igual. Als altres pobles els hi cobren aquestes cadires.

Toni Simon: És el deute que tenim. Ens està matant i no hi podem fer res. Arribarà un dia que les empreses que tenim aquí, com ara l'Antex, Ca l'Aulet o bé Impremta Pagès, ens diran que no. Esperem, però, que mai arribi aquest dia.

- Des del punt de vista d'un Regidor de cultura, esport i festes, què em recomanaries?

Per organitzar una festa no s'han de tenir estudis. Jo no en tinc i en puc muntar una fàcilment. Vols Txarango? Li pago 30.000€ i ja ho tenim lligat. És així de fàcil.

6.1.2 ENTREVISTA A ISIDRE SERRA - TÈCNIC DE TURISME

- Com definiries la situació actual d'Anglès?

Si el comerç aquí fos fort, aniria tot millor, però ja es veu que cada dia va a pitjor. I parles amb la gent jove i els hi costa molt posar un negoci nou.

Hi ha una situació de crisi que és general a tot arreu, a part d'Anglès, però aquí s'hi afegeix el fet que hi ha una inèrcia d'un poble industrial, on fa anys va començar la crisi.

Jo crec que hi ha llocs on van saber trobar una alternativa a la crisi, i d'altres no. A Anglès ara hi ha una feina important a fer perquè no es va començar quan la crisi va arribar.

Penso que ara estem en una fase de reestructuració i d'intentar mantenir els serveis bàsics que es donen, que no pas d'altres coses.

- En quin estat creus que es troba la dinamització turística del poble?

Quan vaig començar fa deu anys aquí, a nivell turístic no hi havia res. A nivell cultural, sí que es feia alguna exposició i les entitats treballaven entre elles. Hi havia una rutina normal al poble.

Al cap d'un any que jo arribés, es va muntar l'oficina de Turisme allà la Feve. Vam fer tot el material promocional nou, perquè no hi havia res. Vam fer les Rutes BTT, la Ruta Dolça de la botifarra, les Vies Verdes, entre d'altres. En general, es van fer moltes coses. També es va treballar a nivell d'Internet, per tal que sortíssim a més llocs, i també es va col·laborar amb el turisme de Girona-Costa Brava. En definitiva, es va fer "molta cosa", però al cap de tres anys em van dir que anaven molt justos de personal, que vingués cap aquí (a l'ajuntament) i que havíem de tancar l'oficina de turisme.

Llavors, jo a partir d'aquell moment, he anat fent el que he pogut, perquè cada vegada m'han absorbit més per la feina d'aquí, de despatx. He intentat mantenir el contacte amb els consorcis, perquè ells poguessin fer la feina que jo no podia fer de cares a la promoció turística.

Actualment, s'estan prioritzant més coses del dia a dia perquè hi ha un deute molt gran. Has de tenir en compte que va costar moltíssim tenir les Rutes BTT, però el problema és que el seu manteniment costa 3.000€ l'any.

- Què en penses de la situació del Museu del Vapor?

Clar que estaria bé tenir un museu, però, què val arreglar tot allò? I encara que ho tinguéssim arreglat, si s'ha de posar recepcionista i vigilants, com els pagaríem? El mateix passa amb la biblioteca nova. No és que no es puguin acabar les obres, és que no es pot pagar el personal. Per llei, tots els municipis que passen per un cert endeutament, no poden ampliar plantilla. I nosaltres ara no podem. La situació actual és aquesta.

- Creus que La Burés pot ser un nou recurs turístic?

Sí, clar que estaria bé. Amb el Vapor de La Burés s'hi ha treballat molt. Farà cinc anys que es va arreglar i "obrir" públicament. Gràcies a la Diputació i al Patronat es van poder fer els fulletons, però encara hi ha vàries fases a treballar.

El primer que s'ha de fer a Anglès, és buscar un producte turístic. Aquí s'ha fet el que s'ha pogut, fent rutes i senyalitzant amb les subvencions que donen. Ara bé, tot això costa molt.

- Creus que són necessàries les propostes de dinamització cultural i turístiques?

El primer que ha de passar aquí per apostar per un projecte com aquest, és que la gent del poble s'ho cregui, ja que són un reflex dels polítics que hi ha.

No hi ha diners i molts mesos el sou dels treballadors ha perillat. Fixes, només som deu persones. A nivell tècnic, hi ha el d'urbanisme, la noia de joventut, que ve un dia a la setmana, i jo.

6.1.3 ENTREVISTA A RAQUEL FERNÁNDEZ - TÈCNICA I GERENT DEL CONSORCI TER-BRUGENT

- Em podries explicar o definir el Consorci del Ter-Brugent?

El consorci va néixer com una borsa de treball, però amb els anys, ha passat a treballar en temes més estratègics, així com en la dinamització cultural i turística dels pobles.

Cada vegada que hi ha un canvi de legislatura i entra un alcalde nou, suposa un nou plantejament.

Des del Consorci estem treballant en el camp pedagògic, per fer un canvi de mentalitat. Estem intentant fer un canvi de model als pobles del Ter-Brugent: Anglès, Bonmatí i Sant Julià de Llor, La Celler de Ter, Amer, Susqueda i Osor.

- Quines accions heu portat a terme fins ara?

Falta un impuls econòmic per tot el tema turístic i cultural, perquè les coses, les tenim. El que passa, és que no s'ha treballat el producte. No hi ha cartellera del què hi ha si algú ve, que trobi una explicació. Això són coses bàsiques que un poble hauria de tenir.

Aquí al Ter Brugent tenim diversos pobles i diverses situacions. Des del consorci, tot i que vagin passant diverses legislatures, volem mantenir una línia estratègica i anar sumant aquests esforços.

- Estàs d'acord en què el Consorci és desconegut entre la població?

Sí, s'hauria d'intentar millorar en aquests aspectes. És important que la població ho conegui perquè pugui participar amb les reunions que organitzem.

- A diferència de les altres zones del territori, com descriuries la situació actual d'Anglès?

Els joves estan marxant i no tornen. El gruix de la població és de 40-50 anys. Això no és normal en un poble com Anglès.

És veritat que no hi ha gaires ofertes de treball, però també és cert que perquè la gent es quedi, l'has de cuidar, fer activitats per a les famílies.

També crec que Anglès és un diamant en brut i s'han de fer passes per poder promocionar-lo.

- Estàs d'acord en què no hi ha promoció ni es dóna a conèixer el patrimoni històric i l'activitat cultural?

Trobar una marca que ens defineix no és fàcil. Havia sortit la marca cultura-natura, però s'està intentant treballar en aquests aspectes.

Tots els municipis excepte Anglès, han entrat amb uns ajuts Europeus anomenats "Ajuts líder", amb iniciatives de qualsevol tipus, i inclús, en altres llocs, sé que han aconseguit fer Centres d'Interpretació.

Ens van comentar que a Anglès era un tema polític. Que si Anglès entrava, havien de deixar entrar municipis similars, i ara per ara no podien. Igualment ens van dir que al nou període, 2020, ho tornéssim a intentar.

- Creus que falta sensibilització per part de l'ajuntament en l'àmbit de la cultura i el turisme?

Em dóna la sensació que amb el tema del Museu de la Ciència i la Tècnica, ho van deixar escapar una mica. És a dir, d'acord que hi ha crisi, però no es pot deixar escapar si un ho té mig lligat.

Amb el tema de la Remedios Varo, el mateix. Si ja hi ha les plaques fetes, per què no es tira endavant? A vegades tot és més per qüestions polítiques, que no econòmiques.

- Per què es va fer un pla d'estratègies l'any 2010 i al 2014 un altre? Com és que no va funcionar el del 2014?

Perquè un tema del consorci el pugui tirar endavant, tots els municipis hi han d'estar d'acord. El Consorci tirarà endavant depenent dels ajuntaments. És una aposta política.

El primer pla no es va poder dur a terme per aquests motius. Si tots els ajuntaments l'haguessin volgut tirar endavant, s'hagués intentat. Com que no es va fer, se n'ha hagut de fer un de nou al cap de quatre anys.

Això és un problema greu perquè a vegades, s'ha intentat tirar endavant diverses iniciatives però no s'han pogut dur a terme perquè entre els ajuntaments, els hi ha costat materialitzar-ho i posar-se d'acord econòmicament.

- Un dels objectius del PEDENC, era treballar perquè es desenvolupés un teixit sociocultural, per així, recuperar els trets d'identitat del passat. Creus que el meu projecte seria una bona aposta per aconseguir-ho? Creus que La Burés és un signe d'identitat del poble?

Sí, hi estic d'acord. La Burés forma part de la vida de moltes persones del poble. Qualsevol acció ben planificada i estudiada, podria tirar endavant.

Això ajudaria a millorar la fractura social que hi ha existent. Han arribat molts estrangers i tenen cultures diferents. Si es dinamitzés La Burés, seria una forma perquè s'ho comencessin a sentir seu.

- En els dos documents, es dóna especial èmfasi en què calen accions de dinamització per donar un impuls al comerç. Creus que amb La Burés, s'aconseguiria?

Sí, és el que ja t'he dit. Per atraure nous visitants, s'ha d'oferir un producte turístic, i de moment Anglès no n'hi ha. S'està intentant treballar-hi, però no és fàcil.

- En el PEDENC, s'explica que el turisme de Catalunya és molt elevat a les comarques gironines. No creus que s'ha d'impulsar el turisme per aquesta raó, i perquè així també es generin més llocs de treball?

Sí, fer turisme és una bona forma per generar riquesa en una zona. Besalú, per exemple, va començar a treballar-ho, i ara s'han convertit un referent. Es tracta d'anar en aquesta direcció i mirar de fomentar-ho. S'ha de mirar de conscienciar als ajuntaments i fer-los-hi entendre que cal fer una aposta en aquest sentit.

- Com és que han passat ja gairebé quatre anys i mig i encara no s'ha promocionat ni senyalitzat el Museu del Vapor? Coneixeu les subvencions de la Diputació de Girona?

En aquests aspectes no et puc dir gaire res, perquè, bàsicament, no se n'ha volgut parlar massa. Ara sembla que se n'està tornant a parlar, però no serà qüestió de dos dies. És a dir, que no serà fàcil.

Estic d'acord en què s'hauria de promocionar i senyalitzar La Burés a través de les subvencions de la Diputació de Girona, però això és cosa de l'ajuntament. Nosaltres no els podem obligar a fer-ho, només el hi podem facilitar les eines.

- El segon document exposa que s'han de museïtzar bona part d'altres elements històrics d'Anglès. A més, es diu que molts elements que s'han restaurat no s'han promocionat ni rehabilitat. Hi estàs d'acord?

Sí, crec que el Barri Antic s'hauria de potenciar més. Es podrien dur a terme, per exemple, concursos de flors. És una zona on ja no hi existeix gairebé cap comerç i és més difícil que la gent hi vagi a viure. Perquè hi hagi turisme en aquesta zona, s'hauria de conscienciar també aquells que hi viuen.

- Creus que potenciar el poble amb activitats culturals seria un al·licient a tenir en compte per a tots aquells habitants que costa retenir? Al segon document s'explica que és sobretot amb els recents titulats universitaris, que succeeix aquest fet: és una "zona deprimida on falta vida" i per això decideixen canviar de residència.

Sí, també és el que et deia abans. No és bo per ningú que s'identifiqui com una zona deprimida on falta vida. Ara més que mai, s'ha de dinamitzar el poble culturalment, fer la que gent estigui contenta, fer que es sentin orgullosos d'allà on són. Però bé, aquesta només és la meva opinió.

- Quines recomanacions em donaries?

Penso que qualsevol proposta que surti de la població és bona. Falta més gent que proposi coses com tu. És molt necessari.

La recomanació que et dono, per una banda, és que tinguis en compte els aspectes econòmics. D'altra banda, que el projecte que proposis te'l sentis teu i te'l creguis fermament. Pensa que pot ser un projecte que no té perquè quedar-se amagat en un racó de casa teva.

Un cop l'hagis acabat, presenta'l a l'ajuntament. Mai saps què pot passar. Jo ja tinc ganes de saber com anirà.

6.2 QUADRES ESCOLLITS DE LA "RUTA REMEDIOS VARO" - Activitat Codis QR

A continuació es podran observar alguns dels quadres de la "Ruta Remedios Varo", ja que se n'ha parlat al llarg del treball en diverses ocasions.

Els quadres que s'han seleccionat són aquells que tenen a veure amb l'activitat "El llegat de Remedios Varo a La Burés"¹⁵⁰, en l'apartat de *Programació d'activitats*.

A continuació es podrà observar una imatge de la pàgina del catàleg¹⁵¹ on apareix el quadre, juntament amb el comentari de la semblança d'aquest amb La Burés. A més a més, s'ha afegit una fotografia, en algunes ocasions, d'elaboració pròpia, per així demostrar la seva veracitat.

En resum, l'estructura que s'ha utilitzat mostra el nom del quadre, el lloc on s'hauria d'ubicar el codi QR (imatge del quadre) a l'entorn de la fàbrica i, en ocasions, una imatge d'elaboració pròpia.

¹⁵⁰ Es pot consultar a la pàgina 76 del treball.

¹⁵¹ Rams (2011)

Nom del quadre: "El paraíso de los gatos", 1955

Ubicació: Es podria ubicar a prop de les xemeneies de La Burés.

Ruta Remedios Varo

Gravats d'Anglès, Bauxell, 1952

Gateres

Gats al Corredor

VARO 12

El comentari

Al mig del quadre hi veiem dues torres i una rampa d'accés per accedir-hi, al fons un petit llac i la figura d'una mansió, tot envoltat d'una natura exuberant. Nombrosos gats resten en primer i segon terme descansant o bé jugant amb els fils que pengen d'un giny estrambòtic.

Semblança
Els gats sempre havien estat la debilitat de Remedios Varo. Antigament, complien una funció molt important, netejar les llars de ratolins. Encara en moltes portes del barri antic del nostre poble, es poden veure els típics forats (ratoners o gaters) destinats a la lliure circulació d'aquests petits mamífers domèstics. En moltes pintures de Remedios Varo hi surt la figura del gat. D'altra banda, hi apareixen també elements que ens recorden el passat industrial de la vila, amb dues torres que s'assemblen molt a les xemeneies de les fàbriques Burés. La mansió del fons ens recorda Vila Eulàlia, antic habitatge dels propietaris de la fàbrica.

El paraíso de los gatos, 1955

Masonite
29 x 21

Font: "Ruta Remedios Varo Anglès", Ajuntament d'Anglès.

Nom del quadre: "Revelación o el Relojero", 1955

Ubicació: A prop d'alguna finestra de la fàbrica.

Ruta Remedios Varo

Revelación o el Relojero, 1955

Olivimasonite
71 x 84
Firmat: R. Varo
Col·l·l particular, Mèxic.

A Cal Relotger, al c/ Major.

B

Finestres d'una de les naus de la Burés

Dibuix lineal d'Indústries Burés

El comentari

Remedios Varo va escriure sobre aquest quadre: "Aquí se trata del tiempo. Por eso hay un relojero (que en cierta manera representa el tiempo ordinario nuestro), pero por la ventana entra una "revelación" y comprende de golpe muchísimas cosas: he tratado de darle una expresión de asombro y de iluminación. A su alrededor hay cantidad de relojes que marcan todos la misma hora, pero dentro de cada uno hay el mismo personaje en muy diferentes épocas; eso lo consigo por medio de los trajes característicos de épocas muy distintas. Cada reloj tiene un ventana con rejas como en una cárcel."

Semblança
Es dona la circumstància que Remedios Varo vivia amb els seus pares al carrer Major num. 13, i, una mica més enllà, a l'altre costat del mateix carrer hi havia la casa de cal Relotger (A) on, evidentment, s'arranjaven i es venien rellotges. No obstant això, el que més ens ha sorprès d'aquesta pintura ha estat observar en l'interior dels rellotges una finestra exactament igual com les que hi havia i encara hi ha a les fàbriques d'Indústries Burés (B i C).

Mapa

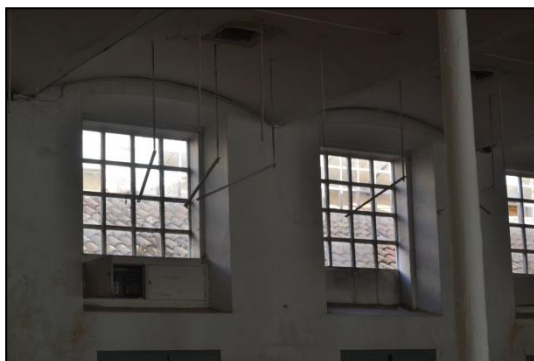
Logo Ajuntament d'Anglès

Logo Ajuntament d'Anglès

Logo Ajuntament d'Anglès

Logo Ajuntament d'Anglès

Font: "Ruta Remedios Varo Anglès", Ajuntament d'Anglès.

Font: Meritxell Riera

Nom del quadre: "Ruptura, 1955"

Ubicació: Es podria ubicar davant de l'edifici del Museu del Vapor.

Ruta Remedios Varo

R.VARO
8

A Can Gubau

B Vapor de la Burés

C Escales del baluard

Ruptura, 1955

Oil, masonite
95 x 60
Firmat R. Varo, aut.
Cotí particular, Mèxic
Proc. Alta Carnisa, Mèxic

El comentari

Un personatge que se sustenta sobre una cama de fusta baixa unes escales per un corredor tancat per dos murs situats a cada costat dels escalons. Darrere seu, al capdamunt de l'escalinata hi ha un edifici amb sis finestres d'arc de punt rodó. Sis personatges treuen el cap per aquestes finestres a la vegada que el vent remou unes cortines que surten per les finestres. La porta també de punt rodó, és mig oberta i de l'interior surten un munt de papers que el vent fa volar. Al cap davall del quadre, a la part dreta, hi ha unes fulles seques damunt els escalons i per la paret s'enfilen alguns cargs.

Semblança

Les escales d'aquest quadre, ens recorden les que baixen des del carrer Major al carrer del Raval. El mur és semblant a la muralla del baluard de Sant Miquel que s'aixeca damunt d'aquestes escales. L'edifici del fons del quadre ens fa pensar en l'edifici del vapor, que té unes finestres molt semblants. La barana que corona la casa és com la que hi ha damunt l'edifici modernista de l'actual cafè de Can Gubau, abans Centre Republicà d'Anglès, on el pare de Remedios Varo, Rodrigo Varo Zejalvo, enginyer hidràulic, passava moltes estones.

Ajuntament d'Anglès

Font: "Ruta Remedios Varo Anglès", Ajuntament d'Anglès.

Font: Meritxell Riera

Nom del quadre: "Tránsito en espiral", 1962

Ubicació: Es podria ubicar en alguns dels passadissos que hi ha entre la nau 2 i la nau 3.

Ruta Remedios Varo

R. VARO 13

Oli / maonite
100 x 115
Firmat: R. Varo, aut.
Col·l. particular, Nova York
(Cortesia d' Interart)

Tránsito en espiral, 1962

A
Darrera d'Indústries Burés

B
Torreta de Vila Eulàlia

C
Canal de sortida d'aigua

El comentari

Una edificació en espiral sobresurt pel damunt de l'aigua tot formant uns canals per on naveguen diverses naus de característiques estranyes. L'edifici en forma de laberint està constituït per pavellons simètrics que són trencats per torres que es reparteixen per tota l'espiral. Al centre, una gran torre amb una obertura a dos costats acull un animal extraordinari, mig mamífer mig au, que arrenca el vol.

Semblança

Les fileres simètriques i equidistants de l'edificació en espiral ens reordenen les de les naus d'Indústries Burés. Les torres, en canvi, semblen un calc de la Vila Eulàlia, que pertanyia als antics propietaris de la fàbrica. En darrer terme, l'aigua present a la base de l'estructura, encaixonada per parets i murs, podria referir-se als abundants canals i recs que trobem arreu de la plana de la vall d'Anglès i, de forma més concentrada, tant al complex tèxtil com al seu entorn.

Ajuntament d'Anglès

Font: "Ruta Remedios Varo Anglès", Ajuntament d'Anglès.

Font: Meritxell Riera

Nom del quadre: "Hacia la torre", 1960

Ubicació: Es podria ubicar a la façana posterior de la fàbrica Burés.

Ruta Remedios Varo

Hacia la torre, 1960

Olivimasonite
123 x 100
Firmat R. Varo, aid
Col·l particular
Monterrey
(Cortesia de la Galeria
Ramis Barquet)

b. Detall d'una de les torretes.

a. Façana posterior de la fàbrica Burés.

El comentari

Remedios Varo explica que en aquesta obra va intentar descriure com les noies surten de la seva casa (rusc d'abelles) per anar a treballar. Són custodiades pels ocells perquè no se n'escapi cap. Tenen la mirada com hipnotitzada, porten les agulles de teixir com si fossin un màneg. Solament la noia situada en primer terme es resisteix a la hipnosis.

Semblança

La construcció de les cases-rusc, com diu Remedios Varo, podria haver començat a formar-se a partir del matacà de vigilància que hi ha en un extrem de la façana posterior d'Indústries Burés. Aquest element arquitectònic es multiplica en el quadre. A mà esquerra hi ha un mur i, al damunt, una casa. El volum de la casa representada és semblant als dipòsits d'aigua de damunt els teulats d'Indústries Burés.

Anglès
AJUNTAMENT D'ANGLÈS
Anglès
Departament de Cultura
Departament de Política Territorial
i Urbanisme

Font: "Ruta Remedios Varo Anglès", Ajuntament d'Anglès.

Nom del quadre: "Premonición", 1953

Ubicació: Es podria ubicar a l'entrada del Museu del Vapor.

Ruta Remedios Varo

Guai/paper, 36 x 24. Firmat R. Varo.
Col·l' particular, Mèxic (Cortesia de la Galeria Arvil)

R. VARO
2015

A. Màquina de fer cordill de piano; B. Xemeneia de la fàbrica Burés; C. El Vapor de la Burés.

El comentari

Obra pintada l'any 1953 amb la tècnica guaix. L'imaginari de Remedios Varo es trasllada a un món oníric, on les torres tanquen un món clos, il·luminat per la pols de les estrelles. Els astres aporten la força que mitjançant les corretges posen en funcionament antigues andròmines d'un maquinari que tensa tot l'esquelet de les dones de fil.

Semblança

Sens dubte, en aquesta obra plena de referències d'arqueologia industrial s'hi concentren molts elements que ens evocuen l'Anglès industrial i, més concretament, el tèxtil. Les dones de fil ens recorden les fàbriques Burés, on han treballat tantes dones del nostre poble i dels pobles veïns. Aquestes figures s'aguanten per un fil estel·lar que genera la màquina còsmica amb les seves corretges semblants a les que també fan funcionar el Vapor Burés o a les que en altre temps feien anar els batans dels telers. Les esferes còsmiques són semblants a les del regulador de Watt, peça clau per al funcionament del vapor, mentre les torres que tanquen la petita vall ens recorden les xemeneies de les fàbriques. Les rajoles del terra, en blanc i negre, foren molt populars a finals del segle XIX i principis del XX. Al fons, el perfil d'unes muntanyes il·lunyanes que encerclen la vall, potser les Guilleries.

Premonición, 1953

Font: "Ruta Remedios Varo Anglès", Ajuntament d'Anglès.

Font: Meritxell Riera

Nom del quadre: "Dolor", 1948

Ubicació: Es podria ubicar a prop de la xemeneia, sense tocar l'altre quadre que també les representa.

Ruta Remedios Varo

Guix i cartolina
24,4 x 20,5
Firmat Uranga, aid
Col·l·lectiu particular, Mèxic.

Les xemeneies de la Burés, de la mateixa manera que les pintades per Remedios Varo, estan construïdes amb maons.

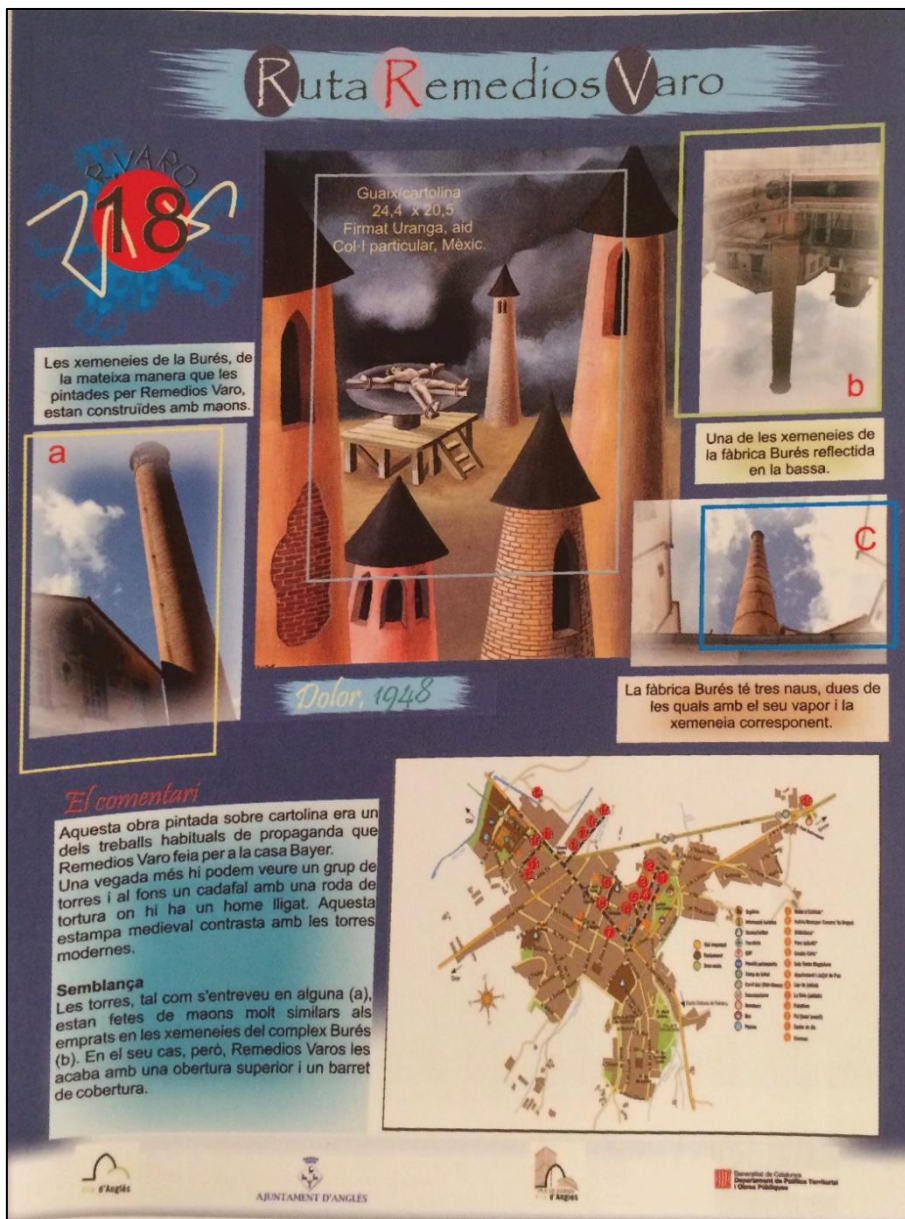
Una de les xemeneies de la fàbrica Burés reflectida en la bassa.

La fàbrica Burés té tres naus, dues de les quals amb el seu vapor i la xemeneia corresponent.

Dolor, 1948

El comentari
Aquesta obra pintada sobre cartolina era un dels treballs habituals de propaganda que Remedios Varo feia per a la casa Bayer. Una vegada més hi podem veure un grup de torres i al fons un cadafal amb una roda de tortura on hi ha un home lligat. Aquesta estampa medieval contrasta amb les torres modernes.

Semblança
Les torres, tal com s'entreveu en alguna (a), estan fetes de maons molt similars als emprats en les xemeneies del complex Burés (b). En el seu cas, però, Remedios Varo les acaba amb una obertura superior i un barret de cobertura.

Font: "Ruta Remedios Varo Anglès", Ajuntament d'Anglès.

6.3 MATERIAL COMPLEMENTARI - IMATGES DE LA BURÉS

Il·lustració 28. Portes d'emergència de la Sala polivalent 1 de la nau 3.

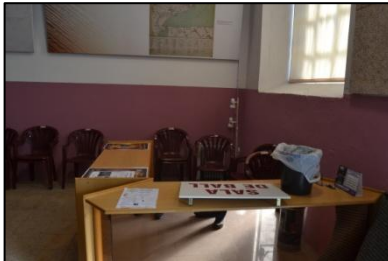
Il·lustració 29. El sostre de la Sala polivalent 1 de la nau 3. Els pals de ferro d'on pegen les banderes, és per on s'aguantaven antigament els telers.

Il·lustració 30. Els lavabos de la Sala polivalent 1 de la nau 3.

Il·lustració 31. La recepció de la sala de ball, a la Sala polivalent 2 de la nau 3.

Il·lustració 32. L'exposició sobre Fàbriques Tèxtils a la Sala polivalent 2 de la nau 3.

Il·lustració 33. L'únic plafó de l'exposició on apareix La Burés.

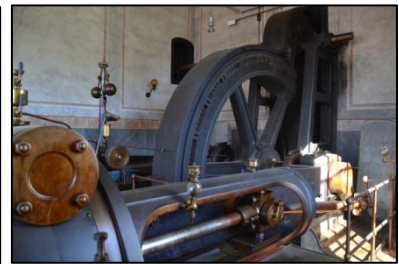
Il·lustració 34. Un dels mostradors del Museu del Vapor, on apareixen productes fabricats a Anglès.

Il·lustració 35. La màquina blava, és el que permet que el Vapor avui es pugui engegar.

Il·lustració 36. Màquina del Vapor.

Il·lustració 37. Antic molí per fer el pa que es troba a la Sala polivalent de l'annex de la nau 3.

Il·lustració 38. Antics cotxe d'Anglès que també es troba a la Sala polivalent de l'annex de la nau 3.

Il·lustració 39. Antics avisadors d'emergència de foc, també de la Sala polivalent de l'annex de la nau 3.

Il·lustració 40. Antics ascensors per on pujaven els treballadors.

Il·lustració 41. Antic servei mèdic de la fàbrica tèxtil, de la nau 2.

Il·lustració 42. Sala d'infermeria.

Il·lustració 43. Documents abandonats de la nau 2, sense arxivar.

Il·lustració 44. Documents tirats al terra, en molt mal estat.

Il·lustració 45. Sala Polivalent de la nau 2 del complex.

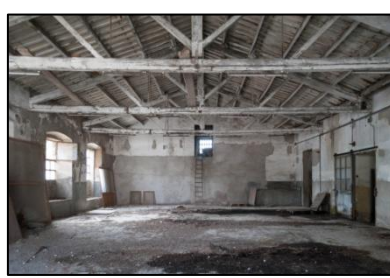
Il·lustració 46. Pont que enllaça a l'edifici transversal de la fàbrica.

Il·lustració 47. Despatxos dels directors de la fàbrica.

Il·lustració 48. Sala Polivalent de la nau 1 del complex.

Font: Meritxell Riera

